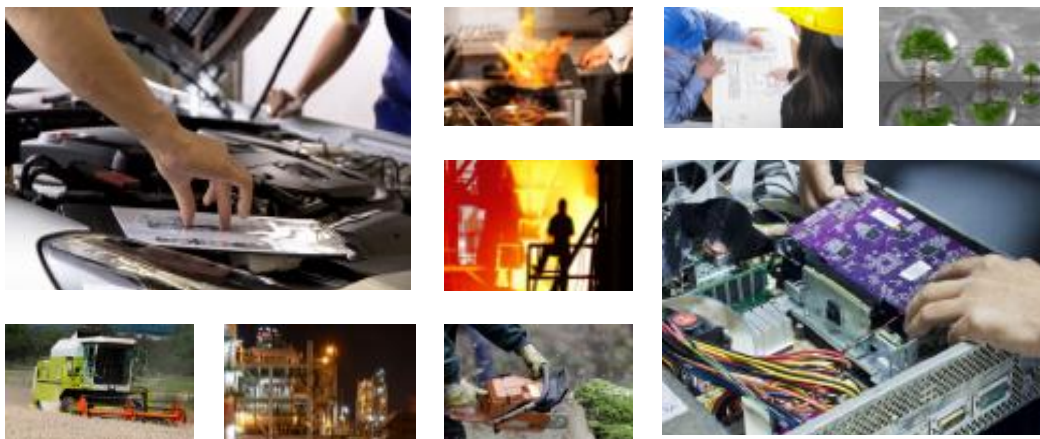

Európska únia
Európsky sociálny fond

Prioritná os 1: Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Opatrenie 1.1: Premena tradičnej školy na modernú
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
Kód ITMS projektu: 26110130548, Cieľ: Konvergencia

System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa

„Aj tá najdlhšia cesta začína prvým krokom.“

System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu a zriaďovateľa školy

Autor: Ing. Kováč Ladislav

Vydal Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania.

Projekt je spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Vydanie prvé, Bratislava, marec 2015, 125 s.

Obsah

1. Účel a cieľ manuálu „System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa“	8
2. Stručný opis problematiky.....	9
3. Označenie cieľových skupín.....	10
4. Zoznam a vymedzenie skratiek	10
5. Základné pojmy	11
6. Stručný pohľad na systém duálneho vzdelávania	16
6.1. Silné stránky duálneho vzdelávania	17
6.2. Príležitosti duálneho vzdelávania.....	17
7. Subjekty duálneho vzdelávania a ich úlohy.....	18
7.1. Zamestnávateľ – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania	18
7.2. Stredná odborná škola – rozpis jej úloh v systéme duálneho vzdelávania	25
7.3. Žiak – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania.....	28
7.4. Vizualizácia postupov pri SDV – zamestnávateľ/stredná odborná škola/žiak.....	31
7.5. Stavovská a profesijná organizácia – rozpis jej úloh v systéme duálneho vzdelávania	33
7.6. Štát – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania	34
8. Podmienky pre vstup školy do duálneho vzdelávania.....	37
8.1. Procesy vstupu SOŠ do systému duálneho vzdelávania.....	38
9. Benefity zamestnávateľa, školy a žiaka z účasti v systéme duálneho vzdelávania	43
9.1. Aké benefity získa zamestnávateľ z duálneho vzdelávania?.....	43
9.2. Aké benefity získa škola z duálneho vzdelávania?	44
9.3. Aké benefity získa žiak z duálneho vzdelávania?	45
10. Podmienky pre vstup zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania.....	45
10.1. Procesy vstupu zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania.....	45
10.2. Spôsobilosť zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v SDV.....	46
10.2.1. Manažérsky sumár procesov zamestnávateľa	47

10.2.2.	Žiadosť o overenie spôsobilosti a jej obsah.....	50
10.2.3.	Overenie spôsobilosti zamestnávateľa, ktorý nebude zabezpečovať celý rozsah praktického vyučovania.....	55
10.2.4.	Overenie spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.....	56
10.2.5.	Opakované overenie spôsobilosti	58
10.2.6.	Zánik spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v SDV ...	58
10.2.7.	Overenie spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v SDV ministerstvom školstva.....	59
11.	Postavenie strednej odbornej školy v duálnom vzdelávaní	59
12.	Postavenie žiaka v duálnom vzdelávaní	61
12.1.	Žiak v procese praktického vyučovania:.....	61
12.2.	Hmotné zabezpečenie žiaka	62
12.3.	Finančné zabezpečenie žiaka.....	62
13.	Orgány riadenia duálneho vzdelávania	64
13.1.	Koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce vrátane koordinácie SDV .	64
13.2.	Ministerstvo školstva.....	65
13.3.	Ostatné ústredné orgány štátnej správy	66
13.4.	Samosprávny kraj	66
13.5.	Stavovská organizácia a profesijná organizácia.....	67
13.6.	Združenia odborových zväzov	68
13.7.	Rada vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu	69
13.8.	Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu.....	70
13.9.	Opatrenia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy	70
14.	Akvízia zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania	71
15.	Nábor žiakov pre systém duálneho vzdelávania	71
16.	Prijímanie žiaka na štúdium v systéme duálneho vzdelávania	72
16.1.	Výber uchádzačov o vzdelávacie miesta u zamestnávateľa na uzatvorenie učebnej zmluvy..	72

16.2. Prijímanie žiakov na štúdium v systéme duálneho vzdelávania	73
16.2.1. Dôležité termíny pre prijímacie konanie v roku 2015 spojené s termínmi procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania	73
16.2.2. Dôležité termíny pre prijímacie konanie v roku 2016 a pre nasledujúce roky spojené s termínmi procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania	78
17. Zmluvné vzťahy v duálnom vzdelávaní.....	82
17.1 Zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvorená medzi zamestnávateľ a školou	82
17.2. Učebná zmluva uzatvorená medzi zamestnávateľom a žiakom	85
18. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa a teoretické vyučovanie v škole	87
18.1. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania.....	88
18.1.1. Legislatíva upravujúca praktické vyučovanie u zamestnávateľa.....	89
18.1.2. Výnosy (príjmy) v rámci praktického vyučovania u zamestnávateľa	90
18.1.3. Náklady (výdavky) na praktické vyučovanie u zamestnávateľa	90
18.2. Hmotné a finančné zabezpečenie žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa.....	92
18.2.1. Hmotné zabezpečenie žiaka.....	92
18.2.2. Finančné zabezpečenie žiaka.....	96
18.2.2.1. Motivačné štipendium (poskytuje štát prostredníctvom školy)	97
18.3. Koordinácia hmotného a finančného zabezpečenia žiaka v SDV	106
19. Vzorové učebné plány a vzorové učebné osnovy	106
20. Úlohy zamestnávateľa pri praktickom vyučovaní	107
20.1. Zamestnávateľ v procese praktického vyučovania.....	107
20.2. Vyučovací deň a organizácia praktického vyučovania.....	109
20.3. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri praktickom vyučovaní	111
20.4. Inštruktor.....	115
20.5. Majster odbornej výchovy.....	116
20.6. Úloha školy pri PV – hodnotenie a klasifikácia žiaka, koordinácia SDV.....	117
20.7. Stredná odborná škola v procese praktického vyučovania	118

20.8.	Žiak v procese praktického vyučovania	118
20.9.	Kontrola praktického vyučovania u zamestnávateľa.....	119
21.	Rozhodovanie riaditeľa školy vo vzťahu k žiakovi s učebnou zmluvou	119
22.	Dokumentácia duálneho vzdelávania	120
23.	Ukončovanie štúdia – organizácia, témy, účasť v skúšobnej komisii, hodnotenie	120
23.1.	Záverečná skúška.....	121
23.2.	Skúšobná komisia pre záverečnú skúšku	121
23.3.	Klasifikácia a hodnotenie ukončovania štúdia záverečnou skúškou	122
23.4.	Opravná záverečná skúška	122
23.5.	Všeobecne o ukončovaní štúdia záverečnou skúškou	123
24.	Záver	123
25.	Prílohy.....	125
23.1.	Vzor učebnej zmluvy.....	125
23.2.	Vzor zmluvy o duálnom vzdelávaní	125
23.3.	Vzor harmonogramu a organizácie PV	125
23.4.	Vzor pravidiel finančného a hmotného zabezpečenia žiaka	125
23.5.	Vzor oznámenia o ponuke praktického vyučovania v SDV.....	125

Úvod

V odbornom vzdelávaní sa v súčasnosti pozornosť obracia najmä na praktické pracovné zručnosti, prepojenie odborného vzdelávania v školách so zamestnávateľmi a na podporu technických odborov vzdelávania.

Často sa dnes stretávame s výzvami adresovanými zamestnávateľom, aby podporili zásadu partnerstva a spoluprácu všetkých zúčastnených strán na rozvoji vzdelávacích systémov, systémov odbornej prípravy a na rozvoji celoživotného vzdelávania. V tejto súvislosti sa čoraz viac uznáva úlohu dialógu medzi strednými odbornými školami a zamestnávateľmi.

Účinnejšia spolupráca zamestnávateľov so strednými odbornými školami povedie k vyššej previazanosti výučby v školách s potrebami zamestnávateľov v oblasti prípravy ich budúcich zamestnancov a k využívaniu systému duálneho vzdelávania.

Duálne vzdelávanie založené na učebnej zmluve medzi zamestnávateľom a žiakom a zmluve o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou je spojením praktického vyučovania u zamestnávateľa s teoretickým vzdelávaním v odbornej škole. Je významným nástrojom pre znižovanie nezamestnanosti mladých ľudí, ktorej hlavnou príčinou je nesúlad medzi zručnosťami absolventov škôl a potrebami zamestnávateľov. V súčasnosti je tento nesúlad jednou z charakteristických nevýhod mladých ľudí vstupujúcich na trh práce.

Odborné vzdelávanie a príprava na povolanie systémom duálneho vzdelávania priamo u zamestnávateľa môže zohrať nezastupiteľnú úlohu v zlepšovaní tohto stavu. Je súčasne aj nástrojom pre zosúladenie počtu absolventov odborného vzdelávania v jednotlivých učebných odboroch a študijných odboroch s potrebami trhu práce.

Manuál „System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa“ má byť sprievodcom pre pracovníkov strednej odbornej školy a pracovníkov jej zriaďovateľa a súčasne aj pre pracovníkov zamestnávateľa, ktorí sa rozhodnú zapojiť sa do systému duálneho vzdelávania a tak prevziať zodpovednosť za praktické vyučovanie žiakov stredných odborných škôl. Sprevádza školu a zamestnávateľa samotným procesom vstupu do systému duálneho vzdelávania a výkonom praktického vyučovania u zamestnávateľa. Poskytuje škole a zamestnávateľovi základné informácie o legislatívnych podmienkach duálneho vzdelávania a praktického vyučovania v systéme odborného vzdelávania, informácie o podmienkach hmotného a finančného zabezpečenia žiaka, informácie o daňových a odvodových povinnostiach zamestnávateľa a žiaka spojených s poskytovaním praktického vyučovania ako aj základné informácie k samotnému výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Cieľom manuálu je poskytnúť škole, jej zriaďovateľovi, žiakovi ale aj zamestnávateľovi komplexné informácie, ktoré im pomôžu zodpovedať všetky otázky, s ktorými sa stretnú na ceste odborného vzdelávania a prípravy žiaka s učebnou zmluvou v systéme duálneho vzdelávania.

Otázky spojené s témou duálne vzdelávanie:

Zamestnávateľa:

Stretávate sa s nedostatkom kvalifikovaných absolventov stredných odborných škôl?

Zodpovedá obsah a kvalita odborného vzdelávania v odborných školách potrebám zamestnávateľov?

Chcete znížiť náklady na nábor nových zamestnancov?

Uvažujete o vstupe do duálneho vzdelávania?

Školy:

Neviete naplniť požiadavky zamestnávateľov na prípravu žiakov na požadované povolanie?

Máte nevyhovujúce materiálne a technické zabezpečenie úseku praktického vyučovania?

Hľadáte partnera pre aktualizáciu školského vzdelávacieho programu?

Pociťujete nízky záujem zo strany žiakov ZŠ o odbory štúdia, ktoré pripravujú žiakov

na zamestnávateľmi požadované povolania?

Potrebujete zapojiť odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy do inovačného vzdelávania?

Žiaci/Rodičia:

Potrebujete sa zorientovať v ponuke odborov štúdia stredných odborných škôl?

Uvažujete o naštartovaní budúcnosti vašich detí?

Chcete si zvýšiť svoju možnosť na získanie pracovného uplatnenia po ukončení štúdia?

Potrebujete zlepšiť finančnú situáciu rodiny?

Máte záujem o uzatvorenie pracovnej zmluvy so zamestnávateľom?

Ak si kladiete niektoré z uvedených otázok, môžeme spoločne hľadať tie správne riešenia prostredníctvom tohto manuálu „System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa“.

Vyriešiť nedostatok kvalitných a kvalifikovaných zamestnancov je v našom spoločnom záujme.

Dôležitosť spoločnej cesty zamestnávateľov, žiakov a ich rodičov, stredných odborných škôl a spoločnosti k nášmu cieľu „... **aby každý absolvent našiel uplatnenie.**“ vyjadruje aj citát zo stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru EÚ:

„Európa teraz úplne oprávnené vkladá svoje nádeje do podpory a rozvoja duálnych systémov. Je úplne evidentné, že členské štáty, ktoré tieto systémy dlhodobo realizujú, majú dobré výsledky a ich miera nezamestnanosti mladých ľudí je hlboko pod priemerom EÚ.“ *Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Vytváranie pracovných miest prostredníctvom učňovskej prípravy a celoživotného odborného vzdelávania: úloha podnikov vo vzdelávaní v EÚ“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy), 2013/C 161/05*

1. Účel a cieľ manuálu „System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa“

Manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa pre systém duálneho vzdelávania je východiskovým materiálom pre rozhodovanie školy a zamestnávateľa o vstupe do procesu odborného vzdelávania a prípravy žiakov systémom duálneho vzdelávania. Sprewádza školu

a jej zriaďovateľa ako aj zamestnávateľa samotným procesom praktického vyučovania u zamestnávateľa. Poskytuje im základné informácie o legislatívnych podmienkach systému odborného vzdelávania, informácie o procesoch vstupe školy a zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania a informácie k samotnému výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Manuál uvádza jednotlivé procesy, ktoré musí škola a zamestnávateľ uskutočniť pri vstupe do systému duálneho vzdelávania, ich prepojenie na termíny vyplývajúce z legislatívnych predpisov, ktoré upravujú vzdelávanie v stredných odborných školách.

Manuál na modelových príkladoch uvádza možnosti hmotného a finančného zabezpečenia žiakov tak, aby umožnil zamestnávateľovi optimálne nastaviť podmienky zainteresovania žiaka v procese odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania.

Manuál poskytuje škole a zamestnávateľovi vzorové dokumenty a zmluvy, ktoré sú súčasťou procesov v systéme duálneho vzdelávania.

2. Stručný opis problematiky

Praktické vyučovanie žiakov u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania je súčasťou odborného vzdelávania a prípravy žiaka strednej odbornej školy na výkon povolania.

Vstup zamestnávateľa do tohto procesu je spojený najmä s rozhodovaním:

- o výbere odboru štúdia, v ktorých bude poskytovať praktické vyučovanie,
- o určení počtu žiakov, ktorí sa budú pripravovať u zamestnávateľa,
- o určení vzdelávacej kapacity pracoviska praktického vyučovania v jeden vyučovací deň,
- o výbere spolupracujúcej strednej odbornej školy,
- o výbere žiakov pre praktické vyučovanie u zamestnávateľa na základe učebnej zmluvy medzi zamestnávateľom a žiakom,
- o úprave školských vzdelávacích programov v spolupráci so školou – úprave profilu absolventa, učebného plánu, učebných osnov v súlade so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania, atď.
- o obsahu a organizácii praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o využití možnosti umiestniť žiaka do 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania na praktické vyučovanie do dielni v spolupracujúcej škole alebo u iného zamestnávateľa s osvedčením pre poskytovanie praktického vyučovania,
- o príprave priestorov a pracovných miest pre výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o podmienkach finančného a hmotného zabezpečenia žiakov s učebnou zmluvou,
- o príprave svojich zamestnancov na výkon činnosti inštruktora praktického vyučovania alebo majstra odbornej výchovy,
- o využití možnosti umiestniť majstrov odbornej výchovy zamestnancov spolupracujúcej školy na výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o účasti zamestnávateľa na ukončení štúdia,
- o efektívnosti nákladov vynaložených na praktické vyučovanie žiakov,
- o daňových a odvodových povinnostiach zamestnávateľa spojených s praktickým vyučovaním u zamestnávateľa,

- o možnosti uzatvorenia zmluvy o budúcej pracovnej zmluve alebo pracovnej zmluvy so žiakom, ktorý sa zúčastňuje praktické vyučovanie u zamestnávateľa a má so zamestnávateľom uzatvorenú učebnú zmluvu.

Vstup školy do tohto systému duálneho vzdelávania je spojený najmä s rozhodovaním:

- o výbere odborov štúdia pre duálne vzdelávanie,
- o výbere spolupracujúcich zamestnávateľov,
- o úprave školských vzdelávacích programov – úprave profilu absolventa, učebného plánu, učebných osnov v súlade so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania, atď.
- o zvýšení rozsahu praktického vyučovania v dielni školy,
- o obsahu a organizácii praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o nábore žiakov ZŠ pre duálne vzdelávanie,
- o aktualizáčnom odbornom vzdelávaní odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy v spolupráci so zamestnávateľmi,
- o výbere pedagogických zamestnancov pre koordináciu duálneho vzdelávania,
- o podmienkach zmluvného vzťahu so zamestnávateľmi vo forme zmluvy o duálnom vzdelávaní,
- o vplyvoch zapojenia školy do duálneho vzdelávania na rozpočet a hospodárenie školy,
- o úprave podmienok prijímacieho konania,
- o účasti zamestnávateľa na ukončení štúdia.

3. Označenie cieľových skupín

Manuál „System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa“ je určený najmä pre strednú odbornú školu a zamestnávateľa. Môže ho využiť aj zriaďovateľ školy alebo žiak. Cieľovou skupinou, ktorá využije informácie, sú aj zákonní zástupcovia žiakov, základné školy, kariérni poradcovia a verejnosť, ktorá má záujem získať informácie o systéme duálneho vzdelávania.

4. Zoznam a vymedzenie skratiek

SOŠ – stredná odborná škola
PV – praktické vyučovanie
OVP – odborné vzdelávanie a príprava
PPV – pracovisko praktického vyučovania
PZ – pracovisko zamestnávateľa
SDV – systém duálneho vzdelávania
OU – odborný učiteľ
MOV – majster odbornej výchovy

IPV – inštruktor praktického vyučovania
ŠVP – štátny vzdelávací program
ŠkVP – školský vzdelávací program
VUP – vzorový učebný plán
VUO – vzorové učebné osnovy
COVP – centrum odborného vzdelávania a prípravy
RSOV – národný projekt Rozvoj stredného odborného vzdelávania

5. Základné pojmy

Odborné vzdelávanie a príprava je výchovno-vzdelávací proces, v ktorom sa získavajú vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné pre výkon povolania, skupiny povolání alebo odborných činností; člení sa na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie.

System duálneho vzdelávania je system odborného vzdelávania a prípravy žiaka založený na:

- zmluvnom vzťahu medzi zamestnávateľom a žiakom (učebná zmluva),
- zmluvnom vzťahu medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou (zmluva o duálnom vzdelávaní),
- výkone praktického vyučovania žiaka priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania,
- zodpovednosti zamestnávateľa za praktické vyučovania a
- financovaní praktického vyučovania zamestnávateľom.

System školského vzdelávania je odborné vzdelávanie v rozsahu teoretického a praktického vyučovania zabezpečované školou v dielni školy, v ktorom sa môže praktické vyučovanie uskutočňovať aj u zamestnávateľa a výkon praktického vyučovania žiaka u zamestnávateľa je založený na:

- zmluvnom vzťahu medzi školou a zamestnávateľom (zmluva o poskytovaní praktického vyučovania),
- umiestnení žiaka k zamestnávateľovi na základe rozhodnutia školy,
- bez zmluvného vzťahu medzi zamestnávateľom a žiakom.

Sústava odborov vzdelávania je zoznam odborov štúdia zoradený do skupín študijných odborov a skupín učebných odborov.

Skupina študijných odborov alebo skupinou učebných odborov je skupina zahŕňajúca príbuzné študijné odbory alebo príbuzné učebné odbory; súčasťou skupiny študijných odborov alebo skupiny učebných odborov sú aj študijné odbory alebo učebné odbory experimentálne overované podľa osobitného predpisu.

Normatív materiálo-technického a priestorového zabezpečenia je povinný rozsah priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti vo forme určenia základných učebných priestorov a základného vybavenia učebných priestorov pre teoretické a pre praktické vyučovanie a vo forme určenia odporúčaných učebných priestorov a odporúčaného vybavenia týchto učebných priestorov pre teoretické vyučovanie a pre praktické vyučovanie v príslušnom študijnom odbore alebo učebnom odbore.

Prívlastok školy je nadväznosť príslušného typu strednej odbornej školy so skupinou študijných odborov, skupinou učebných odborov, jednotlivými študijnými odbormi alebo

jednotlivými učebnými odbormi, ktoré môže mať príslušný typ strednej odbornej školy zaradené do zoznamu študijných odborov a učebných odborov v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky (ďalej len „sieť“).

Praktické vyučovanie je organizovaný proces poskytujúci žiakom praktické zručnosti, schopnosti a návyky nevyhnutné na výkon povolania, skupiny povolání alebo odborných činností, ktorý sa vykonáva v školskej dielni alebo priamo v reálnych podmienkach u zamestnávateľa.

Praktické vyučovanie v systéme školského vzdelávania je praktické vyučovanie žiakov vykonávané v dielni školy alebo u zamestnávateľa podľa rozhodnutia školy na základe zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania. O umiestnení žiaka na PV u zamestnávateľa rozhoduje škola. O výbere zamestnávateľa na PV rozhoduje škola. Obsah vzdelávania na praktickom vyučovaní určuje škola. Odmeňovanie žiaka najčastejšie určuje škola. PV u zamestnávateľa v systéme školského vzdelávania sa najčastejšie uskutočňuje v poslednom ročníku alebo posledných dvoch ročníkoch štúdia.

Praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania je uskutočňované vždy u zamestnávateľa, ktorý uzatvoril so žiakom učebnú zmluvu. O výbere žiaka pre zamestnávateľa rozhoduje zamestnávateľ. Spôsobilosť zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania určuje stavovská alebo profesijná organizácia overením spôsobilosti zamestnávateľa pre PV - procesom overovania spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania. Obsah vzdelávania na praktickom vyučovaní určuje zamestnávateľ v spolupráci so školou. Finančné a hmotné zabezpečenie žiaka určuje zamestnávateľ a je dohodnuté v učebnej zmluve. Zamestnávateľ môže využiť možnosť umiestniť žiaka do 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania na praktické vyučovanie do dielni v spolupracujúcej škole alebo do 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania na praktické vyučovanie k inému zamestnávateľovi, ktorý má osvedčenie pre poskytovanie praktického vyučovania v SDV.

Zmluva o duálnom vzdelávaní je zmluva uzatvorená medzi strednou odbornou školou a zamestnávateľom v systéme duálneho vzdelávania.

Učebná zmluva je zmluva uzatvorená medzi žiakom a zákonným zástupcom žiaka alebo plnoletým žiakom a zamestnávateľom v systéme duálneho vzdelávania. Uzatvorením učebnej zmluvy vzniká medzi zamestnávateľom a žiakom zmluvný vzťah označovaný v minulosti ako učebný pomer. Učebná zmluva upravuje práva a povinnosti zamestnávateľa a žiaka v procese odborného vzdelávania a prípravy v rozsahu praktického vyučovania u zamestnávateľa. Učebnou zmluvou nevzniká medzi zamestnávateľom a žiakom pracovno-právny vzťah.

Zmluva o poskytovaní praktického vyučovania je zmluva uzatvorená medzi strednou odbornou školou a zamestnávateľom, na pracovisku ktorého sa uskutočňuje praktické vyučovanie žiaka bez učebnej zmluvy systémom školského vzdelávania.

Zmluva o budúcej pracovnej zmluve je zmluva, ktorou vzniká medzi zamestnávateľom a žiakom zmluvný vzťah v súlade so zákonníkom práce. Zmluvu môže zamestnávateľ uzatvoriť so žiakom najskôr v deň, keď dovŕši 15 rokov veku. Jej súčasťou môže byť aj záväzok žiaka, že zotrvá u zamestnávateľa v pracovnom pomere dohodnutú dobu. Náležitosti tejto zmluvy upravuje § 53 zákonníka práce.

Pracovná zmluva so žiakom je zmluva, ktorou vzniká medzi zamestnávateľom a žiakom zmluvný vzťah v súlade so zákonníkom práce. Zmluvu môže zamestnávateľ uzatvoriť so žiakom najskôr v deň, keď dovŕši 15 rokov veku. Jej súčasťou nemôže byť záväzok žiaka, že zotrvá

u zamestnávateľa v pracovnom pomere dohodnutú dobu. Takto uzatvorená pracovná zmluva je zmluva s odloženým nástupom žiaka do práce. Náležitosti tejto zmluvy upravuje § 42 a nasl. zákonníka práce.

Dielňa je súčasť strednej odbornej školy, v ktorej sa vykonáva praktické vyučovanie žiaka; dielňou sa tiež rozumie aj iná odborná učebňa určená na výkon praktického vyučovania v strednej odbornej škole, ak to obsah príslušného študijného odboru alebo učebného odboru vyžaduje.

Pracovisko praktického vyučovania je organizačná súčasť zamestnávateľa, ktorému bolo vydané osvedčenie o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania.

Pracovisko zamestnávateľa je organizačná súčasť zamestnávateľa, s ktorým stredná odborná škola uzatvorila zmluvu o poskytovaní praktického vyučovania.

Inštruktor je fyzická osoba, ktorá vykonáva praktické vyučovanie žiaka na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, ktorá je zamestnancom zamestnávateľa alebo samostatne zárobkovo činnou osobou.

Majster odborného výcviku, majster odbornej praxe a majster umeleckej praxe je fyzická osoba, ktorá vykonáva praktické vyučovanie žiakov skupinovú formou v dielni alebo na pracovisku praktického vyučovania.

Odborný učiteľ je pedagogický zamestnanec školy, ktorý vyučuje odborné predmety, ktoré sú súčasťou teoretického odborného vzdelávania alebo praktické cvičenia, ktoré sú samostatným predmetom alebo súčasťou týchto odborných predmetov.

Koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce je proces plnenia úloh orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov, zamestnávateľov a zamestnancov pri podpore, plánovaní, inovácii, zabezpečovaní a uskutočňovaní odborného vzdelávania a prípravy.

Zamestnávateľ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Pre účely úpravy podmienok praktického vyučovania u zamestnávateľa sa za zamestnávateľa nepovažuje stredná odborná škola.

Stredná odborná škola - je vnútorne diferencovaná stredná škola, ktorá pripravuje žiakov v najmenej dvojročnom a najviac päťročnom vzdelávacom programe príslušného odboru vzdelávania. Vzdelávacie programy strednej odbornej školy sú zamerané predovšetkým na výkon povolání a odborných činností v národnom hospodárstve, zdravotníctve, verejnej správe, kultúre, umení a v ostatných oblastiach a môžu pripravovať aj na ďalšie štúdium.

Forma praktického vyučovania u zamestnávateľa vyjadruje vyučovací predmet, prostredníctvom ktorého poskytuje zamestnávateľ praktické vyučovanie u zamestnávateľa – odborný výcvik alebo odborná prax.

Odborný výcvik je odborný vyučovací predmet praktického vyučovania, ktorý sa uskutočňuje cvičnou prácou alebo produktívnou prácou. Odborný výcvik žiakov vykonáva majster odbornej výchovy alebo inštruktor. Odborný výcvik je súčasťou učebného plánu 2 lebo 3-ročných učebných predmetov alebo súčasťou študijných odborov s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania, v ktorých môže žiak získať okrem maturitného vyučovania aj výučný list.

Odborná prax je odborný vyučovací predmet praktického vyučovania. Odborná prax sa podľa schválených vzdelávacích programov môže vykonávať aj v čase školských prázdnin. Odbornú prax

vykonáva žiak pod vedením učiteľa odbornej praxe alebo inštruktora. Odborná prax je súčasťou učebného plánu študijných odborov, v ktorých môže žiak získať iba maturitné vyučovanie.

Štátny vzdelávací program je vzdelávací program, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania v školách na získanie kompetencií potrebných pre výkon povolania. Štátne vzdelávacie programy vydáva a zverejňuje Ministerstvo školstva Slovenskej republiky na webovom sídle Štátneho inštitútu odborného vzdelávania. Štátne vzdelávacie programy pre odborné vzdelávanie vydáva ministerstvo školstva po prerokovaní so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi škôl a ich profesijnými a záujmovými združeniami s celoslovenskou pôsobnosťou a s ministerstvami v rozsahu ich odvetvovej pôsobnosti. Súčasťou štátneho vzdelávacieho programu je aj vzorový učebný plán a vzorové učebné osnovy pre systém duálneho vzdelávania pre študijný a učebný odbor.

Školský vzdelávací program je vzdelávací program, ktorý je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v školách podľa školského zákona. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy. Školský vzdelávací program pre odborné vzdelávanie v systéme duálneho vzdelávania škola vypracuje škola v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní. Školský vzdelávací program musí byť vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona a s príslušným štátnym vzdelávacím programom.

Učebné osnovy sú súčasťou školského vzdelávacieho programu a uvádzajú rozpis učiva do tematických celkov a rozpis vyučovacích hodín určených učebným plánom na jednotlivé tematické celky. Učebné osnovy sú zostavené pre vyučovací predmet a sú členené na jednotlivé ročníky. Učebné osnovy sú podkladom pre spracovanie tematického vzdelávacieho plánu pre daný predmet.

Tematický vzdelávací plán predmetu odborný výcvik alebo predmetu odborná prax je rozpis učiva predpísaného učebnými osnovami daného predmetu na jednotlivé vyučovacie jednotky. Vyučovacou jednotkou je na praktickom vyučovaní najčastejšie 1 vyučovací deň praktického vyučovania alebo 1 týždeň praktického vyučovania (v rozsahu dní praktického vyučovania, ktoré pripadajú na kalendárny týždeň). V tematickom vzdelávacom pláne je jasne definované učivo alebo činnosť, ktoré sú dané na vyučovaciu jednotku.

Preraďovací plán je plán preraďovanie žiakov na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa medzi jednotlivými inštruktormi alebo majstrami odbornej výchovy počas školského roka. Zostavuje sa ak je učivo praktického vyučovania rozdelené na moduly alebo na iné celky s rovnakým počtom vyučovacích hodín. Žiak podľa preraďovacieho plánu absolvuje postupne počas školského roka jednotlivé moduly alebo iné celky u rôznych inštrukturoch alebo majstrov odbornej výchovy.

Skupinová forma praktického vyučovania je praktické vyučovanie skupiny žiakov, ktoré vykonáva majster odbornej výchovy. Maximálny počet žiakov na 1 MOV pre každý študijný odbor a učebný odbor určuje príloha vyhlášky o sústave odborov vzdelávania a vecnej pôsobnosti stavovských a profesijných organizácií.

Individuálna forma praktického vyučovania je praktické vyučovanie žiaka, ktoré vykonáva inštruktorka praktického vyučovania. Pod vedením inštruktorky sa môžu praktického vyučovania zúčastňovať maximálne 3 žiaci.

Cvičná práca je práca, ktorú vykonáva žiak formou nácviku jednotlivých pracovných činností, ktoré sú súčasťou zhotovovania výrobkov, poskytovania služieb alebo vykonávania odborných činností zodpovedajúcich povolaniu a pracovným činnostiam, pre ktoré odbor vzdelávania žiakov pripravuje. Cvičnou prácou sa nedosahuje výnos (príjem) zamestnávateľa.

Produktívna práca je práca, ktorú vykonáva žiak formou jednotlivých pracovných činností, ktoré sú súčasťou zhotovovania výrobkov, poskytovania služieb alebo vykonávania odborných činností zodpovedajúcich povolaniu a pracovným činnostiam zodpovedajúcich povolaniu a pracovným činnostiam, pre ktoré odbor vzdelávania žiakov pripravuje a ktoré sú v súlade s predmetom činnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, pre ktorú žiak túto prácu vykonáva. Produktívnou prácou sa dosahuje výnos (príjem).

Spôsobilosť zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania je schopnosť zamestnávateľa vykonávať praktické vyučovanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania, ktorá preukazuje, že zamestnávateľ má personálne zabezpečenie praktického vyučovania (inštruktorov alebo majstrov odbornej výchovy) a materiálno-technické zabezpečenie v rozsahu základného vybavenia určeného normatívom materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre študijný odbor alebo pre učebný odbor. Spôsobilosť zamestnávateľa sa preukazuje osvedčením pre poskytovanie praktického vyučovania v SDV, ktoré vydáva stavovská alebo profesijná organizácia, ktorého súčasťou je aj najvyšší počet žiakov, ktorým zamestnávateľ môže poskytovať praktické vyučovanie v jeden vyučovací deň praktického vyučovania.

Overenie spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania je proces overovania spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania žiakov strednej odbornej školy. Overenie vykonáva stavovská alebo profesijná na základe žiadosti zamestnávateľa.

Finančné zabezpečenie žiaka je proces, v ktorom zamestnávateľ poskytuje žiakovi podnikové štipendium a odmenu za produktívnu prácu v súlade s platnou legislatívou a pravidlami finančného zabezpečenia žiaka, ak ich zamestnávateľ vydá.

Motivačné štipendium je poskytované mesačne žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie, skupinu povolaní alebo odborných činností v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce. Motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu žiakovi vypláca škola.

Podnikové štipendium je poskytované mesačne žiakovi v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima určeného pre zaopatrené neplnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní. Vypláca ho zamestnávateľ v súlade s pravidlami finančného zabezpečenia žiaka, ak ich zamestnávateľ vydá.

Odmena za produktívnu prácu je vyplácaná mesačne žiakovi, ktorý v rámci praktického vyučovania vykonáva produktívnu prácu. Táto odmena sa uhradza z prostriedkov zamestnávateľa, pre ktorého žiak túto prácu vykonáva. Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50 % až 100 % zo sumy hodinovej minimálnej mzdy. Pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka. Podmienky pre poskytovanie odmeny za produktívnu prácu určuje zamestnávateľ.

Hmotné zabezpečenie žiaka je proces, v ktorom zamestnávateľ poskytuje žiakovi stravovanie, príspevok na ubytovanie, cestovné náhrady, osobné ochranné pracovné prostriedky a posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka. Podmienky pre poskytovanie hmotného zabezpečenia žiaka určuje legislatíva a zamestnávateľ interným predpisom.

Štipendijný program je program, ktorý môže vydať zamestnávateľ a určuje ním podmienky poskytovania podnikového štipendia žiakom strednej odbornej školy.

6. Stručný pohľad na systém duálneho vzdelávania

System duálneho vzdelávania je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorý sa vyznačuje najmä úzkym prepojením všeobecného a odborného teoretického vzdelávania s praktickou prípravou žiakov u konkrétneho zamestnávateľa. Výučba v škole sa strieda s praktickým vyučovaním v priestoroch zamestnávateľa. Organizácia PV môže využívať týždňové, dvojtýždňové, mesačné alebo aj viacmesačné bloky PV. Duálne vzdelávanie tak zabezpečuje, že vzdelávanie a príprava žiaka na výkon povolania zodpovedajú požiadavkám zamestnávateľov. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa sa uskutočňuje na pracovisku praktického vyučovania (PPV). V závislosti od technického a technologického zamerania a vybavenia zamestnávateľa, môže zamestnávateľ rozhodnúť, že praktické vyučovanie v rozsahu do 40 % z celkového rozsahu vyučovacích hodín za štúdium sa uskutoční v dielni školy. Podmienky a organizáciu praktického vyučovania v dielni školy si zamestnávateľ a škola upravia v zmluve o duálnom vzdelávaní. Zamestnávateľ môže rozhodnúť, že praktické vyučovanie v rozsahu do 40 % z celkového rozsahu vyučovacích hodín za štúdium sa uskutoční u iného zamestnávateľa, ktorý má osvedčenie na výkon PV v systéme duálneho vzdelávania. Podmienky a organizáciu praktického vyučovania v dielni školy a u iného zamestnávateľa si zamestnávateľ upraví v zmluve o duálnom vzdelávaní so školou a v zmluve o spolupráci v SDV s iným zamestnávateľom. Zamestnávateľ môže praktické vyučovanie poskytovať na svojom pracovisku praktického vyučovania a časť praktického vyučovania aj v dielni školy a časť praktického vyučovania aj u iného zamestnávateľa, pričom musí byť dodržaný maximálny rozsah PV v dielni školy a u iného zamestnávateľa.

Duálne vzdelávanie ako kombinácia teórie a praktického vyučovania sa môže uskutočňovať tak v učebných ako aj v študijných odboroch a to vo všetkých stupňoch vzdelania, ktoré poskytuje stredoškolské odborné štúdium s výnimkou študijných odborov s praktickým vyučovaním vo forme odbornej praxe v odboroch, ktoré poskytujú úplné stredné odborné vzdelanie. Podmienkou pre odborné vzdelávanie systémom duálneho vzdelávania je dodržanie minimálneho podielu praktického vyučovania z celkového rozsahu vyučovacích hodín v danom odbore štúdia, ktorý je daný vo vzorových učebných plánoch pre SDV pre jednotlivé stupne vzdelania. Školy zapojené do duálneho vzdelávania prispôsobujú školské vzdelávacie programy požiadavkám zamestnávateľov na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní uzatvorenej medzi zamestnávateľom a školou a v súlade so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre SDV.

Príprava žiaka v systéme duálneho vzdelávania a v reálnych podmienkach zamestnávateľa tak výrazne skraca dobu nábehu efektivity práce absolventa školy na úroveň efektivity práce zamestnancov s niekoľkoročnou praxou.

Duálne vzdelávanie - ako kombinácia teoretického vzdelávania na pôde školy a praktického odborného vzdelávania u zamestnávateľa sa v celej Európe považuje za najlepšie riešenie nezamestnanosti mladých ľudí a je kľúčovým faktorom úspešnej hospodárskej politiky vyspelých štátov a hlavným nástrojom na znižovanie nezamestnanosti mladých ľudí. Vzorom pre väčšinu štátov, a to nielen v Európe, je nemecký systém duálneho vzdelávania.

Duálne odborné vzdelávanie v Nemecku sa rovnako delí na praktickú a teoretickú časť, pričom tri až štyri dni v týždni sú žiaci na praktickom vyučovaní v podniku a jeden až dva dni sú žiaci na teoretickom vyučovaní v strednej odbornej škole. Celkovo trvá odborná príprava dva až tri a pol roka. Ponuka výučby zo strany zamestnávateľov je doplnená možnosťami ďalších kvalifikačných kurzov mimo podnik. V súčasnosti sa v Nemecku žiaci pripravujú na povolania v cca 500 tisícoch podnikoch vrátane služieb verejného sektora a v živnostiach. Stredne veľké a malé podniky zabezpečujú až 80 % učebných miest v duálnom vzdelávaní. Vďaka širokému využívaniu duálneho vzdelávania je podiel mladých ľudí bez vyučenia alebo bez učebného pomeru v Nemecku nízky (v skupine 15 až 19 ročných je to iba 4,2 %). Nezamestnanosť mladých ľudí v Nemecku je hlboko pod priemerom EÚ.

6.1. Silné stránky duálneho vzdelávania

- ✓ Vysokokvalifikovaná pracovná sila, plynulý prechod zo vzdelávania na trh práce.
- ✓ Nadobudnutie kvalifikácie a prax priamo u zamestnávateľa.
- ✓ Osvojenie si pracovných návykov priamo vo výrobnom procese u zamestnávateľa.
- ✓ Výučba na nových technológiách priamo u zamestnávateľa.
- ✓ Zodpovednosť zamestnávateľov za praktickú časť vzdelávania.
- ✓ Vplyv zamestnávateľov na obsah odborného vzdelávania.
- ✓ Aktuálnosť odborných vzdelávacích programov a ich obsahu, možnosť flexibility v úprave.
- ✓ Overenie znalostí absolventa zamestnávateľom pri ukončení štúdia.
- ✓ Výber žiakov na duálne vzdelávanie priamo zamestnávateľom a prijímanie žiaka do školy so súhlasom zamestnávateľa.
- ✓ Dohľad zamestnávateľských združení nad duálnym systémom vzdelávania.
- ✓ Finančné a hmotné zabezpečenie žiaka zamestnávateľom.
- ✓ Úzka spolupráca podniku, školy a žiaka.
- ✓ Prakticky cielené učebné osnovy pre jednotlivé odbory.
- ✓ Rozvoj profesií naviazaných na potreby trhu.
- ✓ Vysoká pravdepodobnosť získania pracovnej zmluvy so zamestnávateľom.

6.2. Príležitosti duálneho vzdelávania

- ✓ Zvýšenie zamestnanosti absolventov SOŠ.
- ✓ Príležitosť pre mladých ľudí získať kvalitnú prípravu na povolanie.
- ✓ Zlepšenie úrovne odborných kompetencií a pracovnej morálky absolventov.
- ✓ Reálne pracovné, sociálne situácie a osvojenie si „firemnej kultúry“.
- ✓ Výber vhodných absolventov a ich zamestnávanie pre vlastné potreby podniku.
- ✓ Vytváranie vzdelávacích programov podľa požiadaviek a potrieb zamestnávateľov.
- ✓ Posilnenie spoločenského statusu a atraktivity remeselných povolání - status „pochťvého remesla“.
- ✓ Dobudovanie a posilnenie stavovských a profesijných organizácií a centier odborného vzdelávania a prípravy.
- ✓ Zjednotenie obsahu a náročnosti kvalifikačných skúšok, kvalifikačných úrovní.

- ✓ Záujem štátu a ochota zahraničných komôr podporiť rozvoj duálneho vzdelávania svojou vlastnou skúsenosťou.
- ✓ Zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov a Slovenska.
- ✓ Prostredníctvom dobrých príkladov postupné zapojenie zamestnávateľov do odborného vzdelávania a prípravy systémom duálneho vzdelávania.
- ✓ Možnosť financovania prechodu na duálny systém zo štrukturálnych fondov EÚ.
- ✓ Zvýšenie objemu financií do školstva (v pomere k HDP) prostredníctvom vstupu zamestnávateľov do financovania odborného vzdelávania a prípravy.
- ✓ Vstup zamestnávateľov do zvyšovania odbornej úrovne učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy.

7. Subjekty duálneho vzdelávania a ich úlohy

Hlavnými partnermi v duálnom vzdelávaní sú zamestnávateľia, škola a žiak. Tvoria spolu dobre fungujúci systém, z ktorého profitujú všetky strany.

7.1. Zamestnávateľ – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania

1. Rozhodnutie zamestnávateľa o vstupe do duálneho vzdelávania.
 - *oboznámenie sa so systémom duálneho vzdelávania,*
 - *oboznámenie sa s legislatívou upravujúcou odborné vzdelávanie a prípravu, výchovu a vzdelávanie v strednej odbornej škole, školskú správu a samosprávu, daňové a odvodové povinnosti v spojení s praktickým vyučovaním u zamestnávateľa, atď.,*
 - *oboznámenie sa so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre SDV,*
 - *zadefinovanie cieľov účasti zamestnávateľa v duálnom vzdelávaní.*
2. Zadefinovanie odborov štúdia pre praktické vyučovanie u zamestnávateľa a počtu žiakov pre uzatvorenie učebnej zmluvy.
 - *výber povolání, pre ktoré má duálne vzdelávanie u zamestnávateľa pripravovať žiakov,*
 - *zadefinovanie odborov štúdia, ktoré pripravujú na vybrané povolania,*
 - *určenie počtu žiakov, s ktorými zamestnávateľ uzatvorí učebnú zmluvu,*
 - *určenie maximálneho počtu žiakov, ktorým bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie v jeden vyučovací deň praktického vyučovania (vzdelávacia kapacita pracoviska praktického vyučovania na vyučovací deň praktického vyučovania),*
 - *určenie rozsahu hmotného a finančného zabezpečenia žiakov v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní,*
 - *zadefinovanie iných podmienok systému duálneho vzdelávania u zamestnávateľa podľa rozhodnutia zamestnávateľa.*

3. Výber vhodnej strednej odbornej školy, oslovenie školy, návšteva školy a rokovanie o spolupráci.
 - oboznámenie sa so sieťou škôl, ktoré pripravujú žiakov vo vybraných odboroch štúdia,
 - súpis stredných odborných škôl, ktoré sa zaradia do výberu pre spoluprácu,
 - získanie informácií o SOŠ (ponuka odborov štúdia, počet žiakov, kvalita školy, personálne zabezpečenie, materiálne zabezpečenie, ubytovanie, označenie školy ako Centrum OVP, referencie stavovskej alebo profesijnej organizácie, referencie združení zamestnávateľov, atď. – informácie z internetu, správy o škole a pod.),
 - výber vhodnej SOŠ na spoluprácu v duálnom vzdelávaní,
 - oslovenie školy, získanie informácií o vyučovacom procese, získanie dokumentov ako školský vzdelávací program, skladba odborov štúdia, skladba žiakov, personálne zabezpečenie, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby a pod.,
 - návšteva školy, rokovanie s vedením školy,
 - vyhodnotenie získaných informácií a rozhodnutie o uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní s vybranou alebo vybranými SOŠ.

Pozn.: Uvedený proces výberu školy sa môže skrátiť a zjednodušiť, ak už zamestnávateľ spolupracuje so školou a spoluprácu vyhodnotil pozitívne.
4. Spolupráca so školou pri aktualizácii školských vzdelávacích programov podľa požiadavky zamestnávateľa – aktualizácia profilu absolventa, vedomostí a zručností absolventa, obsahu vzdelávania (učebné osnovy) v súlade so vzorovým učebným plánom a vzorovými učebnými osnovami pre odbor štúdia, v ktorom bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania a pod.
 - vytvorenie spoločného tímu pre analýzu školského vzdelávacieho programu pre vybraný odbor štúdia, v ktorom budú zastúpení zamestnanci zamestnávateľa a školy,
 - analýza profilu absolventa a získaných kompetencií – vedomostí a zručností podľa požiadavky zamestnávateľa, návrh a odsúhlasenie zmien,
 - analýza učebného plánu, nastavenia pomeru TV a PV podľa vzorového učebného plánu pre vybraný odbor štúdia, nastavenie organizácie praktického vyučovania (týždňový, dvojtýždňový, mesačný cyklus striedania PV a TV a pod.), nastavenie spôsobov hodnotenia a klasifikácie žiakov a ostatných častí školského vzdelávacieho programu, návrh na zmeny, odsúhlasenie zmien,
 - analýza učebných osnov odborných predmetov teoretického a praktického odborného vzdelávania, učebných osnov všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktoré majú vplyv na odborné kompetencie absolventa, návrh na zmeny v súlade so vzorovými učebnými osnovami pre SDV, odsúhlasenie zmien.
5. Spoločné zostavenie tematického vzdelávacieho plánu predmetu odborný výcvik alebo predmetu odborná prax, ktoré sú vyučované v rámci praktického vyučovania u zamestnávateľa.
 - analýza existujúceho tematického vzdelávacieho plánu predmetu odborný výcvik alebo predmetu odborná prax po ročníkoch v súlade so vzorovými učebnými osnovami pre SDV, návrh na zmenu, odsúhlasenie zmien.

Pozn.: Podľa rozhodnutia zamestnávateľa môže byť táto fáza procesov uvedená v bodoch 4. a 5. vykonaná iba čiastočne vo forme zámerov. Ukončenie tejto fázy môže byť presunuté až na obdobie po podpise zmluvy o duálnom vzdelávaní.

6. Podanie žiadosti o overenie spôsobilosti zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania – získanie osvedčenia pre duálne vzdelávanie.
 - *spracovanie žiadosti o overenie spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania,*
 - *príprava dokumentov k žiadosti o overenie spôsobilosti podľa zákona o odbornom vzdelávaní,*
 - *určenie predpokladanej potreby inštruktorov alebo majstrov odbornej výchovy a návrh zamestnancov, ktorí budú poverení výkonom činnosti inštruktora praktického vyučovania alebo výkonom činnosti majstra odbornej výchovy/učiteľa odbornej praxe/učiteľa umeleckej praxe, kompletizácia dokladov o ich odbornej a pedagogickej spôsobilosti alebo rozhodnutie o zaradení zamestnancov do prípravy inštruktora alebo na doplnkové pedagogické štúdium v prípade výkonu činnosti majstra odbornej výchovy,*
 - *rozhodnutie o využití možnosti dohodnúť so školou výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa majstrom odbornej výchovy, ktorý bude zamestnancom školy,*
 - *predloženie žiadosti,*
 - *obhliadka pracovísk zamestnávateľa komisiou určenou stavovskou alebo profesijnou organizáciou v rámci overovacieho procesu,*
 - *získanie osvedčenia o spôsobilosti zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania v SDV,*
 - *vonkajšie označenie priestorov znakom „Vzdelávajúca organizácia“, znakom duálneho vzdelávania danej stavovskej alebo profesijnej organizácie, ktorá vydala osvedčenie a textom „pracovisko praktického vyučovania“.*

7. Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní so strednou odbornou školou.
 - *oboznámenie sa so vzorom zmluvy o duálnom vzdelávaní (výstup národného projektu RSOV),*
 - *doplnenie zmluvy o ustanovenia požadované zamestnávateľom,*
 - *rokovanie o zmluve,*
 - *podpis zmluvy o duálnom vzdelávaní.*

8. Zverejnenie výzvy na prihlasovanie sa žiakov na duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.
 - *spracovanie výzvy na prihlasovanie sa žiakov na učebné miesta u zamestnávateľa pre uzatvorenie učebnej zmluvy v členení podľa odborov štúdia (vzor RSOV),*
 - *zverejnenie výzvy na webe zamestnávateľa a webe školy, prípadne webe stavovskej alebo profesijnej organizácie, v médiách a pod.,*
 - *spolupráca so školou v oblasti náboru žiakov v ZŠ.*

9. Výberové konanie – výber žiakov u zamestnávateľa. Pohovor, testy, overenie zručností a pod. Výber žiakov na uzatvorenie učebnej zmluvy.
 - *spracovanie prihlášok žiakov,*
 - *príprava výberového konania – návrh metód výberu, postupov výberového konania,*
 - *realizácia výberového konania, vyhodnotenie výberového konania, schválenie výberového konania.*

10. Vydanie potvrdenia o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania (potvrdenie o uzatvorení učebnej zmluvy so žiakom po prijatí žiaka na štúdium, vzor RSOV).
 - *spracovanie potvrdení o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania,*
 - *odovzdanie potvrdení žiakom u zamestnávateľa.*

11. Oboznámenie sa s podmienkami prijímacieho konania vydanými školou.
 - *prerokovanie podmienok prijímacieho konania so školou,*
 - *návrhy na zmeny, odsúhlasenie zmien.*

12. Prevzatie zoznamu prijatých žiakov na strednú odbornú školu vydaného riaditeľom školy.
 - *kontrola zoznamu prijatých žiakov na štúdium s výsledkami výberového konania u zamestnávateľa a zamestnávateľom vydanými potvrdeniami o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania,*
 - *spracovanie učebných zmlúv a ich podpis štatutárom zamestnávateľa.*

13. Uzatvorenie učebnej zmluvy so žiakom (vzor RSOV).
 - *pozvanie žiakov a rodičov na podpis učebnej zmluvy,*
 - *podpis učebnej zmluvy.*

14. Výber alebo nábor zamestnancov pre výkon funkcie inštruktora alebo majstra odbornej výchovy.
 - *určenie počtu inštruktorov a majstrov odbornej výchovy pre školský rok,*
 - *zadefinovanie profilu inštruktora a majstra odbornej výchovy – odborná spôsobilosť, osobný profil a pod.,*
 - *výber vhodných zamestnancov pre výkon činnosti inštruktora a majstra odbornej výchovy alebo nábor nových zamestnancov,*
 - *rokovanie so zamestnancami, uzatvorenie dohody o výkone činnosti inštruktora alebo majstra odbornej výchovy, zmena obsahu pracovnej zmluvy a pod.,*
 - *príprava zamestnancov na výkon inštruktora a majstra odbornej výchovy – príprava inštruktorov v spolupráci so stavovskou alebo profesijnou organizáciou, doplnkové pedagogické štúdium pre majstrov (prípravu inštruktora musí zamestnanec ukončiť najneskôr do 1 roka od začiatku výkonu činnosti inštruktora, doplnkové pedagogické štúdium musí majster odbornej výchovy začať najneskôr do 2 rokov od začiatku výkonu činnosti MOV a do 4 rokov ukončiť),*
 - *rozdelenie žiakov k inštruktorom/majstrom odbornej výchovy,*

- oboznámenie inštruktorov/majstrov odbornej výchovy s preraďovacím plánom, ak bude využívaný a oboznámenie inštruktorov/majstrov s dokumentáciou zamestnávateľa k praktickému vyučovaniu.
15. Určenie zodpovednej osoby za duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.
- rozhodnutie vedenia o vytvorení pracovnej pozície manažér duálneho vzdelávania a pod., ktorej náplňou je koordinácia praktického vyučovania na pracoviskách zamestnávateľa a koordinácia duálneho vzdelávania so školou,
 - profil manažéra duálneho vzdelávania určí zamestnávateľ,
 - odporúča sa od 20 žiakov na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa.
16. Spracovanie organizácie praktického vyučovania u zamestnávateľa.
- určenie pracovných miest u zamestnávateľa, na ktorých sa bude vykonávať praktické vyučovanie,
 - vypracovanie dodatku k prevádzkovému poriadku, ktorý upraví režim praktického vyučovania u zamestnávateľa alebo vypracovanie vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania,
 - rozdelenie tematického plánu praktického vyučovania na vybrané pracovné miesta,
 - určenie kompetencií, ktoré má žiak získať na pracovnom mieste absolvovaním priradenej témy,
 - určenie spôsobu overovania získaných odborných kompetencií,
 - určenie spôsobu preraďovania žiakov na jednotlivé pracovné miesta,
 - určenie dokumentácie praktického vyučovania podľa vzorovej dokumentácie (vzory RSOV),
 - určenie spôsobu sledovania praktického vyučovania - týždenné, mesačné reporty a pod.,
 - určenie spôsobu hodnotenia a klasifikácie praktického vyučovania v spolupráci s určeným zamestnancom školy,
 - určenie spôsobu poučenia žiakov k BOZP a pod.,
 - určenie spôsobu zabezpečenia žiakov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, režimu stravovania žiakov a pod.,
 - určenie spôsobu riešenia negatívnych javov pri praktickom vyučovaní – vznik škody, neospravedlnená absencia, porušovanie pracovného poriadku na pracovisku a pod.,
 - určenie spôsobov komunikácie so školou v priebehu praktického vyučovania.
17. Spolupráca so školou na inovačnom vzdelávaní učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy – informačné dni novej techniky, odborné stáže OU a MOV u zamestnávateľa a pod..
- oboznámenie sa s návrhom školy na inovačné vzdelávanie,
 - návrh účasti zamestnancov zamestnávateľa na inovačnom vzdelávaní – prednáška, exkurzia, predvedenie novej techniky, poskytnutie dokumentácie k novej technike, materiálom, technológii a pod.,
 - návrh modelu odbornej stáže pre odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy (1, 2, 3, 5 alebo 10 - dňová stáž),

- *zapojenie odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy do výrobnnej činnosti v čase školských prázdnin na dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti.*

Pozn.: Ak nebola fáza spracovania školského vzdelávacieho programu ako aj ďalších dokumentov týkajúcich sa organizácie PV u zamestnávateľa ukončená pred uzatvorením zmluvy o duálnom vzdelávaní, pokračuje pracovný tím zložený zo zástupcov zamestnávateľa a školy na spracovaní konečných dokumentov k systému duálneho vzdelávania v spolupráci zamestnávateľa a školy.

18. Príchod žiaka na duálne vzdelávanie u zamestnávateľa. Uvedenie žiaka do podniku a jeho oboznámenie s podnikom.

- *príprava uvedenia žiakov s učebnou zmluvou do podniku,*
- *uvedenie žiakov s učebnou zmluvou do podniku – privítanie žiakov za účasti zástupcu vedenia, predstavenie podniku, vízie podniku, firemnej kultúry, odovzdanie propagačných predmetov, identifikačných kariet žiakova pod.,*
- *uskutočnenie pracovného workshopu žiakov s inštruktormi a manažérom vzdelávania,*
- *zabezpečenie účasti zástupcu školy, účasti rodičov prípadne zástupcu úradu práce.*

19. Výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa.

- *vypracovanie organizačného plánu praktického vyučovania, rozpisu žiakov do pracovných zmien, rozpisu žiakov na pracovné miesta,*
- *spracovanie preraďovacieho plánu na preraďovanie žiakov medzi pracovnými miestami,*
- *vypracovanie plánu školských prázdnin, termínov školských akcií v čase rozvrhu praktického vyučovania na obdobie školského roka alebo školského polroka,*
- *výkon praktického vyučovania na vybraných pracovných miestach,*
- *overovanie získaných kompetencií,*
- *komunikácia so školou,*
- *spracovanie návrhu klasifikácie a absencie žiaka na štvrťročnú a polročnú klasifikáciu,*
- *vypracovanie návrhu ročníkového hodnotenia žiakov,*
- *vykazovanie hodín produktívnej práce žiakov a spracovanie podkladov pre vyplatenie odmeny za produktívnu prácu,*
- *priebežné manažovanie praktického vyučovania manažérom vzdelávania (pri väčšom počte žiakov),*
- *výber žiakov na ponuku práce cez školské prázdniny na dohodu o brigádnickej práci študentov,*
- *operatívne riešenie situácií v čase praktického vyučovania v spolupráci so školou, zastupovanou majstrom odbornej výchovy – koordinátorom duálneho vzdelávania.*

20. Klasifikácia a hodnotenie žiaka.

- *vedenie predpísanej dokumentácie o dochádzke žiaka, obsahu praktického vyučovania,*

- *priebežné spracovávanie návrhu hodnotenia a klasifikácie žiaka na vybraných pracovných miestach,*
- *uzatváranie dochádzky a klasifikácie pre štvrťročnú a polročnú klasifikáciu žiaka na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní so školou v spolupráci s majstrom odbornej výchovy zo školy – koordinátorom duálneho vzdelávania za školou.*

21. *Priebežná komunikácia a spolupráca so školou.*

- *určenie koordinátorov duálneho vzdelávania pre komunikáciu so školou – ak nie je určený manažér vzdelávania,*
- *nastavenie pravidelnej komunikácie s vyučujúcimi školy, pravidiel vstupu určených zástupcov školy na pracoviská zamestnávateľa so žiakmi školy (exkurzie a pod.),*
- *pravidiel vstupu majstra odbornej výchovy zamestnanca školy, ktorý je určený školou na koordináciu duálneho vzdelávania a hodnotenie a klasifikáciu žiakov v predmete praktického vyučovania, rozsahu jeho poučenie v súlade s predpismi zamestnávateľa,*
- *nastavenie komunikácie vo veci obsahu vzdelávania, riešenia vzniknutých situácií a pod. – odporúča sa zahrnúť do zmluvy o duálnom vzdelávaní so školou.*

22. *Ročníkové hodnotenie výsledkov žiaka na praktickom vyučovaní podľa dohody so školou.*

- *vypracovanie spôsobu ročníkového hodnotenia žiaka,*
- *spracovanie formulára pre ročníkové hodnotenie žiaka alebo využitie vzoru (vzor RSOV),*
- *ročníkové hodnotenie žiaka v spolupráci inštruktorov a majstrov odbornej výchovy, ktorí sa podieľali na praktickom vyučovaní žiaka,*
- *oboznámenie žiaka s hodnotením a klasifikáciou a rozbor hodnotenia,*
- *odovzdanie ročníkového hodnotenia žiakov zástupcovi školy,*
- *vyhodnotenie praktického vyučovania žiakov za školský rok vo vedení zamestnávateľa,*
- *návrh a schválenie zmien v organizácii a výkone praktického vyučovania u zamestnávateľa v rámci riadenia kvality praktického vyučovania.*

23. *Ukončovanie štúdia - záverečná/maturitná skúška/absolventská skúška.*

- *oboznámenie sa s návrhom tém na záverečnú/maturitnú/absolventskú skúšku vypracovaným školou,*
- *predloženie návrhov na zmenu,*
- *rozhodnutie zamestnávateľa v spolupráci so školou o mieste konania praktickej časti skúšky,*
- *určenie skúšajúceho zástupcu zamestnávateľa na ukončovanie štúdia žiakov s učebnou zmluvou,*
- *účasť na záverečnej/maturitnej/absolvenstskej skúške žiakov,*
- *spracovanie správy o účasti zástupcu zamestnávateľa na skúške žiakov s učebnou zmluvou a jej odovzdanie zamestnávateľovi.*

24. Rozhodnutie zamestnávateľa o uzatvorení budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy so žiakom. Nie je povinné. Môže sa uskutočniť už v priebehu štúdia.
- *rozhodnutie vedenia zamestnávateľa o uzatvorení budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy so žiakov s učebnou zmluvou,*
 - *spracovanie a schválenie budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy, ktorej súčasťou môže byť aj záväzok žiaka o odpracovaní danej doby,*
 - *vyhlásenie ponuky na uzatvorenie budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy – môže byť vykonané aj v nižších ročníkoch, čo môže vytvoriť súťaž medzi žiakmi o pracovnú zmluvu,*
 - *výber žiakov pre podpis budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy,*
 - *podpis budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy.*

7.2. Stredná odborná škola – rozpis jej úloh v systéme duálneho vzdelávania

Stredná odborná škola, ktorá chce pôsobiť v systéme duálneho vzdelávania, musí svoje pôsobenie odborného vzdelávania a prípravy žiakov zamerať na činnosti, ktoré zodpovedajú cieľom a úlohám, ktoré zadefinovali zamestnávateľia v dokumente „Podmienky pre možnosť strednej odbornej školy pôsobiť ako centrum odborného vzdelávania a prípravy“ alebo ktoré sú uvedené v dokumentoch „Model centra odborného vzdelávania“, „Metodika fungovania a spolupráce centra odborného vzdelávania a prípravy“, ktoré sú výstupom národného projektu RSOV.

Hlavnými cieľmi školy, ktorá pôsobí v systéme duálneho vzdelávania sú:

- a) zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy pre výkon daného povolania a odborných činností,
- b) zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy na základe požiadaviek zamestnávateľov.

Hlavné úlohy školy, ktorá pôsobí v systéme duálneho vzdelávania sú najmä:

- a) odborné vzdelávanie a príprava žiakov na výkon daného povolania a odborných činností v stredných odborných školách s dôrazom na kvalitu výučby a uplatnenie absolventov na trhu práce podľa potrieb zamestnávateľov,
- b) ďalšie odborné vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov školy,
- c) celoživotné vzdelávanie pre potreby trhu práce (napr. kurzy odbornej spôsobilosti, kurzy pre špecifické odborné zručnosti ...),
- d) rekvalifikačné vzdelávanie,
- e) tvorba a realizácia nových školských vzdelávacích programov, inovácie obsahu vzdelávacích programov škôl,
- f) medzinárodná spolupráca,
- g) poradenské a servisné služby profesijného zamerania,
- h) tvorba a spolupráca odborných učebných textov,

- i) spolupráca so základnými školami, najmä v oblasti propagácie odborného vzdelávania a prípravy a uplatnenia absolventov sa na trhu práce (napr. formou vedenia záujmových krúžkov v spolupráci so strednou odbornou školou, zabezpečovanie exkurzií vo výrobných závodoch, organizovania dní otvorených dverí, prezentácie profesií organizovaných na základných školách a realizácie náborov),
- j) spolupráca so zamestnávateľmi na ukončovaní štúdia a skúškach (napr. už pri prijímacom konaní na talentových a záverečných skúškach),
- k) motivovanie a oceňovanie žiakov (napr. umožniť sebarealizáciu žiakov, prezentácie prác žiakov na rôznych podujatiach, štipendiá so zamestnávateľmi, organizovanie voľného času pre žiakov formou mimoškolskej činnosti),
- l) ďalšie aktivity a činnosti, ktoré súvisia s rozvojom a činnosťou centra odborného vzdelávania a prípravy.

Pôsobením školy v systéme duálneho je spolupráca školy s jej partnermi v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Činnosti školy sú okrem samotného odborného vzdelávania a prípravy žiakov na povolanie zamerané najmä na spoluprácu s partnermi z externého prostredia. Partnermi školy sú právnické a fyzické osoby, ktorých vzťah ku škole vychádza z ich postavenia v procesoch, ktoré zodpovedajú vykonávaným činnostiam školy.

Spoluprácu školy s partnermi môžeme označiť ako:

- spoluprácu so zväzmi zamestnávateľov, stavovskými a profesijnými organizáciami,
- spoluprácu so strategickými zamestnávateľmi v rámci verejného a súkromného sektora,
- spoluprácu s vysokými školami,
- spoluprácu so základnými školami,
- spoluprácu so strednými odbornými školami,
- spoluprácu s inštitúciami rezortu práce,
- spoluprácu v rámci realizácie medzinárodných partnerstiev,
- spoluprácu so zriaďovateľom školy,
- spoluprácu s obchodnými partnermi v rámci podnikateľskej činnosti.

Vytvorené vzťahy môžu mať charakter dohody alebo zmluvy o spolupráci, alebo sú postavené na základe partnerských vzťahov odvíjajúcich sa napríklad z členstva školy v združení zamestnávateľov. Partnerské vzťahy môžu mať aj neformálny charakter, ktorý nie je upravený v písomnej forme.

Môže ísť napríklad aj o vzťahy, ktoré vznikli v rámci náboru žiakov základných škôl, v rámci mimoškolskej záujmovej činnosti pre žiakov základných škôl, ktorú lektorovali zamestnanci školy alebo partnerského zamestnávateľa ale aj o vzťahy, ktoré sprostredkovali rodičia žiakov školy.

Nezanedbateľnú úlohu v nadväzovaní vzťahov školy s partnermi má aj aktivita absolventov školy. Absolventi, ktorí pokračujú v štúdiu na vysokej škole rovnakého alebo obdobného zamerania

ako má škola, sú často sprostredkovateľmi spolupráce školy s vysokými školami. Najväčší prínos pre nadväzovanie kontaktov majú absolventi školy, ktorí po absolvovaní vysokoškolského štúdia pracujú na riadiacich pozíciách zamestnávateľov s predmetom činnosti zodpovedajúcim zameraniu školy.

Netreba zabúdať aj na dôležitú úlohu absolventov školy, ktorí sa vrátili do školy ako jej zamestnanci. Práve títo absolventi sú pri ich zapojení do aktivít školy a pri ich správnej motivácii nenahraditeľným spojovacím článkom medzi školou a jej partnermi.

Jednou z hlavných aktivít spolupráce školy je aktívna komunikácia so zamestnávateľmi, nadväzovanie a rozvíjanie kontaktov so zástupcami zamestnávateľov, ktorí majú vo svojej kompetencii rozvoj ľudských zdrojov a následná popularizáciu výsledkov činnosti školy aplikovateľných v praxi u zamestnávateľov.

Zameranie spolupráce školy s jej partnermi môže mať nasledovný obsah:

- organizácia workshopov napríklad na témy: vízie odborného vzdelávania a prípravy, nové povolania a odbory štúdia, profil absolventa odborného vzdelávania, vedomosti a zručnosti požadované zamestnávateľmi,
- kariérne poradenstvo pre žiakov ZŠ smerované na odbory štúdia požadované zamestnávateľmi, organizácia spoločných náborov žiakov ZŠ,
- praktické vyučovanie žiakov SŠ u zamestnávateľa,
- účasť zástupcov zamestnávateľa na ukončení štúdia,
- rozvoj systému duálne vzdelávania,
- profesijná príprava žiakov ZŠ zameraná na technické vzdelávanie v škole,
- exkurzie pre odborných pedagógov a žiakov SŠ u zamestnávateľov,
- odborné stáže pre odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy u zamestnávateľov,
- inovačné vzdelávanie odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy pracovníkmi zamestnávateľa,
- celoživotné vzdelávanie pre zamestnancov zamestnávateľov v škole,
- zmluvné využívanie materiálno-technického zabezpečenia v odbornom vzdelávaní získané od zamestnávateľa na základe zmluvnej spolupráce,
- školenie inštruktorov praktického vyučovania,
- tvorba učebných textov, učebníc a učebných pomôcok,
- transfer inovácií do obsahu odborného vzdelávania,
- organizácia odborných súťaží žiakov zameraných najmä na zručnosti žiakov,
- príprava žiakov na vysokoškolské štúdium,
- spolupráca úseku praktického vyučovania na výskumnej činnosti,
- spoločná certifikácia odborných učiteľov, majstrov odbornej výchovy a inštruktorov praktického vyučovania.

Na základe skúsenosti z praxe je potrebné, aby pri nadväzovaní spolupráce bola aktívnym partnerom práve škola a predovšetkým jej riadiaci pracovníci. Nadväzovanie spolupráce má mať

charakter ponuky, ktorá má zahŕňať tak obsah spolupráce ako aj rozsah participácie partnerov na spoločnej činnosti a najmä spoločné ciele, ktoré sa chcú dosiahnuť.

Základným pravidlom spolupráce je výhodnosť spolupráce pre všetkých jej partnerov.

Škola má v systéme duálneho vzdelávania okrem vyššie uvedených úloh aj špecifické úlohy spojené so samotnými procesmi vstupu zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania a s procesmi realizácie praktického vyučovania u zamestnávateľa. Tieto úlohy vychádzajú zo stavu systému duálneho vzdelávania v súčasných podmienkach odborného vzdelávania a prípravy na Slovensku v porovnaní s duálnym vzdelávaním v zahraničí.

Kým zahraničné systémy duálneho vzdelávania majú pre koordináciu duálneho vzdelávania profesionálne subjekty ako napr. agentúry duálneho vzdelávania koordinujúce duálne vzdelávanie a poskytujúce služby pre podporu zamestnávateľov v systéme duálneho vzdelávania, inštitúcie zamestnávateľov spracovávajúce vzdelávacie programy, metodiky účasti zamestnávateľov v duálnom vzdelávaní, akreditáciu zamestnávateľov pre výkon duálneho vzdelávania a iné podporné činnosti pre zamestnávateľov spojené s duálnym vzdelávaním, nie je pre zamestnávateľov v podmienkach Slovenska zabezpečený podporný servis zodpovedajúci zahraničným systémom duálneho vzdelávania.

Tento stav vyžaduje aktívny prístup stredných odborných škôl voči zamestnávateľom, ktorí plánujú vstúpiť do systému duálneho vzdelávania alebo už vykonávajú praktické vyučovanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania.

Špecifické úlohy školy v spojení so systémom duálneho vzdelávania sú:

- informovanie zamestnávateľov o legislatívnych podmienkach systému duálneho vzdelávania,
- informovanie zamestnávateľov o podmienkach získania spôsobilosti pre výkon praktického vyučovania a podpora zamestnávateľa pri získavaní osvedčenia pre výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- nábor zamestnávateľov pre vstup do systému duálneho vzdelávania,
- podpora zamestnávateľov pri procesoch vstupu zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania,
- príprava zamestnancov zamestnávateľa na výkon činnosti inštruktora,
- administratívna podpora zamestnávateľov pri výkone praktického vyučovania,
- atď.

7.3. Žiak – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania

Žiak musí s prípravou na povolanie začať už na základnej škole. Je potrebné aby sa žiak začal orientovať vo svete povolaní už na druhom stupni základnej školy. Dôležitá je jeho spolupráca s výchovným alebo kariérom poradcom na škole. Významným faktorom úspechu správnej orientácie žiaka v oblasti stredoškolského odborného vzdelávania je spolupráca základnej školy so zamestnávateľmi formou cielenej propagácie perspektívnych povolaní a spolupráca so strednými odbornými školami. Pri smerovaní a orientácii žiakov zo základnej na strednú školu je potrebné vo väčšej miere prispôbiť ambície rodičov schopnostiam a záujmom detí. Je potrebné, aby sa záujem

žiakov smeroval na tie školy, ktoré zvládnu a ktoré im zabezpečia v budúcnosti uplatnenie v zamestnaní. Smerovanie žiakov s priemernými a podpriemerným vzdelávacími výsledkami na štúdium na gymnáziá sa môže stretnúť v budúcnosti s problémom uplatnenia sa na trhu práce, čo vedie k strate záujmu o celoživotné vzdelávanie, čím sa situácia žiaka s uplatnením sa u zamestnávateľa stáva často neriešiteľnou.

Pre úspech v práci, ale aj v živote, býva často dôležitá aj schopnosť žiaka dobre spolupracovať, komunikovať s inými ľuďmi. Úlohou školy je naučiť vedomosti a zručnosti v odbore štúdia – profesijné kompetencie a súčasne zabezpečiť aj schopnosti a postoje žiaka, jeho pripravenosť pre kvalitu života – kľúčové kompetencie. Preto sa tieto kľúčové kompetencie dostávajú do centra dôležitosti v príprave žiaka pre trh práce.

Ako začať cestu žiaka za uplatnením sa na trhu práce prostredníctvom duálneho vzdelávania? V prvom kroku treba zabezpečiť dostatočnú informovanosť samotných žiakov a ich rodičov o systéme duálneho vzdelávania.

Pomôckou nielen pre školu ale aj pre zamestnávateľa môže byť nasledovný text z Bulletinu o systéme duálneho vzdelávania (výstup z národného projektu RSOV), ktorý je určený žiakom základných škôl, ktorí uvažujú o svojom budúcom uplatnení sa na trhu práce:

Premýšľaj nad svojim ďalším vzdelaním? Rád by si patril medzi tých, pre ktorých vypisujú zamestnávateľia benefity a sľubujú perspektívu dobrého zárobku na mnoho rokov dopredu?

Ak neveríš, že také pracovné pozície dnes u nás existujú, tak vedz, že je ich omnoho viac, ako sa na prvý pohľad zdá. Možno majú len menej atraktívne pomenovanie a na verejnosti sa o nich málo hovorí.

Sú to miesta, kde je potrebná jasná špecializácia s konkrétnym prepojením na prax. A práve takúto kombináciu ponúka duálne vzdelávanie.

Čo je duálne vzdelávanie?

- Duálne vzdelávanie je moderný spôsob prípravy na povolanie, v ktorom sa žiak učí ako premeniť teoretické vedomosti na praktické priamo na pôde zamestnávateľa.
- Celá praktická príprava je na rozdiel od klasického spôsobu výučby v reálnych podmienkach na pracovisku zamestnávateľa, čo je vždy záruka širšieho rozvoja zručností jednotlivca v súlade s požiadavkami trhu. Teoretické vzdelávanie zostáva súčasťou výučby na škole.
- V duálnom systéme vzdelávania si mladý človek overuje teoretické poznatky nie na cvičných úlohách, ale priamo pri praktickej činnosti na úlohách súvisiacich s produkciou u zamestnávateľa.
- Každý žiak pred vstupom na SOŠ uzavrie učebnú zmluvu so zamestnávateľom, u ktorého bude získavať odborné zručnosti. Súčasťou učebnej zmluvy sú aj podmienky vyplácania podnikového štipendia a ostatného finančného a hmotného zabezpečenia žiaka počas štúdia.
- Pravidelné mesačné finančné príspevky vo forme podnikového štipendia (napríklad v 1. ročníku 40 €/mes., v 2. ročníku 60 €/mes. a pod.) a pomoc pri hmotnom zabezpečení žiaka (napr. cestovné náhrady, stravovanie, príspevok na ubytovanie a pod.) sú

významným benefitom, ktoré môže získať každý žiak ak sa rozhodne získavať praktickú odbornosť u konkrétneho zamestnávateľa.

- Okrem pravidelného podnikového štipendia môže dostávať žiak od zamestnávateľa za svoju produktívnu prácu adekvátnu odmenu a ďalšie benefity, často obdobné ako kmeňoví zamestnanci.
- Tento systém ponúka reálnu možnosť uzatvorenia budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy popri učebnej zmluve s výhodnými pracovno-právnymi podmienkami.

Ak chceš v reálnych podmienkach zažiť čo znamená flexibilne reagovať na meniace sa technologické či hospodárske podmienky, či ľahšie pochopiť čo znamená podnikateľské myslenie v praxi, tak príprava na povolanie v duálnom vzdelávaní je to správne riešenie!

Ďalšie benefity overené mnohoročnými skúsenosťami v zahraničí:

- Pravidelný finančný príspevok výrazne napomáha zvýšiť životnú úroveň rodiny a umožňuje rozvoj aktivít všetkých jej členov.
- Príprava na povolanie v reálnych podmienkach zamestnávateľa prináša rýchlejšie dosiahnutie pracovného výkonu s lepším mzdovým ohodnotením.
- Získanie pracovných návykov priamo počas štúdia je zárukou neskoršieho bezproblémového začlenenia sa do pracovného kolektívu u budúceho zamestnávateľa.
- Po získaní odbornosti získaš vysokú úroveň pripravenosti nielen pre prácu v u daného konkrétneho zamestnávateľa, ale aj pre prácu v rámci globálneho hospodárskeho priestoru.
- Odborné vzdelávanie s použitím najnovších technológií, zariadení a materiálov je základom rozvoja aj osobnostných vlastností, ktoré vedú k samostatnému riešeniu problémov.
- Väčšie šanca na účasť v nadregionálnych tvorivých súťažiach a prezentáciách v odbore otvára významné možnosti na budúcu spoluprácu v rámci danej špecializácie.

Pamätaj, že žiaden zamestnávateľ by neinvestoval svoje finančné prostriedky a energiu svojich najlepších špecialistov do prípravy na odbory, o ktoré nie je veľký záujem na trhu práce. Je jeho bytostným záujmom, aby každý dobrý absolvent danej špecializácie zostal u neho pracovať.

Rovnako znamená, že ak škola ponúka duálne vzdelávanie, tak firmy ktoré s ňou spolupracujú, považujú jej úroveň za nadštandardnú (či už ide o technické vybavenie, vysoký vzdelávací štandard, aktívny záujem o technologické novinky pretavený do aktuálne inovovaných školských vzdelávacích programov a pod.).

Neváhaj a staň sa aj ty absolventom školy s vysokým kreditom a spoločenským uznaním!

Ako sa stať žiakom v systéme duálneho vzdelávania a prípravy na povolanie?

- Ak sa ti páči práca s konkrétnou činnosťou začni sa už počas základnej školy zaujímať o technické predmety (ako je matematika, fyzika, informatika či chémia) a ak je možnosť zapoj sa aktívne do krúžkov kde máš šancu získať technické zručnosti.
- Vyber si odbor, ktorý chceš študovať.

- Zisti si, ktorí zamestnávateľia vykonávajú činnosť v odbore, v ktorom by si chcel pracovať, a ponúkajú možnosť uzavrieť učebnú zmluvu v rámci duálneho vzdelávania.
- Neváhaj a kontaktuj zamestnávateľa a informuj sa o termíne a podmienkach výberového konania.
- Po úspešnom absolvovaní výberového konania dostaneš od zamestnávateľa potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania, ktoré priložíš k prihláške na štúdium na príslušnú SOŠ, s ktorou má zamestnávateľ uzavretú zmluvu o duálnom vzdelávaní.
- Ak nemáš prehľad o činnosti zamestnávateľov, oslov stredné odborné školy v tvojom okolí, ktoré sú zapojené do duálneho vzdelávania.
- Informuj sa u riaditeľa strednej odbornej školy, ktorý zamestnávateľ ponúka výučbu tvojho zvoleného odboru v rámci duálneho vzdelávania.
- Ak úspešne zvládneš prijímacie konanie na vybranú strednú odbornú školu, škola pri prijímaní nových žiakov zohľadňuje zmluvu o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom a prijíma ťa na štúdium ako žiaka s učebnou zmluvou.
- Pred začatím štúdia zamestnávateľ uzavrie s tebou učebnú zmluvu, ktorá ti zaručuje kvalitné odborné praktické vzdelávanie u zamestnávateľa.
- Súčasťou učebnej zmluvy je aj záruka finančného a hmotného zabezpečenia, ktoré budeš dostávať počas celého štúdia.
- Teoretické vyučovanie absolvuješ na strednej odbornej škole a praktické vyučovanie v plnom rozsahu u zamestnávateľa, s ktorým máš šancu dohodnúť si aj ďalšie benefity.
- Na začiatku školského roka budeš slávnostne uvedený do kolektívu tvojich potenciálnych spolupracovníkov. Slávnosť sa uskutoční na pôde zamestnávateľa za prítomnosti vedenia firmy a školy a tiež tvojich rodičov a blízkych.
- Po ukončení školy získaš doklady o ukončení štúdia podľa dosiahnutého stupňa vzdelania (výučný list, maturitné vysvedčenie, absolventský diplom).

7.4. Vizualizácia postupov pri duálnom vzdelávaní – zamestnávateľ/stredná odborná škola/žiak

Subjekty duálneho vzdelávania		
Zamestnávateľ	Stredná odborná škola	Žiak/Zákonný zástupca
Rozhodnutie zamestnávateľa o vstupe do duálneho vzdelávania.	Rozhodnutie školy o vstupe do duálneho vzdelávania.	Oslovenie žiaka/rodiča informáciou o duálnom vzdelávaní. Spolupráca s kariérom poradcom.
↓	↓	↓
Zadefinovanie počtu žiakov pre uzatvorenie učebnej zmluvy a odborov štúdia pre praktické vyučovanie u zamestnávateľa a zadefinovanie počtu žiakov, ktorým bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie v priebehu vyučovacieho dňa praktického vyučovania (vzdelávacia kapacita v jednom vyučovacom dni).	Nadviazanie kontaktu so zamestnávateľom.	Informačný deň u zamestnávateľa. Exkurzie u zamestnávateľa. Voľnočasové aktivity u zamestnávateľa – krúžky a pod. Krátkodobé stáže u zamestnávateľa. Brigády u zamestnávateľa.
↓	↓	↓
Výber vhodnej strednej odbornej školy, návšteva školy a rokovanie o spolupráci.	Dohoda so zamestnávateľom o spolupráci pri aktualizácii školského vzdelávacieho programu - profilu absolventa, učebného plánu, tematických plánov predmetov odborného vzdelávania, dohoda o organizácii a časovom harmonograme praktického vyučovania a pod.	Deň otvorených dverí v strednej odbornej škole za účasti zamestnávateľa a absolventov školy.
↓	↓	↓
Dohoda so školou o spolupráci pri aktualizácii školského vzdelávacieho	Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom.	Návšteva veľtrhu alebo burzy práce, regionálnej výstavy zamestnávateľov a pod.
↓	↓	↓
	Zverejnenie výzvy na prihlasovanie sa žiakov na duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.	

Systém duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa.

<p>Ročníkové hodnotenie výsledkov žiaka na praktickom vyučovaní.</p> <p>↓</p> <p>Rozhodnutie o mieste konania praktickej časti skúšky v spolupráci so školou – záverečná skúška/maturitná skúška/absolventská skúška.</p> <p>↓</p> <p>Rozhodnutie zamestnávateľa o uzatvorení budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy so žiakom už v priebehu štúdia alebo po ukončení štúdia. Nie je povinné.</p>		
--	--	--

7.5. Stavovská a profesijná organizácia – rozpis jej úloh v systéme duálneho vzdelávania

Stavovská organizácia a profesijná organizácia sa podieľa na systéme duálneho vzdelávania prostredníctvom kompetencií a úloh určených najmä v § 32 zákone o odbornom vzdelávaní:

1. Koordinuje odborné vzdelávanie a prípravu pre potreby trhu práce v rozsahu vecnej pôsobnosti ku skupinám odborov vzdelávania prostredníctvom Rady zamestnávateľov.
2. Prerokováva s ministerstvom školstva štátne vzdelávacie programy a vzorové školské vzdelávacie programy pre SDV pre odborné vzdelávanie v rozsahu vecnej pôsobnosti ku skupinám odborov vzdelávania.
3. Prerokováva s riaditeľom strednej odbornej školy školské vzdelávacie programy, podľa ktorých sa žiaci pripravujú na výkon povolania bez výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa.
4. Poskytuje súčinnosť ministerstvu školstva pri určovaní sústavy študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy a obsahu odborného vzdelávania a prípravy.
5. Spolupracuje s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny pri tvorbe analýz a prognóz vývoja na trhu práce.
6. Poskytuje podklady a súčinnosť Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny pri tvorbe analýz a prognóz vývoja na trhu práce
7. Pripravuje podklady na určenie požiadaviek na odborné vedomosti a zručnosti a praktické skúsenosti potrebné na vykonávanie pracovných činností na pracovných miestach na trhu práce.
8. Podieľa sa na tvorbe profilov absolventov odborného vzdelávania a prípravy a požadovaných vedomostí, zručností, schopností a pracovných návykov.
9. Podieľa sa na tvorbe normatívo materiálo-technického a priestorového zabezpečenia v spolupráci s ministerstvom školstva.
10. Podieľa sa na posudzovaní obsahu učebníc a učebných textov.
11. Môže zabezpečovať odborníka z praxe na účel kontinuálneho vzdelávania učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy.
12. Zabezpečuje prípravu inštruktorov a vydáva potvrdenia o absolvovaní prípravy inštruktora.
13. Môže delegovať skúšajúceho zástupcu do skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku, predmetovej maturitnej komisie pre odbornú zložku maturitnej skúšky a skúšobnej komisie pre absolventskú skúšku.
14. Rozhoduje o oprávnení strednej odbornej školy používať označenie centrum odborného vzdelávania a prípravy.

15. Vede a archivuje rozhodnutia k označeniu školy ako Centrum OVP.
16. Zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam stredných odborných škôl s označením Centrum OVP.
17. Predkladá ministerstvu školstva návrhy na určenie vecnej pôsobnosti príslušnej stavovskej organizácie alebo príslušnej profesijnej organizácie k jednotlivým študijným odborom a jednotlivým učebným odborom.
18. Stavovská organizácia a profesijná organizácia v systéme duálneho vzdelávania vykonáva overenie spôsobilosti zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania v študijnom odbore alebo v učebnom odbore podľa svojej vecnej pôsobnosti.
19. Vede a zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam odborne spôsobilých osôb na overenie spôsobilosti zamestnávateľa.
20. Vede evidenciu vydaných osvedčení.
21. Zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam pracovísk praktického vyučovania.
22. Podieľa sa na tvorbe vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor, vzorového učebného plánu pre príslušný učebný odbor, vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného študijného odboru a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného učebného odboru.
23. Poskytuje súčinnosť Štátnej školskej inšpekcie pri výkone kontrolnej činnosti na pracovisku praktického vyučovania.
24. Vyjadruje sa k obsahu záverečnej skúšky, odbornej zložky maturitnej skúšky a absolventskej skúšky.
25. Rozhoduje o nominovaní zástupcov stavovskej organizácie do rady školy pri SOŠ s odbornou spôsobilosťou v príslušnom alebo príbuznom odbore vzdelávania.
26. Deleguje zástupcu do Rady vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu a do Krajských rád pre odborné vzdelávanie a prípravu.
27. Vyjadruje sa k experimentálnemu overovaniu nových odborov štúdia.
28. Vyjadruje sa k zaradeniu strednej odbornej školy do siete škôl alebo vyradeniu strednej odbornej školy zo siete škôl.
29. Vyjadruje sa k zaradeniu alebo vyradeniu odboru štúdia, ktorý vyučuje stredná odborná škola.
30. Zabezpečuje propagáciu systému duálneho vzdelávania v rozsahu svojej vecnej pôsobnosti.

7.6. Štát – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania

Ako štát podporuje systém duálneho vzdelávania?

Príklady zo zahraničnej praxe:

V krajinách s rozvinutým duálnym vzdelávaním sa možno stretnúť s nasledovnými formami podpory zapojenia zamestnávateľov a žiakov do duálneho vzdelávania:

Aktívny prístup štátu k duálnemu vzdelávaniu:

- ✓ vývoj a projektovanie duálneho systému vzdelávania,
- ✓ národný servis pre duálne vzdelávanie,

- ✓ agentúry pre duálne vzdelávanie ako regionálne prvky podpory,
- ✓ koordinátori duálneho vzdelávania – zamestnanci agentúr pre duálne vzdelávanie alebo samostatne podnikajúce osoby s podporou štátu,
- ✓ webové sídlo o duálnom vzdelávaní – centrálné informácie, legislatívy, správy, prehľady, linky na subjekty duálneho vzdelávania a pod.,
- ✓ webové sídla podľa sektorov hospodárstva – duálne vzdelávanie v sektore, informácie pre záujemcov o duálne vzdelávanie, informácie pre zamestnávateľov v duálnom vzdelávaní, príklady duálneho vzdelávania, výpovede a názory účastníkov duálneho vzdelávania, ponuka miest u zamestnávateľov pre záujemcov o prijatie na duálne vzdelávanie,
- ✓ webové sídla agentúr pre duálne vzdelávanie,
- ✓ implementácia informácií o duálnom vzdelávaní do webových sídiel štátnych inštitúcií, stavovských a profesijných organizácií, združení zamestnávateľov, remeselných cechov, úradov práce, zamestnávateľov, VÚC, škôl a pod..

Kariérne poradenstvo a príprava žiakov na technické odborné vzdelávanie:

- ✓ samostatný systém kariérneho poradenstva s regionálnou štruktúrou oddelený od systému výchovného poradenstva,
- ✓ povinná príprava na technické odborné vzdelávanie v rámci povinnej školskej dochádzky,
- ✓ povinná 2-ročná odborná príprava pre absolventov základnej školy, ktorí neboli prijatí do niektorého z učebných alebo študijných odborov stredoškolského vzdelávania s možnosťou prechodu do 3-ročných alebo 4-ročných odborov odborného vzdelávania,
- ✓ organizácia súťaží zameraných na prípravu pre technické odborné vzdelávanie.

Finančná podpora zapojenia zamestnávateľov zapojených do duálneho vzdelávania:

- ✓ granty z EÚ na podporu zapojenia zamestnávateľov do duálneho systému odborného vzdelávania,
- ✓ príspevky zo štátneho rozpočtu na vytvorenie miesta pre duálne vzdelávanie žiaka u zamestnávateľa,
- ✓ odvodové a daňové stimuly pre zamestnávateľa s duálnym systémom odborného vzdelávania,
- ✓ príspevok zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov na motivačné štipendiá,
- ✓ príspevok zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov na odbornú prax v duálnom systéme odborného vzdelávania pre mladých ľudí do 18 rokov, ktorí neboli účastníkmi stredoškolského vzdelávania,
- ✓ iné.

V podmienkach Slovenska možno rozpis úloh štátu zadefinovať podľa úloh ústredných orgánov štátu, ktoré im určuje zákon o odbornom vzdelávaní v rámci koordinácie odborného vzdelávania a prípravy:

Ministerstvo školstva

- ✓ určuje sústavu odborov vzdelávania a obsah odborného vzdelávania a prípravy v súčinnosti so samosprávnymi krajmi, stavovskými organizáciami, profesijnými organizáciami a ministerstvami,
- ✓ vypracúva v spolupráci so stavovskými organizáciami a profesijnými organizáciami normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia, ktoré zverejňuje na svojom webovom sídle,
- ✓ vypracúva v spolupráci so stavovskými organizáciami a profesijnými organizáciami vzorové učebné plány a vzorové učebné osnovy,
- ✓ tvorí strategické, koncepčné a metodické dokumenty v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.
- ✓ Ministerstvo školstva v spolupráci s inštitúciami koordinácie odborného vzdelávania každoročne vypracúva:
 - zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce,
 - zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a
 - zoznam študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území Slovenskej republiky, ktorý ku každému v ňom určenému študijnému odboru a učebnému odboru obsahuje aj príslušnú strednú odbornú školu s uvedením počtu tried prvého ročníka pre prijímacie konanie pre nasledujúci školský rok.
- ✓ ministerstvo školstva môže na návrh zriaďovateľa strednej školy, príslušnej stavovskej organizácie, príslušnej profesijnej organizácie alebo príslušného ministerstva rozhodnúť o zvýšení počtu tried prvého ročníka stredných škôl,
- ✓ môže poskytnúť z kapitoly ministerstva dotáciu zameranú na rozvoj výchovy a vzdelávania,
- ✓ vykonáva overenie spôsobilosti zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania na základe žiadosti zamestnávateľa, ktorému príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia zamietla žiadosť o overenie spôsobilosti.

Ďalšie ústredné orgány

- ✓ Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v spolupráci s ministerstvom školstva raz ročne zverejňuje na svojom webovom sídle informáciu o uplatnení absolventov stredných škôl na trhu práce v rámci pravidelných prognóz vývoja na trhu práce podľa jednotlivých krajov, stredných škôl, študijných odborov a učebných odborov a vykonávaného zamestnania.
- ✓ Príslušné ministerstvo v oblasti odborného vzdelávania a prípravy najmenej raz za štyri roky vypracúva a predkladá rade vlády odvetvovú koncepciu odborného vzdelávania a

prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností vo svojej pôsobnosti.

8. Podmienky pre vstup školy do duálneho vzdelávania

Stredná odborná škola, ktorá má záujem o vstup do systému duálneho vzdelávania musí svoje pôsobenie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy vykonávať v súlade s cieľmi a úlohami strednej odbornej školy, ktorá má oprávnenie používať označenie Centrum OVP.

Dôležitým predpokladom pre vstup školy do duálneho vzdelávania na základe partnerskej spolupráce so zamestnávateľom formou zmluvy o duálnom vzdelávaní je modernizácia a špecializácia odborného vzdelávania a prípravy v škole, zohľadňujúca potreby trhu práce a požiadavky zamestnávateľov. K dosiahnutiu tohto stavu je potrebná aktívna spolupráca školy so združením zamestnávateľov, stavovskou alebo profesijnou organizáciou a samotnými zamestnávateľmi.

V systéme duálneho vzdelávania sa nachádza najčastejšie konkrétny zamestnávateľ, ktorý na základe svojho rozhodnutia o vstupe duálneho vzdelávania aktívne hľadá strednú odbornú školu na spoluprácu v duálnom vzdelávaní. Je preto potrebné, aby škola ktorá má záujem o vstup do duálneho vzdelávania mala svoj marketingový program a marketingové nástroje ako najmä webstránky školy zamerané aj na informácie k duálnemu vzdelávaniu. Významný vplyv na úspešnosť školy pre vstup do duálneho vzdelávania má jednoznačné nastavenie parametrov školského vzdelávacieho programu a prehľadnosť informácií o ponuke odborov štúdia, skladbe a odbornosti odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy, technickom zabezpečení úseku teoretického vyučovania určeného na teoretické odborné vzdelávanie a úseku praktického vyučovania školy a ďalších informácií, o ktoré má záujem zamestnávateľ pri výbere školy na uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Nezastupiteľnú úlohu má aj odbornosť členov vedenia školy v sektore, na ktorý bude zamerané duálne vzdelávanie. Odporúča sa, aby škola disponovala minimálne dvomi multiplikátormi pre oblasť tvorby školských vzdelávacích programov, ktorí budú riadiť tvorbu a úpravu ŠKVP pre duálne vzdelávanie.

Aby mohla škola aktívne spolupracovať pri napĺňaní očakávaní zamestnávateľa v oblasti náboru žiakov pre uzatvorenie učebnej zmluvy, musí škola disponovať aktívnou spoluprácou so ZŠ. Ako najúspešnejšie nástroje náboru žiakov sa v praxi uplatnili aktivity stredných odborných škôl zamerané na ukážky povolání, exkurzie u zamestnávateľov, organizovanie technických krúžkov v škole alebo priamo u zamestnávateľa s podporou školy a pod., ktoré školy vykonávajú v spolupráci so zamestnávateľmi. Odporúča sa do týchto náborových aktivít zapojiť najmä absolventov školy, ktorí našli uplatnenie u spolupracujúcich zamestnávateľov.

Možno konštatovať, že ambícia školy uplatniť sa v systéme duálneho vzdelávania musí zodpovedať kondícii školy v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ktorú očakáva zamestnávateľ pre riešenie svojich potrieb v oblasti svojho plánu rozvoja ľudských zdrojov. V opačnom prípade môže mať slabá kondícia školy negatívny vplyv na zapojenie zamestnávateľa do duálneho vzdelávania.

Zamestnávateľ, ktorý má skúsenosti s nenaplnením svojich očakávaní od systému duálneho vzdelávania, môže stratiť záujem o duálne vzdelávanie a nepokračovať v aktivitách duálneho vzdelávania. Zapojiť nanovo tohto zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania môže v budúcnosti vyžadovať omnoho viacej úsilia.

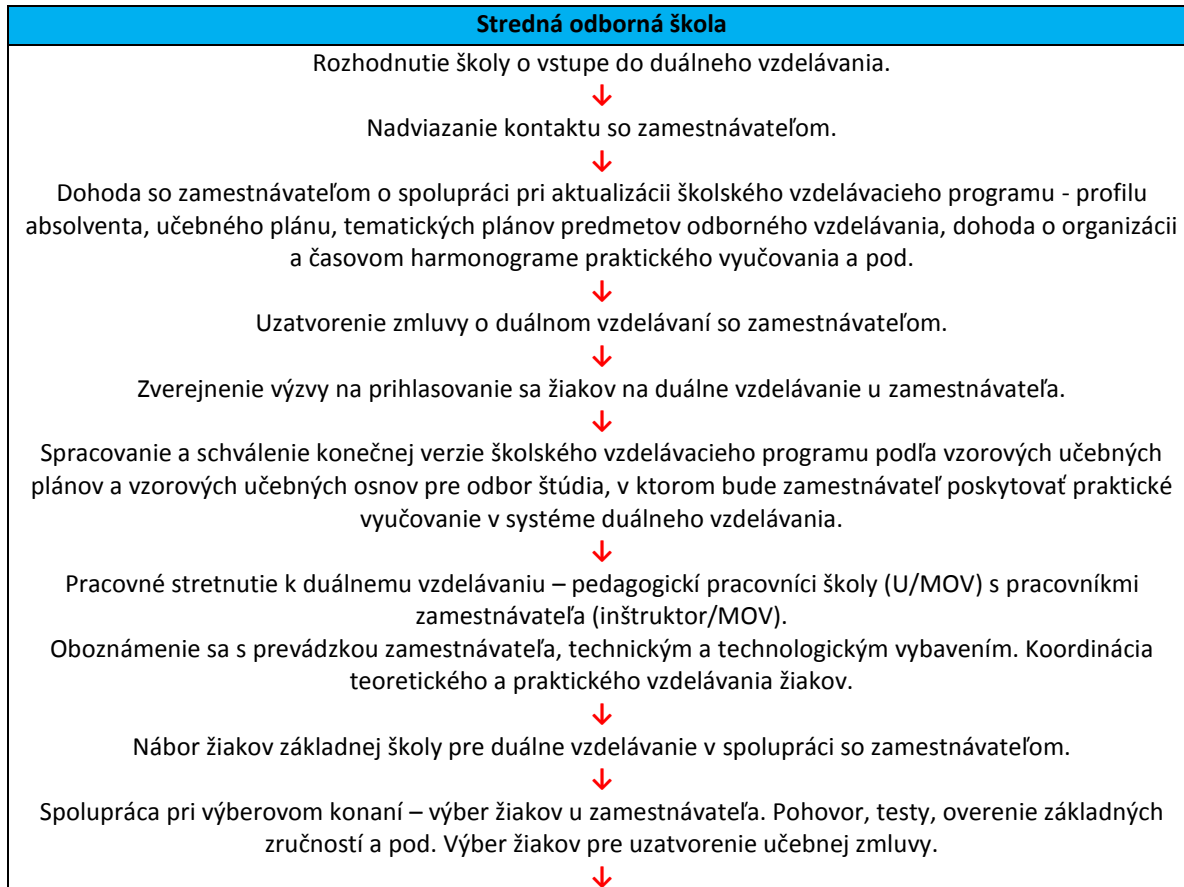
Významnú rolu v tejto oblasti zohráva preto aj zriaďovateľ školy, ktorý na základe svojej stratégie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy profiluje a špecializuje jednotlivé školy, ktorých je zriaďovateľom.

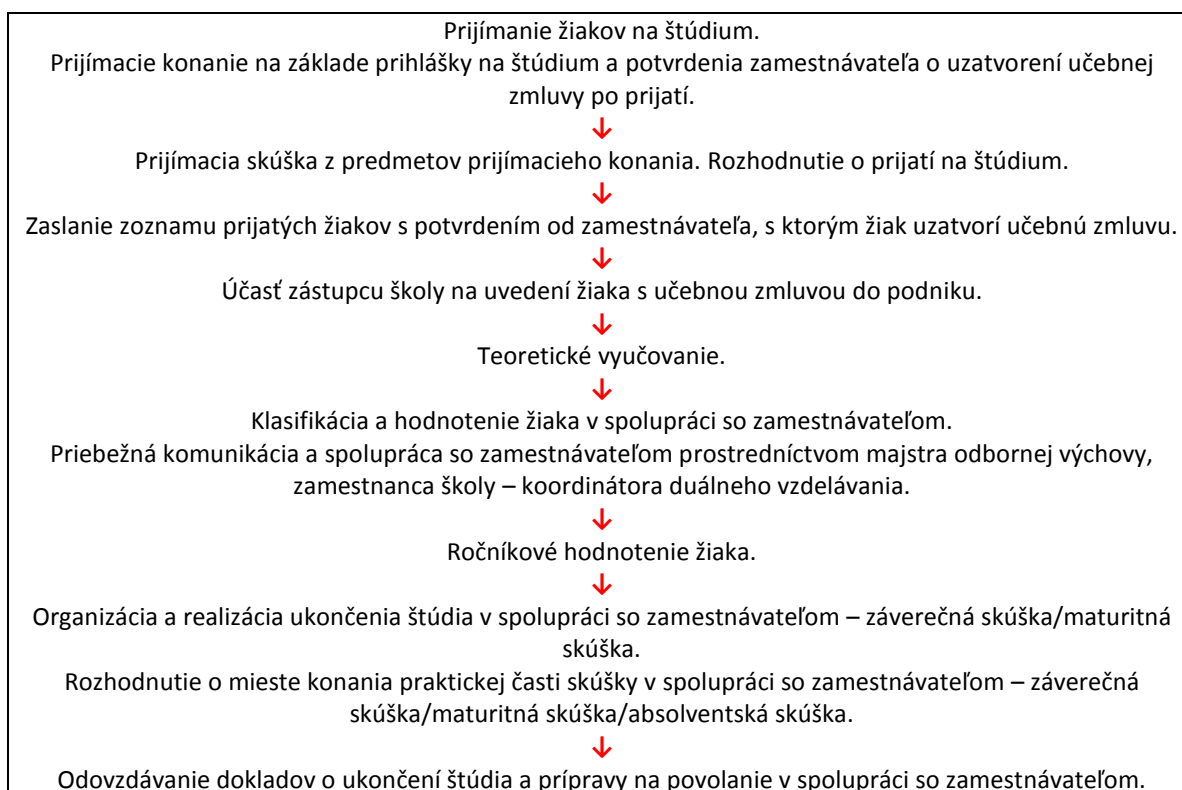
8.1. Procesy vstupu SOŠ do systému duálneho vzdelávania

Vstup strednej odbornej školy do systému duálneho vzdelávania predstavuje celý rad rozhodnutí a aktivít, ktoré sú zamerané na získavanie informácií o duálnom vzdelávaní, informácií o skúsenostiach z praxe, informácií o financovaní duálneho vzdelávania a ďalších informácií, ktoré budú podkladom pre rozhodovanie vedenia školy o zapojení školy do systému duálneho vzdelávania. Vstup školy do duálneho vzdelávania je najmä nadväzovaním dlhodobých partnerstiev so zamestnávateľmi.

V záujme čo najnázornejšieho vyjadrenia procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania budú ďalej znázornené procesy vstupu v zjednodušenej forme a následne aj v komplexnejšej forme.

Procesy vstupu školy do duálneho vzdelávania možno zjednodušene znázorniť takto:

Uvedená schéma poskytuje iba základný prehľad procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania. Tento prehľad neobsahuje celý rad ďalších procesov, ktoré sú spojené s prechodom školy zo systému školského vzdelávania do systému duálneho vzdelávania.

Konkrétne procesy, ktoré musí škola vykonať, aby vstúpila do dlhodobej spolupráce so zamestnávateľom alebo aj viacerými zamestnávateľmi súčasne, je závislé od aktuálneho stavu spolupráce školy so zamestnávateľmi, od rozsahu praktického vyučovania žiakov, ktoré je zabezpečované priamo u zamestnávateľa systémom školského vzdelávania, t.j. na základe spolupráce školy a zamestnávateľa a nie na základe učebnej zmluvy zamestnávateľa so žiakom.

Procesy vstupu školy do duálneho vzdelávania možno komplexnejšie znázorniť takto:

Stredná odborná škola
Rozhodnutie školy o vstupe do duálneho vzdelávania. <ul style="list-style-type: none">- oboznámenie sa s novým zákonom o OVP upravujúcim duálne vzdelávanie,- oboznámenie sa so vzorovým učebným plánom a vzorovými učebnými osnovami pre duálne vzdelávanie,<ul style="list-style-type: none">- výber odborov vzdelávania pre duálne vzdelávanie,<ul style="list-style-type: none">- návrh počtu žiakov podľa odborov štúdia,- výber zamestnávateľov pre oslovenie,- návrh úpravy vzorového učebného plánu pre duálne vzdelávanie,- návrh úpravy vzorových učebných osnov pre duálne vzdelávanie,- návrh organizácie praktického vyučovania (zamestnávateľ/ škola/iný zamestnávateľ),<ul style="list-style-type: none">- návrh finančného zabezpečenia PV v dielni školy zo strany zamestnávateľa,- návrh výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa majstrom odbornej výchovy, učiteľom odbornej praxe zamestnancom školy,<ul style="list-style-type: none">- vplyv zapojenia školy do duálneho vzdelávania na rozpočet a hospodárenie školy,<ul style="list-style-type: none">- návrh ročníkového overovania vedomostí a zručností,- návrh odborných zadaní pre ukončovanie štúdia,- návrh organizácie ukončovania štúdia.

Nadviazanie kontaktu so zamestnávateľom.

- spracovanie ponuky na duálne vzdelávanie pre zamestnávateľa,
 - výber zamestnávateľa pre duálne vzdelávanie,
- oslovenie a informovanie zamestnávateľa o systéme duálneho vzdelávania,
- informovanie zamestnávateľa o podmienkach získania osvedčenia o spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania,
- rokovanie so zamestnávateľom o duálnom vzdelávaní – odbory štúdia, počet vzdelávacích miest, celkový počet žiakov v členení podľa odborov štúdia a ročníkov,
- oboznámenie zamestnávateľa so vzorovým učebným plánom a vzorovými učebnými osnovami pre duálne vzdelávanie,
- rokovanie o úprave vzorového učebného plánu, vzorových učebných osnovách, tematických plánoch predmetov praktického vyučovania,
 - rokovanie o organizácii praktického vyučovania – PV u zamestnávateľa, PV v škole a u iného zamestnávateľa,
 - rokovanie o finančnom zabezpečení PV, ak bude jeho časť v dielni školy,
 - rokovanie o PV u zamestnávateľa – PV pod vedením inštruktorom, PV pod vedením MOV,
 - rokovanie o zabezpečení MOV zamestnanca školy alebo MOV zamestnanca zamestnávateľa,
 - rokovanie o koordinácii duálneho vzdelávania medzi zamestnávateľom a školou,
 - rokovanie o návrhu zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Oboznámenie sa s prevádzkou zamestnávateľa, technickým a technologickým vybavením.

- exkurzia vyučujúcich odborných predmetov u zamestnávateľa,
- oboznámenie sa s očakávaniami zamestnávateľa v rozsahu profilu absolventa a jeho kompetencií.

Dohoda o spolupráci pri aktualizácii profilu absolventa, učebného plánu, aktualizácii učebných osnov predmetov odborného vzdelávania, dohoda o organizácii a časovom harmonograme praktického vyučovania a pod.

- vytvorenie spoločného tímu na aktualizáciu školského vzdelávacieho programu,
- spracovanie harmonogramu a postupov pre aktualizáciu ŠkVP.

Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom.

- oboznámenie sa s osvedčením o spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania,
 - rokovanie o obsahu zmluvy o duálnom vzdelávaní vrátane jej príloh,
 - uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní,
 - škola poskytne rovnopis zmluvy o duálnom vzdelávaní svojmu zriaďovateľovi,
- zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii.

Zverejnenie oznámenia o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie v systéme duálneho vzdelávania - výzvy na prihlasovanie sa žiakov na duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.

- spracovanie oznámenia v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní,
 - zverejnenie oznámenia na webovom sídle školy a zamestnávateľa,
- informovanie spolupracujúcich základných škôl o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie v systéme duálneho vzdelávania – o výzve zamestnávateľa na prihlasovanie sa žiakov na duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.

Nábor žiakov základnej školy pre duálne vzdelávanie v spolupráci so zamestnávateľom.

- rokovanie o náboře so zamestnávateľom, rozdelenie úloh pri náboře medzi školu a zamestnávateľa, spracovanie zoznamu akcií, harmonogramu akcií, určenie zodpovedných osôb za akciu a zamestnancov, ktorí sa zúčastnia náboru,
 - spracovanie propagačných materiálov,
- umiestnenie informácií o ponuke vzdelávacích miest v duálnom vzdelávaní na webe školy,

- určenie zamestnancov školy zodpovedných za nábor a zamestnancov, ktorí sa zúčastnia náboru,
 - organizácia dní otvorených dverí v škole a u zamestnávateľa,
 - návrh aktivít v škole a u zamestnávateľa ako podpora náboru žiakov,
- priebežné sledovanie a vyhodnocovanie náboru žiakov v spolupráci so zamestnávateľom.

Spracovanie a schválenie konečnej verzie školského vzdelávacieho programu podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov pre odbor štúdia, v ktorom bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania.

Prispôsobenie ŠkVP duálnemu vzdelávaniu v spolupráci so zamestnávateľom.

- spracovanie konečnej verzie ŠkVP podľa výsledkov rokovania so zamestnávateľom – profil absolventa, učebný plán, učebné osnovy, organizácia praktického vyučovania, ukončovanie štúdia, atď.,
 - rokovanie o návrhu úprav ŠkVP v orgánoch školy,
- predbežné schválenie návrhu upraveného ŠkVP vo vedení školy.

Odsúhlasenie učebného plánu, učebnej osnovy a tematického plánu pre predmety praktického vyučovania so zamestnávateľom. Prerokovanie upraveného ŠkVP v orgánoch školy a schválenie ŠkVP riaditeľom školy.

- oboznámenie zamestnávateľa so ŠkVP pre duálne vzdelávanie,
- prerokovanie tematických plánov predmetov praktického vyučovania so zamestnávateľom,
 - odsúhlasenie ŠkVP pre duálne vzdelávanie so zmluvným zamestnávateľom,
 - prerokovanie a schválenie ŠkVP v škole,
- doručenie schváleného ŠkVP zamestnávateľovi.

Pracovné stretnutie k duálnemu vzdelávaniu – pedagogickí pracovníci školy (U, MOV, pedagogické vedenie školy) s pracovníkmi zamestnávateľa (inštruktor, MOV, vedenie zamestnávateľa zodpovedné na DV).

- systém duálneho vzdelávania,
- ŠkVP pre duálne vzdelávanie,
- organizácia praktického vyučovania,
- koordinácia teoretického vyučovania v škole a praktického vyučovania u zamestnávateľa,
 - práva a povinnosti žiakov a zamestnávateľa,
 - hmotné a finančné zabezpečenie žiaka,
- hodnotenie a klasifikácia praktického vyučovania,
- dokumentácia duálneho vzdelávania,
- ukončovanie štúdia – miesto praktickej časti skúšky, účasť zástupcu zamestnávateľa ako skúšajúceho člena komisie.

Cieľom stretnutia je informovať a zapojiť pedagógov školy a zamestnancov zamestnávateľa podieľajúcich sa na duálnom vzdelávaní do procesov duálneho vzdelávania.

Prijímanie žiakov na štúdium.

Prijímacie konanie na základe prihlášky na štúdium a potvrdenia zamestnávateľa o uzatvorení učebnej zmluvy po prijatí.

- spracovanie podmienok prijímacieho konania v spolupráci so zamestnávateľom,
- určenie počtu miest na prijatie samostatne pre žiakov bez učebnej zmluvy a samostatne pre žiakov v systéme duálneho vzdelávania,
 - zverejnenie podmienok prijímacieho konania,
- evidencia prihlášok na štúdium a potvrdení o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania vydaných zamestnávateľom,
 - realizácia prijímacieho konania,
- rozhodovanie o prijatí, samostatne uchádzačov v duálnom vzdelávaní a samostatne ostatných uchádzačov,
- zverejnenie zoznamu prijatých uchádzačov, samostatne uchádzačov v duálnom vzdelávaní a samostatne ostatných uchádzačov,

- zápis prijatých uchádzačov na štúdium.

Zaslanie zoznamu prijatých žiakov, ktorým zamestnávateľ vydal potvrdenie o poskytovaní praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, zamestnávateľovi, s ktorými žiaci uzatvoria učebnú zmluvu.

- spracovanie zoznamu prijatých a zapísaných uchádzačov na štúdium, ktorí sa budú pripravovať v systéme duálneho vzdelávania u zamestnávateľa,
- zaslanie zoznamu zamestnávateľovi.

Účasť zástupcu školy na uvedení žiaka s učebnou zmluvou do podniku.

- organizácia uvedenia žiakov s učebnou zmluvou do podniku u zamestnávateľa na začiatku školského roka,
- účasť zástupcov školy na uvedení žiakov do podniku.

Teoretické vyučovanie v škole a praktické vyučovanie u zamestnávateľa.

- výkon teoretického vyučovania v škole na základe spolupráce so zamestnávateľom,
- výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa na základe spolupráce so školou,
- výkon praktického vyučovania v dielni školy, ak rozhodol zamestnávateľ o využití možnosti do 40 % zabezpečiť praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania v dielni školy,
- inovačné vzdelávanie odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy v spolupráci so zamestnávateľom,
- odborné stáže U a MOV u zamestnávateľa,
- priebežné hodnotenie prepojenia teoretického vyučovania a praktického vyučovania zodpovednými zamestnancami školy a zamestnávateľa,
- koordinácia TV a PV prostredníctvom majstra MOV pre žiakov na PV u zamestnávateľa,
- priebežné hodnotenie študijných povinností žiakov v spolupráci so zamestnávateľom.

Ročníkové hodnotenie žiaka.

- spracovanie ročníkových komplexných zadaní v spolupráci so zamestnávateľom,
- zadanie ročníkových zadaní a ich hodnotenie,
- oboznámenie žiakov s ročníkovým hodnotením,
- ročníkový hodnotiaci pohovor so žiakom v spolupráci so zamestnávateľom.

Organizácia a realizácia ukončenia štúdia v spolupráci so zamestnávateľom – záverečná skúška/maturitná skúška/absolventská skúška.

- spracovanie zadaní pre ukončovanie štúdia v spolupráci so zamestnávateľom,
- dohoda o mieste praktickej časti ukončovania štúdia,
- určenie skúšajúceho zástupcu zamestnávateľa v skúšobnej komisii pri ukončovaní štúdia,
- oboznámenie skúšajúceho zástupcu zamestnávateľa s legislatívou ukončovania štúdia, organizáciou a zadaniami ukončovania štúdia.
- realizácia ukončovania štúdia.

Odovzdávanie dokladov o ukončení štúdia a prípravy na povolanie v spolupráci so zamestnávateľom.

- oboznámenie zamestnávateľa s hodnotením a klasifikáciu žiakov v rámci ukončovania štúdia,
- spracovanie dokladov o ukončení štúdia,
- dohoda o organizácii odovzdávania dokladov o ukončení štúdia v spolupráci so zamestnávateľom, zástupcami subjektu koordinácie odborného vzdelávania a pod..

9. Benefity zamestnávateľa, školy a žiaka z účasti v systéme duálneho vzdelávania

Z duálneho vzdelávania neprofitujú iba žiaci a zamestnávateľia ale aj stredné odborné školy a samotní odborní pedagógovia týchto škôl. Podrobnejšie príklady benefitov z účasti na duálnom vzdelávaní sú uvedené v ďalšej časti.

Uvádzané sú rovnako aj príklady zo zahraničnej praxe, ktoré sú očakávané aj pre duálne vzdelávanie na Slovensku.

9.1. Aké benefity získa zamestnávateľ z duálneho vzdelávania?

Príklady zo zahraničnej praxe:

V štátoch s dlhou tradíciou duálneho vzdelávania ako Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko, Anglicko, Austrália a USA uvádzajú zamestnávateľia zapojení v duálnom vzdelávaní nasledovné pozitívne prínosy – benefity:

- ✓ Zamestnávateľ podieľajúci sa na duálnom odbornom vzdelávaní má dobrú povesť a je pozitívne vnímaný svojimi partnermi a verejnosťou. V trhovom orientovanom ekonomickom prostredí je pozitívny obraz zamestnávateľa významnou konkurenčnou výhodou.
- ✓ Žiaci v duálnom systéme vzdelávania už počas obdobia odbornej prípravy vykonávajú pre zamestnávateľa produktívnu prácu, ktorá v závislosti od veku a získaných zručností a skúseností žiakov môže výrazne pokryť náklady na duálne vzdelávanie.
- ✓ Pravidelná príprava žiakov s následným prijímaním mladých ľudí do pracovného pomeru chráni zamestnávateľa proti starnutiu pracovnej sily a zaručuje vždy "čerstvý vietor" pre kolektív zamestnancov.
- ✓ Vzdelávanie žiakov slúži tiež na udržanie vysokej úrovne kvalifikácie vlastných pracovníkov zamestnávateľa a tak spoločnosť, ktorá poskytuje vzdelávanie vždy zostáva na špici technologických inovácií. Produktivita práce technika, ktorý pracuje spolu so žiakom, sa zvýši o 10 až 20 %.
- ✓ Zamestnávateľ si duálnym vzdelávaním môže pripraviť svojho budúceho zamestnanca presne na technológie a výrobné zariadenia, ktoré využíva vo svojej podnikateľskej činnosti.
- ✓ Duálnym vzdelávaním žiakov zameraným nielen na reprodukciu svojej ľudských zdrojov ale aj pre potreby trhu práce si zamestnávateľ vytvára predpoklady pre rozvoj firmy aj nárastom počtu zamestnancov a tým je pripravený rýchlo reagovať na zvýšené požiadavky odberateľov, čo mu dáva vyššiu konkurenčnú výhodu vo svojom sektore podnikania.
- ✓ Nábor kvalifikovaných odborníkov (od definovania voľného miesta až po výber kandidátov, vrátane samotnej realizácie náboru nových zamestnancov a ich zaškolenia) je časovo náročný a nákladný proces, preto duálne vzdelávanie žiakov a ich následný prechod do kolektívu zamestnancov výrazne šetrí zamestnávateľovi náklady a to predovšetkým v technicky náročných povolaniach.

- ✓ Zamestnanci s vysokým stupňom identifikácie s prevádzkovou prácou zamestnávateľa majú nižšiu tendenciu meniť zamestnanie čo znižuje náklady spojené s fluktuáciou zamestnancov.
- ✓ Zamestnávateľa, ktorí vzdelávajú žiakov, poznajú svojich potenciálnych budúcich zamestnancov. Ich zaradením do pracovných kolektívov sa skraca čas potrebný na ich zoznámenie sa s prevádzkou a plynulé zaradenie do kolektívu a tiež skraca čas potrebný na dosiahnutie požadovaného pracovného výkonu, čo znižuje náklady zamestnávateľa a naopak zvyšuje jeho výnosy.
- ✓ Pozitívny vzťah zamestnávateľa k vzdelávaniu detí zamestnancov vedie ku generačnej tradícii v povolání, čo zamestnávateľom zaručuje plynulú obnovu pracovnej sily s vysokým podielom lojality voči zamestnávateľovi.

9.2. Aké benefity získa škola z duálneho vzdelávania?

Príklady zo zahraničnej praxe:

Duálne vzdelávanie pozitívne hodnotia aj riaditelia stredných odborných škôl v Nemecku, napr.: „Výhody odbornej školy fungujúcej v duálnom vzdelávaní sú tiež vo vzdelávaní učiteľov a majstrov, ktorí chodia do podnikov a rozvíjajú tam svoje vedomosti a zručnosti. Duálne vzdelávanie je pre nás skutočný poklad. Pre žiakov je napríklad veľmi dobrou motiváciou ak úspešne zvládnu komunikáciu so spokojným zákazníkom.“

Duálne vzdelávanie ako partnerstvo zamestnávateľa a školy, je zárukou kvality a aktuálnosti odborného vzdelávania žiaka a jeho prípravy na povolanie. Určite ho ocenia žiaci základných škôl a ich rodičia pri rozhodovaní a výbere odboru štúdia a ako aj pri voľbe strednej školy.

Benefity z účasti na duálnom vzdelávaní uvádzané odbornými školami v zahraničí:

- ✓ Aktívna účasť zamestnávateľa na náboře žiakov pre duálne vzdelávanie.
- ✓ Aktuálne prepojenie teoretického vzdelávania v škole s praktickým vzdelávaním v reálnych podmienkach u zamestnávateľov.
- ✓ Zapojenie odborných pedagógov do inovačného vzdelávania u zamestnávateľa (formou inovačných školení a odborných stáží pedagógov u zamestnávateľa).
- ✓ Materiálna, technická a iná podpora odbornej výučby v škole zo strany zamestnávateľa.
- ✓ Výkon praktickej časti záverečnej alebo maturitnej skúšky u zamestnávateľa a účasť skúšajúceho zástupcu zamestnávateľa v komisii pri ukončovaní štúdia.
- ✓ Motivácia žiakov pre duálne vzdelávanie a tým aj pre teoretické vyučovanie v škole nástrojmi ako sú motivačné štipendiá štátu, podnikové štipendiá od zamestnávateľa, odmena za produktívnu prácu a ďalšie formy hmotného zabezpečenia žiaka zo strany zamestnávateľa.
- ✓ Spolupráca zamestnávateľa na aktualizácii školského vzdelávacieho programu a vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov pre SDV.
- ✓ Pozitívne vnímanie školy spoločnosťou.

- ✓ Odborná akceptácia školy zamestnávateľmi, zduženiami zamestnávateľov a odbornou verejnosťou.
- ✓ Pevné miesto školy v rámci siete škôl.

9.3. Aké benefity získa žiak z duálneho vzdelávania?

Príklady zo zahraničnej praxe:

Duálne vzdelávanie ponúka žiakom mnoho významných benefitov pre ich budúcnosť:

- ✓ Príprava na povolanie v reálnych podmienkach u zamestnávateľa.
- ✓ Získavanie pracovných návykov priamo počas štúdia.
- ✓ Odborné vzdelávanie s použitím najnovších technológií, zariadení a materiálov.
- ✓ Zlepšenie finančného statusu rodiny prostredníctvom motivačného štipendia, podnikové štipendia, odmeny za produktívnu prácu a iného hmotného zabezpečenia zo strany zamestnávateľa.
- ✓ Možnosť rozšíriť učebnú zmluvu o zmluvu o budúcej pracovnej zmluve alebo o pracovnú zmluvu uzatvorenú so zamestnávateľom.
- ✓ Začlenenie žiaka do pracovného kolektívu budúceho zamestnávateľa.
- ✓ Skrátene adaptácie fázy pri nástupe do pracovného pomeru a rýchlejšie dosiahnutie pracovného výkonu s lepším mzdovým ohodnotením.
- ✓ Vyššia konkurenčná výhoda pre uplatnenie sa na trhu práce.

10. Podmienky pre vstup zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania

Vstup zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania je spojený najmä s rozhodovaním o rozvoji ľudských zdrojoch a s rozhodovaním o zapojení sa do odborného vzdelávania a prípravy žiakov. Pre vstup do duálneho vzdelávania sa rozhoduje najmä zamestnávateľ, ktorý sa stretáva s nedostatkom absolventov stredoškolského odborného vzdelávania alebo s nízkou kvalitou absolventov stredných odborných škôl. Pre duálne vzdelávanie sa rozhoduje najčastejšie zamestnávateľ na základe analýzy aktuálneho stavu prípravy žiakov na zamestnávateľom požadované povolania a na základe analýzy podmienok účasti zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania. Rozhodovanie zamestnávateľa sa uskutočňuje v niekoľkých fázach a možno ho rozčleniť na jednotlivé kroky vedúce k cieľu účasti zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania – zabezpečenie plánu personálneho rozvoja zamestnávateľa kvalifikovanými absolventmi stredných odborných škôl.

10.1. Procesy vstupu zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania

Ako sa môže zamestnávateľ zapojiť do systému duálneho vzdelávania?

Zamestnávateľ, ktorý sa rozhodol vstúpiť do systému duálneho vzdelávania, môže využiť už existujúcu spoluprácu so školou pri zabezpečovaní praktického vyučovania žiakov bez učebnej zmluvy systémom školského vzdelávania alebo spoluprácu so školou v inej oblasti ako napr. spoločný nábor žiakov, inovačné vzdelávanie odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy školy, účasť na

ukončovaní štúdia v skúšobných komisiách školy a pod.. Škola poskytne zamestnávateľovi základné informácie o systéme duálneho vzdelávania ako aj informácie o procesoch vstupu do systému duálneho vzdelávania.

Odporúčame, aby škola na základe záujmu zamestnávateľa o duálne vzdelávanie žiakov informovala príslušnú stavovskú alebo profesijnú organizáciu s vecnou pôsobnosťou k odboru vzdelávania, v ktorom chce zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie systémom duálneho vzdelávania, o záujme zamestnávateľa vstúpiť do systému duálneho. Stavovská alebo profesijná organizácia svojimi nastavenými procesmi bude sprevádzať zamestnávateľa na ceste zapojenia sa do systému duálneho vzdelávania a to najmä prostredníctvom svojich zástupcov v národnom projekte RSOV.

Praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania môže poskytovať iba zamestnávateľ, ktorý získal osvedčenie o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie žiakov s učebnou zmluvou v systéme duálneho vzdelávania.

10.2. Spôsobilosť zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania

Spôsobilosť zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v študijnom odbore alebo v učebnom odbore systémom duálneho vzdelávania je materiálno-technická, odborná a personálna spôsobilosť zamestnávateľa vykonávať praktické vyučovanie v súlade so školským zákonom, zákonom o odbornom vzdelávaní a najmä spôsobilosť zamestnávateľa odborným vzdelávaním v rozsahu praktického vyučovania zabezpečiť prípravu žiaka na výkon povolania v súlade so štátnym vzdelávacím programom, vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania a predovšetkým s potrebami trhu práce.

Spôsobilosť overuje Slovenská obchodná a priemyselná komora, Slovenská živnostenská komora, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Slovenská lesnícka komora, Slovenská banská komora, Republiková únia Slovenska a Asociácia zamestnávateľských združení a zväzov SR podľa svojej vecnej pôsobnosti k odborom štúdia, v ktorých sa duálne vzdelávanie realizuje (ďalej len „stavovská alebo profesijná organizácia“). Celý proces overovania spôsobilosti upravujú § 11 až § 15 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

Stavovská alebo profesijná organizácia s vecnou pôsobnosťou k odboru štúdia, pre ktorý žiada zamestnávateľ overenie spôsobilosti, vymenuje Komisiu pre overenie spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie (ďalej len „komisia“). Členov komisie vymenuje príslušná stavovská alebo profesijná organizácia zo zoznamu odborne spôsobilých osôb, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle. Za odborne spôsobilú osobu sa považuje fyzická osoba, ktorá najmenej päť rokov vykonávala povolanie alebo odborné činnosti v rozsahu učiva odborných vyučovacích predmetov určených vzdelávacími štandardmi príslušného študijného odboru alebo príslušného učebného odboru. Podrobnosti o zložení, spôsobe vymenovania členov a overovacej činnosti komisie upravuje štatút komisie, ktorý vydá príslušná stavovská alebo profesijná organizácia po prerokovaní Radou vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a prípravu.

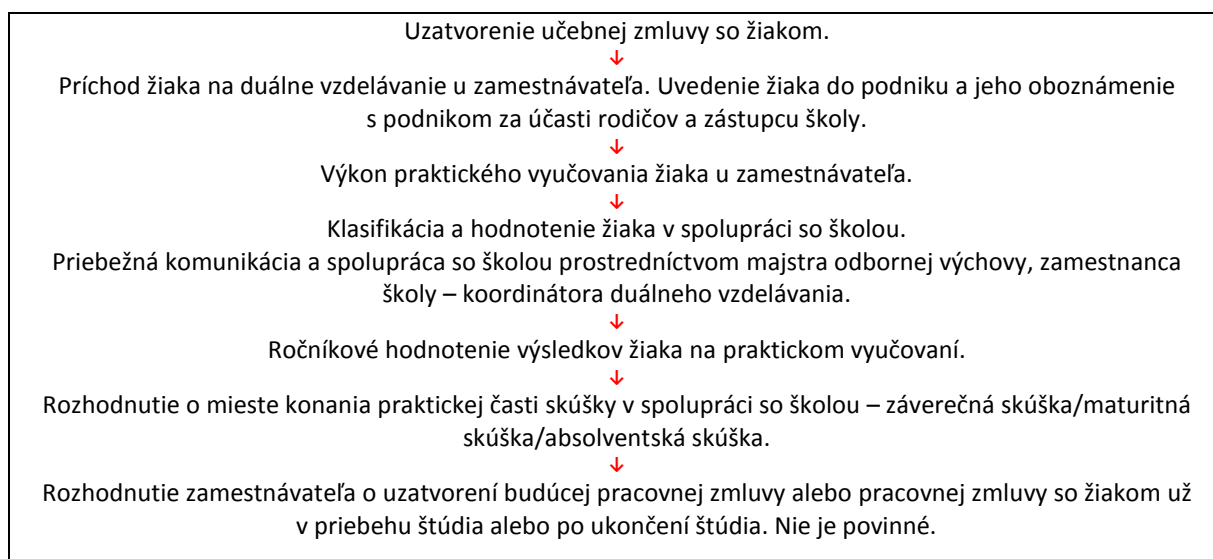
Overenie spôsobilosti a opakované overenie spôsobilosti vykonáva príslušná stavovská organizácia alebo profesijná organizácia bez poplatku.

Overenie spôsobilosti sa začína podaním písomnej žiadosti, ktorú zamestnávateľ doručí príslušnej stavovskej organizácii alebo profesijnej organizácii.

Procesy zamestnávateľa pri získavaní osvedčenia pre získanie spôsobilosti znázorňuje manažérsky sumár procesov zamestnávateľa pre vstup zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania, ktorý je aj samostatným výstupom národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania.

10.2.1. Manažérsky sumár procesov zamestnávateľa

10.2.1.1. Prvé kroky zamestnávateľa pre získanie Osvedčenia

Kroky zamestnávateľa pre získanie Osvedčenia o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania.

Rozhodnutie vedenia zamestnávateľa o vstupe do systému duálneho vzdelávania.

Rozhodnutie vedenia zamestnávateľa o odboroch štúdia, v ktorých bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie a o počte vzdelávacích miest, t.j. o počte žiakov, s ktorými zamestnávateľ uzatvorí učebnú zmluvu a o vzdelávacej kapacite zamestnávateľa v jeden vyučovací deň praktického vyučovania.

Predbežný výber vhodnej strednej odbornej školy, s ktorou zamestnávateľ uzatvorí zmluvu o duálnom vzdelávaní a ktorá bude žiakom zabezpečovať teoretické vyučovanie.

Vypracovanie interného projektu systému duálneho vzdelávania a postupov získania Osvedčenie pre systém duálneho vzdelávania.

Projekt duálneho vzdelávania obsahuje:

Odporúčame, aby si zamestnávateľ, ktorý chce vstúpiť do systému duálneho vzdelávania, vypracoval interný projekt, ktorý bude špecifikovať základné parametre systému duálneho vzdelávania, ktorý bude zamestnávateľ realizovať v spolupráci s vybranou strednou odbornou školou.

Návrh obsahu projektu:

- ✓ Miesto poskytovania praktického vyučovania - adresa pracoviska praktického vyučovania, určenie konkrétnych organizačných častí prevádzky zamestnávateľa, v ktorých sa bude poskytovať praktické vyučovanie a určenie konkrétnych pracovných miest, na ktorých sa bude môcť vykonávať praktické vyučovanie.

- ✓ Počet žiakov na uzatvorenie učebnej zmluvy v členení podľa odborov štúdia a podľa školských rokov, ak sa bude projekt spracovávať na viacero rokov. Celkový počet žiakov, ktorým sa bude poskytovať praktické vyučovanie v jednotlivých školských rokoch – postupný prechod žiakov do vyšších ročníkov a prijímanie nových žiakov.
- ✓ Počet žiakov, ktorým sa bude poskytovať praktické vyučovanie v jednom vyučovacom dni praktického vyučovania – vzdelávacia kapacita pracoviska praktického vyučovania.
 - ✓ Stredné odborné školy zaradené do výberu školy na uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní.
- ✓ Vzorový učebný plán a vzorové učebné osnovy pre študijný odbor alebo učebný odbor. Normatív materiálo-technického a priestorového zabezpečenia pre daný odbor štúdia (vydáva a zverejňuje ministerstvo školstva, k dispozícii aj v škole).
- ✓ Výkon praktického vyučovania individuálne prostredníctvom inštruktorov alebo skupinovo prostredníctvom majstra odbornej výchovy.
 - ✓ Dátum začiatku praktického vyučovania.
- ✓ Súpis materiálo-technického zabezpečenia praktického vyučovania (stroje, prístroje, materiál a pod.), ktoré bude využívané pri poskytovaní praktického vyučovania - má byť v zhode s normatívom materiálo-technického a priestorového zabezpečenia pre daný odbor štúdia .
- ✓ Analýzu plnenia materiálo-technického zabezpečenia výkonu praktického vyučovania v danom odbore štúdia majetkom zamestnávateľa podľa normatívu materiálo-technického a priestorového zabezpečenia pre daný odbor štúdia.
- ✓ Možnosť poskytovať praktické vyučovanie aj v dielni školy v rozsahu do 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania alebo aj u iného zamestnávateľa s osvedčením pre poskytovanie praktického vyučovania v SDV, ktorý udelil písomný súhlas, v rozsahu do 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania
- ✓ Návrh zamestnancov pre praktické vyučovanie žiakov a návrh ich zaradenia na pozíciu inštruktor alebo majster odbornej výchovy, plán prípravy inštruktorov a majstrov odbornej výchovy.
- ✓ Postup vypracovania vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania alebo dodatku k prevádzkovému poriadku, ktorý bude upravovať poskytovanie praktického vyučovania.
 - ✓ Návrh rozpočtu nákladov a výnosov z praktického vyučovania nákladov.
- ✓ Žiadosť o overenie spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania.
 - ✓ Žiadosti o vydanie potvrdení pre zamestnávateľa, že:
 - a) nie je v konkurze alebo v likvidácii a nebol proti nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku (*potvrdenie súdu*),
 - b) nemá evidované daňové nedoplatky, nedoplatky poisťného na zdravotné poistenie, nedoplatky poisťného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, nedoplatky príspevku na poistenie v nezamestnanosti, ktoré sa vymáhajú výkonom rozhodnutia (*doklad vydaný uvedenými organizáciami*),

System duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy a zamestnávateľa.

- c) nebol on alebo jeho štatutárny zástupca, alebo člen štatutárneho orgánu právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a ani sa nezačalo trestné stíhanie (čestné prehlásenie, že nebolo začaté trestné konanie),
- d) výpis z registra trestov pre štatutára.

Podanie žiadosti o overenie spôsobilosti pre poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania na stavovskú alebo profesijnú organizáciu, ktorá má vecnú pôsobnosť k odboru štúdia, v ktorom sa bude poskytovať praktické vyučovanie.

Zabezpečenie procesu overovania spôsobilosti výkonom obhliadky priestorov prevádzky, v ktorých sa bude poskytovať praktické vyučovanie, komisiou, ktorú menuje stavovská alebo profesijná organizácia.

Získanie osvedčenia na poskytovanie praktického vyučovania u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania.

10.2.2. Žiadosť o overenie spôsobilosti a jej obsah

Žiadosť obsahuje:

- a) identifikačné údaje zamestnávateľa,
- b) predmet činnosti zamestnávateľa,
- c) študijný odbor alebo učebný odbor, v ktorom bude poskytovať praktické vyučovanie,
- d) adresu pracoviska praktického vyučovania,
- e) počet žiakov, ktorých zamestnávateľ predpokladá pripravovať v systéme duálneho vzdelávania a maximálny počet žiakov, ktorých zamestnávateľ predpokladá pripravovať v systéme duálneho vzdelávania v jeden vyučovací deň,
- f) strednú odbornú školu, s ktorou zamestnávateľ predpokladá uzatvoriť zmluvu o duálnom vzdelávaní,
- g) predpokladaný počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami zamestnávateľa a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie,
- h) predpokladaný počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie, ak:
 - 1. *zamestnávateľ nezamestnáva majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe alebo*
 - 2. *zamestnávateľ nezamestnáva potrebný počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe,*
- i) predpokladaný počet inštruktorov, ak žiak bude vykonávať praktické vyučovanie pod vedením inštruktora,
- j) školský rok, od ktorého zamestnávateľ predpokladá poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania,
- k) dátum a podpis štatutárneho zástupcu zamestnávateľa.

Prílohou k žiadosti je:

- a) doklad o oprávnení zamestnávateľa vykonávať činnosť, ktorá zodpovedá obsahu vzdelávania v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom bude poskytovať praktické vyučovanie,
- b) doklad o zabezpečení priestorov a vymedzení priestorov pre príslušnú časť školského vzdelávacieho

- programu študijného odboru alebo učebného odboru,
- c) čestné vyhlásenie o tom, že zamestnávateľ do vykonania obhliadky podľa bude mať materiálno-technické zabezpečenie zodpovedajúce príslušnej časti školského vzdelávacieho programu študijného odboru alebo učebného odboru,
 - d) potvrdenie súdu, že zamestnávateľ nie je v konkurze alebo v likvidácii,
 - e) potvrdenie súdu, že proti zamestnávateľovi nebol zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku,
 - f) potvrdenie príslušného úradu nie staršie ako tri mesiace, že zamestnávateľ nemá v Slovenskej republike alebo v krajine svojho sídla daňové nedoplatky, nedoplatky na poistnom na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a nedoplatky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie,
 - g) výpis z registra trestov nie starší ako tri mesiace preukazujúci, že zamestnávateľ, štatutárny zástupca zamestnávateľa alebo člen štatutárneho orgánu zamestnávateľa nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin.

Ak žiadateľ nemá materiálno-technického a priestorového zabezpečenia na celý rozsah praktického vyučovania, môže preukázať splnenie podmienok podľa písm. b) a c) príloh k žiadosti predložením písomného súhlasu iného zamestnávateľa, ktorý je držiteľom osvedčenia, ak žiadateľ zabezpečí praktické vyučovanie v rozsahu najviac 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania tohto zamestnávateľa, ktorý udelil písomný súhlas alebo súhlasu školy, s ktorou predpokladá uzavrieť zmluvu o duálnom vzdelávaní, o zabezpečení praktického vyučovania v dielni školy v rozsahu najviac 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania.

Ak bude žiadateľ postupovať podľa predchádzajúceho odseku k žiadosti o overenie spôsobilosti sa prikladá ďalej:

- súhlas iného zamestnávateľa, ktorý zabezpečí praktické vyučovanie pre žiadateľa do 40 % celkového rozsahu praktického vyučovania,
- súhlas strednej odbornej školy, ktorá zabezpečí praktické vyučovanie pre žiadateľa do 40 % celkového rozsahu praktického vyučovania.

Pozn.: Ak žiadateľ spĺňa podmienku materiálno-technického a priestorového zabezpečenia na celý rozsah praktického vyučovania, nemusí predkladať pri overovaní spôsobilosti súhlas iného zamestnávateľa alebo súhlas školy. Spoluprácu s iným zamestnávateľom a so školou pri poskytovaní praktického vyučovania do vyššie uvedeného rozsahu si môže dohodnúť takýto žiadateľ s iným zamestnávateľom formou zmluvy o spolupráci alebo so školou v zmluve o duálnom vzdelávaní aj v priebehu poskytovania praktického vyučovania.

Tlačivá k overovaniu spôsobilosti zamestnávateľa sú zverejnené na webovom sídle stavovskej alebo profesijnej organizácie a webovom sídle projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania.

Doklady predkladané k žiadosti nesmú byť staršie ako 3 mesiace.

Predkladajú sa ako originál alebo ako overená kópia.

Ak bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie vo viacerých prevádzkach, predkladá pre každú prevádzku žiadosť o overenie spôsobilosti samostatne. Prílohy k žiadosti predkladá v jednom vyhotovení.

Ak sa overenie spôsobilosti týka viacerých odborov štúdia, ku ktorým má vecnú pôsobnosť viacej stavovských a profesijných organizácií, predkladá sa žiadosť, ktorá obsahuje údaje k všetkým odborom štúdia, každej stavovskej a profesijnej organizácii samostatne ako originál. Prílohy k žiadosti sa predkladajú stavovskej alebo profesijnej organizácii, ktorej patrí do vecnej pôsobnosti väčší počet

odborov štúdia. V sprievodnom liste k žiadosti sa uvedie, ktorej ďalšej stavovskej organizácii bola žiadosť postúpená a ktorej boli zaslané prílohy.

10.2.2.1. Dôležité termíny pre začiatok praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania od 1.9.2015

Zrýchlený proces - ihneď po nadobudnutí účinnosti zákona o odbornom vzdelávaní a príprave dňom 1.4.2015

	Úlohy zamestnávateľa	Mesiac prípravy/spracovania
1	Rozhodnutie zamestnávateľa o vstupe do duálneho vzdelávania	1-3/2015
2	Výber strednej odbornej školy pre uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní.	1-4/2015
3	Príprava na podanie žiadosti k overeniu spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania (ďalej len overenie spôsobilosti) - dokumenty nie staršie ako 3 mesiace	2-3/2015
4	Podanie žiadosti o overenie spôsobilosti	najneskôr do 10.4.2015
5	Overenie spôsobilosti zamestnávateľa a vydanie osvedčenia	najneskôr do 30.4.2015
6	Označenie prevádzky, v ktorej je pracovisko praktického vyučovania	najneskôr do 1.9.2015
7	Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou	ihneď po získaní osvedčenia a najneskôr do 7.5.2015
8	Zverejnenie oznámenia o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania	ihneď po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní
9	Oznámenie o uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii	do 15 dní po uzatvorení zmluvy
10	Úprava školského vzdelávacieho programu podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov	obratom po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní
11	Nábor žiakov do systému duálneho vzdelávania	priebežne
12	Výberové konanie – výber žiakov u zamestnávateľa	priebežne
13	Vydanie potvrdenia o uzatvorení učebnej zmluvy so žiakom po prijatí žiaka na štúdium na strednej odbornej škole	najneskôr v deň prijímacieho konania žiaka na štúdium 11.5.2015 alebo 14.5.2015 podľa údajov na prihláške žiaka na štúdium

14	Prevzatie zoznamu prijatých žiakov, ktorí odovzdali potvrdenie zamestnávateľa od zamestnávateľa o poskytovaní praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania	do 31.5.2015
15	Výzva plnoletého žiaka, alebo nepĺnoletého žiaka a jeho zákonných zástupcov k uzatvoreniu učebnej zmluvy	6-8/2015
16	Uzatvorenie učebnej zmluvy so žiakom	najneskôr do 31.8.2015
17	Zaslanie oznámenia o uzatvorení učebnej zmluvy stavovskej alebo profesijnej organizácii a zaslanie učebnej zmluvy škole	do 15 dní po uzatvorení zmluvy
18	Zabezpečenie dostatočného počtu zamestnancov pre výkon funkcie inštruktora/majstra odbornej výchovy, príprava inštruktorov podľa rozhodnutia zamestnávateľa (najneskôr do 1 roka od začiatku činnosti inštruktora).	Najneskôr do 31.8.2015
19	Vydanie vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania alebo úprava vnútorného poriadku pracoviska pre výkon praktického vyučovania	6-8/2015
20	Určenie zodpovednej osoby za duálne vzdelávanie u zamestnávateľa podľa rozhodnutia zamestnávateľa	možnosť
21	Príchod žiaka k zamestnávateľovi, uvedenie žiaka do podniku a jeho oboznámenie s podnikom	2.9.2015
22	Priebežná komunikácia a spolupráca so školou	priebežne
23	Klasifikácia a hodnotenie žiaka	priebežne
24	Ročníkové hodnotenie výsledkov žiaka na praktickom vyučovaní podľa dohody so školou	priebežne
25	Ukončovanie štúdia - záverečná/maturitná skúška	priebežne
26	Rozhodnutie zamestnávateľa o uzatvorení budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy so žiakom. Nie je povinné.	možnosť

10.2.2.2. Dôležité termíny pre začiatok praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania od 1.9.2016 alebo do 1.9. v nasledujúcich rokoch

Bežný proces v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní a príprave

	Úlohy zamestnávateľa	Mesiac prípravy/spracovania
1	Rozhodnutie zamestnávateľa o vstupe do duálneho vzdelávania.	1-8/2015

2	Výber strednej odbornej školy pre uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní.	1-8/2015
3	Príprava na podanie žiadosti k overeniu spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktického vyučovania v duálnom systéme vzdelávania (ďalej len overenie spôsobilosti) - dokumenty nie staršie ako 3 mesiace	1-8/2015
4	Podanie žiadosti o overenie spôsobilosti	najneskôr do 30.9.2015
5	Overenie spôsobilosti zamestnávateľa a vydanie osvedčenia	najneskôr do 30.11.2015
6	Označenie prevádzky, v ktorej je pracovisko praktického vyučovania	obratom
7	Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou.	ihneď po získaní osvedčenia
8	Zverejnenie oznámenia o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania	ihneď po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní
9	Oznámenie o uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii	do 15 dní po uzatvorení zmluvy
10	Úprava školského vzdelávacieho programu podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov	ihneď po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní
11	Termín a podmienky prijatia žiaka na strednú odbornú školu v systéme duálneho vzdelávania	najneskôr do 31.3.2016
12	Nábor žiakov do duálneho systému vzdelávania	priebežne
13	Výberové konanie – výber žiakov u zamestnávateľa	priebežne
14	Vydanie potvrdenia o uzatvorení učebnej zmluvy so žiakom po prijatí žiaka na štúdium na strednej odbornej škole	najneskôr do 10.4.2016
15	Prevzatie zoznamu prijatých žiakov, ktorí odovzdali potvrdenie zamestnávateľa od zamestnávateľa o poskytovaní praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania	do 31.5.2016
16	Výzva plnoletého žiaka, alebo nepĺnoletého žiaka a jeho zákonných zástupcov k uzatvoreniu učebnej zmluvy	6-8/2016
17	Uzatvorenie učebnej zmluvy so žiakom	najneskôr do 31.8.2016
18	Zaslanie oznámenia o uzatvorení učebnej zmluvy stavovskej alebo profesijnej organizácii a zaslanie učebnej zmluvy škole	do 15 dní po uzatvorení zmluvy
19	Zabezpečenie dostatočného počtu zamestnancov pre výkon funkcie inštruktora/majstra odbornej výchovy, príprava inštruktora podľa rozhodnutia zamestnávateľa (najneskôr do 1 roka od začiatku činnosti inštruktora).	najneskôr do 31.8.2016
20	Vydanie vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania alebo úprava vnútorného poriadku pracoviska pre výkon praktického vyučovania	najneskôr do 31.8.2016

21	Určenie zodpovednej osoby za duálne vzdelávanie u zamestnávateľa podľa rozhodnutia zamestnávateľa	možnosť
22	Príchod žiaka k zamestnávateľovi a uvedenie žiaka do podniku a jeho oboznámenie s podnikom	1.9.2016
23	Priebežná komunikácia a spolupráca so školou	priebežne
24	Klasifikácia a hodnotenie žiaka	priebežne
25	Ročníkové hodnotenie výsledkov žiaka na praktickom vyučovaní podľa dohody so školou	priebežne
26	Ukončovanie štúdia - záverečná/maturitná skúška	priebežne
27	Rozhodnutie zamestnávateľa o uzatvorení budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy so žiakom. Nie je povinné.	možnosť

Pozn.: Termíny procesov vstupu zamestnávateľa do duálneho vzdelávania od 1.9.2017 a v nasledujúcich rokoch sú rovnaké.

10.2.3. Overenie spôsobilosti zamestnávateľa, ktorý nebude zabezpečovať celý rozsah praktického vyučovania

Žiadateľ o overenie spôsobilosti na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, ktorý na základe svojho rozhodnutia, nebude zabezpečovať celý rozsah praktického vyučovania, môže splnenie podmienok spôsobilosti pre výkon praktického vyučovania v rozsahu materiálno-technického zabezpečenia zodpovedajúceho príslušnej časti školského vzdelávacieho programu študijného odboru alebo učebného odboru (*Normatív materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre daný odbor štúdia zverejňovaný na webovom sídle Štátneho inštitútu odborného vzdelávania.*) a splnenie podmienok v rozsahu zabezpečenia priestorov a vymedzenia priestorov pre príslušnú časť školského vzdelávacieho programu študijného odboru alebo učebného odboru preukázať predložením písomného súhlasu iného zamestnávateľa, ktorý je držiteľom osvedčenia, ak zamestnávateľ - žiadateľ zabezpečí praktické vyučovanie v rozsahu:

- najviac 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania iného zamestnávateľa, ktorý udelil písomný súhlas,
- najviac 40 % z celkového počtu hodín praktického vyučovania v dielni školy a
- na inom mieste výkonu produktívnej práce.

Vstup tohto zamestnávateľa, ktorým bude najčastejšie menší zamestnávateľ, do systému duálneho vzdelávania umožňuje aj menším zamestnávateľom alebo zamestnávateľom, ktorí vykonávajú podnikateľskú činnosť zodpovedajúcu typickým remeselným živnostiam ako napr. kominár, kachliar, hodinár, maliar, sklenár, kaderník a pod., poskytovať praktické vyučovanie.

Takýto zamestnávateľ sa v závislosti od materiálno-technického zabezpečenia výkonu svojej živnosti a od svojich priestorových podmienok pre výkon živnosti a výkon praktického vyučovania

môže rozhodnúť, že časť praktického vyučovania zabezpečí v škole, s ktorou uzatvorí zmluvu o duálnom vzdelávaní, alebo u iného zmluvného zamestnávateľa, ktorý získal osvedčenie o spôsobilosti na poskytovanie praktického vyučovania v rovnakom odbore štúdia, ako poskytuje tento zamestnávateľ.

Zamestnávateľ, ktorý nedisponuje celým rozsahom materiálno-technického zabezpečenia pre poskytovanie praktického vyučovania, musí podľa vyššie uvedeného poskytovať praktické vyučovanie minimálne v rozsahu 20 % z celkového rozsahu štúdia vyjadreného celkovým počtom hodín teoretického a praktického vyučovania vypočítaného z učebného plánu a počtu vyučovacích týždňov za každý ročník štúdia.

Zamestnávateľ, ktorý sa už pri spracovaní žiadosti o overenie spôsobilosti rozhodol o využití možnosti do rozsahu 40 % z celkového rozsahu PV zabezpečiť praktické vyučovanie v dielni školy a prípadne aj o využití možnosti do rozsahu 40 % z celkového rozsahu PV zabezpečiť praktické vyučovanie u iného zamestnávateľa, ktorý má osvedčenie na poskytovanie praktického vyučovania v SDV, predloží spolu so žiadosťou súhlas iného zamestnávateľa so zabezpečením praktického vyučovania a súhlas strednej odbornej školy so zabezpečením praktického vyučovania v dielni školy. Súčasťou súhlasu sú učebné osnovy predmetu praktického vyučovania s vyznačenými témami, pre ktoré bude iný zamestnávateľ a škola zabezpečovať praktické vyučovanie.

Jediným obmedzením pre tohto zamestnávateľa a najmä pre malého zamestnávateľa pre vstup do systému duálneho sú odporúčania a pravidlá zo zahraničných systémov duálneho vzdelávania, ktoré určujú, že počet žiakov na praktickom vyučovaní v jednej pracovnej zmene musí byť primeraný k počtu pracovníkov v danej pracovnej zmene. Ako primeraný počet žiakov v zahraničných systémoch duálneho vzdelávania sa považuje:

- 1 žiak na 1 až 2 pracovníkov zamestnávateľa,
- 2 žiaci na 3 až 5 pracovníkov zamestnávateľa,
- 3 žiaci na 6 až 8 pracovníkov zamestnávateľa,
- 1 ďalší žiak na každých ďalších 3 pracovníkov zamestnávateľa.

Na základe zahraničných skúseností možno modelovo určiť maximálny počet žiakov v systéme duálneho vzdelávania u malého zamestnávateľa, ktorý zamestnáva maximálne 9 zamestnancov v jednozmennej prevádzke na 3 žiakov a v dvojjzmennej prevádzke na 4 žiakov.

O využití týchto zahraničných skúseností pri určovaní spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania u zamestnávateľa v SDV rozhoduje stavovská alebo profesijná organizácia, ktorá vykonáva overenie spôsobilosti.

10.2.4. Overenie spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania

Po doručení žiadosti príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia posúdi náležitosti doručenej žiadosti.

Ak v žiadosti chýbajú predpísané náležitosti alebo má iné nedostatky, príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia vyzve zamestnávateľa na odstránenie nedostatkov

v primeranej lehote určenej podľa rozsahu zistených nedostatkov. Ak zamestnávateľ v určenej lehote nedostatky neodstráni, príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia vráti žiadosť zamestnávateľovi.

Ak žiadosť spĺňa predpísané náležitosti alebo zamestnávateľ odstránil jej nedostatky, príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia do 15 dní od doručenia žiadosti alebo do 15 dní od odstránenia jej nedostatkov, predloží žiadosť na odborné posúdenie vymenovanej komisii, ktorá overí spôsobilosť do 60 dní od predloženia žiadosti.

Ak na základe odborného posúdenia žiadosti komisia zistí, že zamestnávateľ podľa predložených dokladov nespĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, predloží príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii záznam s dôvodmi na zamietnutie žiadosti.

Ak komisia na základe odborného posúdenia žiadosti zistí, že zamestnávateľ podľa predložených dokladov spĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, vykoná obhliadku priestorov, v ktorých sa má uskutočňovať praktické vyučovanie a ich materiálno-technického zabezpečenia.

Na základe obhliadky priestorov, v ktorých sa má vykonávať praktické vyučovanie, a ich materiálno-technického zabezpečenia, komisia vyhotoví záznam o obhliadke, v ktorom uvedie:

- a) zistené nedostatky, ktoré odôvodňujú zamietnutie žiadosti,
- b) zistené nedostatky menšieho rozsahu, po odstránení ktorých komisia opätovne vykoná obhliadku priestorov, v ktorých sa má uskutočňovať praktické vyučovanie a ich materiálno-technického zabezpečenia alebo
- c) že zamestnávateľ spĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania,
- d) že zamestnávateľ spĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v obmedzenom rozsahu.

Príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia na základe záznamu o zistených nedostatkoch, ktoré odôvodňujú zamietnutie žiadosti, zamietne žiadosť písomným oznámením zamestnávateľovi.

Príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia na základe záznamu vydá zamestnávateľovi osvedčenie. Rovnako postupuje aj po odstránení nedostatkov menšieho rozsahu.

Osvedčenie obsahuje:

- a) identifikačné údaje zamestnávateľa,
- b) identifikačné údaje pracoviska praktického vyučovania,
- c) študijný odbor alebo učebný odbor, na ktorý sa spôsobilosť vzťahuje,
- d) najvyšší počet žiakov, ktorým môže byť na pracovisku praktického vyučovania poskytované praktické vyučovanie v jednej vyučovací deň praktického vyučovania (vzdelávacia kapacita pracoviska praktického vyučovania),
- e) obdobie platnosti osvedčenia,
- f) dátum vydania osvedčenia,
- g) podpis štatutárneho zástupcu príslušnej stavovskej organizácie alebo príslušnej profesijnej organizácie.

Osvedčenie sa vydáva na sedem rokov.

Zamestnávateľ, ktorému bolo vydané osvedčenie, viditeľne označí priestory pracoviska praktického vyučovania a na vonkajšom označení použije nápis „Vzdelávajúca organizácia“ s použitím loga organizácie, ktorá vydala osvedčenie o spôsobilosti a s textom „Pracovisko praktického vyučovania“. To sa nevzťahuje na zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 10 zamestnancov a ktorý nemá stálu prevádzkareň.

10.2.5. Opakované overenie spôsobilosti

Zamestnávateľ najneskôr tri mesiace pred uplynutím platnosti osvedčenia písomne oznámi príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii svoj záujem pokračovať v poskytovaní praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

Príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia vymenuje komisiu, ktorá vykoná obhliadku pracoviska praktického vyučovania a jeho materiálo-technického zabezpečenia zameranú na splnenie ostatných podmienok ako pri prvom posudzovaní žiadosti.

Na opakované overenie spôsobilosti sa rovnako vzťahujú pravidlá pre vykonanie obhliadky a vydávanie osvedčenia ako pri prvom posudzovaní žiadosti.

10.2.6. Zánik spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v SDV

Spôsobilosť zamestnávateľa zaniká:

- a) uplynutím obdobia platnosti osvedčenia,
- b) písomným oznámením zamestnávateľa príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii, že ukončil poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania,
- c) zrušením osvedčenia príslušnou stavovskou organizáciou alebo príslušnou profesijnou organizáciou,
 1. ak zamestnávateľ prestal spĺňať podmienky upravené v pravidlách na predkladanie žiadosti a jej súčasť,
 2. ak zamestnávateľ zabezpečuje výkon praktického vyučovania pedagogickým zamestnancom, ktorý nespĺňa kvalifikačné predpoklady podľa osobitného predpisu,¹⁾ alebo inštruktorom, ktorý nespĺňa podmienky podľa § 22 zákona o odbornom vzdelávaní,
 3. ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní z dôvodu, že zamestnávateľ opakovane porušil povinnosti vyplývajúce zo zmluvného vzťahu alebo
 4. na základe návrhu Štátnej školskej inšpekcie.

Ak spôsobilosť zamestnávateľa zanikla zrušením osvedčenia z dôvodu, že zamestnávateľ

¹⁾ § 7 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 390/2011 Z. z.

opakovane porušil povinnosti vyplývajúce zo zmluvného vzťahu alebo na základe návrhu Štátnej školskej inšpekcie, zamestnávateľ môže opätovne podať žiadosť po uplynutí piatich rokov odo dňa, kedy došlo k zrušeniu osvedčenia.

10.2.7. Overenie spôsobilosti zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania v SDV ministerstvom školstva

Zamestnávateľ, ktorému príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia zamietla žiadosť o overenie spôsobilosti, môže podať ministerstvu školstva návrh na overenie spôsobilosti zamestnávateľa do 30 dní od doručenia písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti.

Návrh na overenie spôsobilosti zamestnávateľa obsahuje rovnaké náležitosti ako pri podaní žiadosti stavovskej alebo profesijnej organizácii.

Po doručení návrhu na overenie spôsobilosti zamestnávateľa ministerstvo školstva vykoná jeho odborné posúdenie. Na základe odborného posúdenia ministerstvo školstva návrh na overenie spôsobilosti zamestnávateľa písomným oznámením zamietne alebo zabezpečí vykonanie obhliadky priestorov, v ktorých sa má vykonávať praktické vyučovanie a ich materiálno-technického zabezpečenia.

Ak na základe obhliadky priestorov, v ktorých sa má vykonávať praktické vyučovanie a ich materiálno-technického zabezpečenia, ministerstvo školstva zistí, že zamestnávateľ nespĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, návrh na overenie spôsobilosti zamestnávateľa písomným oznámením zamietne.

Ak na základe obhliadky priestorov, v ktorých sa má vykonávať praktické vyučovanie a ich materiálno-technického zabezpečenia, ministerstvo školstva zistí, že zamestnávateľ spĺňa podmienky na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, vydá zamestnávateľovi osvedčenie.

Zamestnávateľ, ktorému príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia zamietla pokračovanie v poskytovaní praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania po opakovanom overení spôsobilosti zamestnávateľa, môže podať ministerstvu školstva návrh na opakované overenie spôsobilosti zamestnávateľa do 30 dní od doručenia písomného oznámenia o zamietnutí.

Pri opakovanom overení spôsobilosti zamestnávateľa ministerstvo školstva vykoná obhliadku pracoviska praktického vyučovania a jeho materiálno-technického zabezpečenia zameranú na splnenie podmienok pre poskytovanie praktického vyučovania v SDV. Pri opakovanom overení spôsobilosti zamestnávateľa ministerstvo školstva postupuje ako stavovská alebo profesijná organizácia pri opakovanom overovaní spôsobilosti.

11. Postavenie strednej odbornej školy v duálnom vzdelávaní

Stredná odborná škola v systéme duálneho vzdelávania je v postavení zmluvného partnera k zamestnávateľovi. Na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní zabezpečuje pre zamestnávateľa, ktorý uzatvoril so žiakom školy učebnú zmluvu, teoretické vyučovanie. Škola je tak pre zamestnávateľa dôležitým partnerom, ktorý zabezpečuje pre zamestnávateľa plnenie jeho záväzkov vyplývajúcich z učebnej zmluvy, ktorú zamestnávateľ uzatvoril so žiakom školy.

Stredná odborná škola vypracuje vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Stredná odborná škola môže predkladať zamestnávateľovi, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, návrhy na zmenu alebo doplnenie vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor alebo vzorového učebného plánu pre príslušný učebný odbor a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného študijného odboru alebo vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného učebného odboru.

Stredná odborná škola pravidelne informuje zamestnávateľa o všetkých dôležitých skutočnostiach súvisiacich s výchovno-vzdelávacím procesom žiaka. Túto informačnú povinnosť plní prostredníctvom pedagogického zamestnanca, ktorého určí riaditeľ strednej odbornej školy po dohode so zamestnávateľom. Najčastejšie prostredníctvom majstra odbornej výchovy, ktorému môže riaditeľ školy prideliť najviac 40 žiakov na PV u zamestnávateľa. Túto činnosť môže vykonávať aj hlavný majster odbornej výchovy zo školy alebo zástupca riaditeľa školy pre praktické vyučovanie, pričom im možno určiť rovnaký maximálny počet žiakov na PV u zamestnávateľa, ktorý je však prepočítaný na rozsah ich vyučovacej povinnosti.

Stredná odborná škola môže poskytnúť zamestnávateľovi zodpovedajúci počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie, ak zamestnávateľ nezamestnáva majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe alebo nemá potrebný počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe na zabezpečenie výkonu praktického vyučovania. Ak zamestnávateľ využije túto možnosť, v zmluve o duálnom vzdelávaní zamestnávateľ so školou dohodne spôsob finančného zabezpečenia činnosti týchto pedagogických zamestnancov školy na náklady zamestnávateľa.

Škola súčasne plní úlohu koordinátora duálneho vzdelávania. Túto úlohu vykonáva prostredníctvom určeného pedagogického zamestnanca a najčastejšie prostredníctvom zástupcu riaditeľa školy pre praktické vyučovanie a súčasne aj aktívnou účasťou zamestnancov školy v spoločných tímoch pre realizáciu duálneho vzdelávania, ktoré boli vytvorené zo zamestnancov zamestnávateľa a zamestnancov školy.

Škola zodpovedá za teoretické vyučovanie a vykonáva ho na svoje náklady. Škola môže po dohode so zamestnávateľom uskutočňovať aj časť praktického vyučovania žiakov do rozsahu 40 % z celkovej hodinovej dotácie vyučovacích hodín za štúdium. Spôsob finančného zabezpečenia praktického vyučovania v dielni školy zamestnávateľ dohodne so školou v zmluve o duálnom vzdelávaní.

Škola môže so zamestnávateľom dohodnúť aj výkon praktických cvičení, ktoré sú súčasťou teoretického odborného vzdelávania v priestoroch u zamestnávateľa. Spôsob finančného zabezpečenia praktického cvičenia, ak sa praktické cvičenie vykonáva na pracovisku praktického vyučovania, dohodne zamestnávateľ so školou v zmluve o duálnom vzdelávaní.

Škola v duálnom vzdelávaní organizuje a zabezpečuje ukončovanie štúdia žiakov záverečnou, maturitnou alebo absolventskou skúškou. Pri ukončovaní štúdia aktívne zapája zamestnávateľa do práce skúšobnej komisie a do výkonu praktickej časti skúšky, ktorá je vykonávaná na pracovisku zamestnávateľa ak sa zamestnávateľ so školou nedohodnú inak.

12. Postavenie žiaka v duálnom vzdelávaní

Žiak je povinný zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní podľa časového harmonogramu praktického vyučovania a pod vedením majstra odbornej výchovy, učiteľa odbornej praxe, učiteľa umeleckej praxe alebo inštruktora.

Žiak počas praktického vyučovania vykonáva len cvičnú prácu a produktívnu prácu, ktoré zodpovedajú povolaniu, skupine povolaní alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak pripravuje.

Žiak, ktorý vykonáva praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, je povinný dodržiavať vnútorný poriadok pracoviska praktického vyučovania alebo prevádzkový poriadok zamestnávateľa doplnený o pravidlá výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Ak žiak počas praktického vyučovania spôsobí škodu a túto škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu, stredná odborná škola alebo zamestnávateľ môže od žiaka požadovať náhradu škody. Náhrada škody nesmie u jednotlivého žiaka presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku minimálnej mzdy. Náhradu škody upravuje § 25 ods. 4 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

Žiak má počas praktického vyučovania práva a povinnosti zamestnanca v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené podľa osobitného predpisu.²⁾ Úraz žiaka, ktorý vznikol v čase praktického vyučovania u zamestnávateľa sa neposudzuje ako školský úraz, ale ako úraz zamestnanca zamestnávateľa, pričom zamestnávateľ dodržiava rovnaké postupy dané platnou legislatívou.

Zamestnávateľ sa pri praktickom vyučovaní mladistvého žiaka riadi aj predpismi, ktoré upravujú prácu mladistvých, v tých oblastiach, ktoré nie sú upravené zákonom o odbornom vzdelávaní.

Žiak v duálnom vzdelávaní je zmluvným partnerom zamestnávateľa podľa učebnej zmluvy, ktorú uzatvoril žiak so zamestnávateľom. Na rozdiel od žiaka v systéme školského vzdelávania, ktorý sa zúčastňuje teoretického vyučovania v škole a praktického vyučovania v škole alebo u zamestnávateľa, má žiak s učebnou zmluvou upravené svoje práva a povinnosti vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave na výkon povolania ako aj vo vzťahu k finančnému a hmotnému zabezpečeniu žiaka počas štúdia v učebnej zmluve.

Žiakovi, ktorý ma uzavretú so zamestnávateľom učebnú zmluvu, vzniká z učebnej zmluvy právo na prípravu na povolanie zodpovedajúcu profilu absolventa odboru štúdia, v ktorom sa pripravuje, na finančné a hmotné zabezpečenie podľa podmienok dohodnutých v učebnej zmluve a súčasne má aj svoje povinnosti, ktorými sú najmä aktívna a včasná účasť na teoretickom vyučovaní v škole a na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa. Učebná zmluva súčasne ukladá žiakovi aj povinnosti z oblasti bezpečnosti práce, ochrany majetku zamestnávateľa a pod.

12.1. Žiak v procese praktického vyučovania:

Žiak je povinný zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní:

- a) podľa časového harmonogramu praktického vyučovania,
- b) vykonávaním cvičnej práce a produktívnej práce, ktoré zodpovedajú povolaniu, skupine povolaní alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak pripravuje a
- c) pod vedením majstra odbornej výchovy, učiteľa odbornej praxe, učiteľa umeleckej praxe alebo pod vedením inštruktora.

Na žiaka, ktorý sa zúčastňuje na praktickom vyučovaní v systéme duálneho vzdelávania

²⁾ Zákon č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

u zamestnávateľa sa vzťahujú ustanovenia školského zákona, zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a ustanovenia ďalších vykonávacích predpisov, ktoré upravujú odborné vzdelávanie a prípravu na povolanie v stredných odborných školách.

Pre úkony, ktoré neupravujú uvedené predpisy, ako napr. ospravedlňovanie absencie žiaka na praktickom vyučovaní na pracovisku praktického vyučovania, platí vnútorný poriadok pracoviska praktického vyučovania.

12.2. Hmotné zabezpečenie žiaka

Ak žiak vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku praktického vyučovania, zamestnávateľ zabezpečí na svoje náklady:

- a) osobné ochranné pracovné prostriedky pre žiaka a
- b) posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, uhrádza žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na stravovanie žiaka počas praktického vyučovania vo výške ustanovenej osobitným predpisom.³⁾

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, môže uhrádzať žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na:

- a) ubytovanie žiaka v školskom internáte⁴⁾ a
- b) cestovné náhrady⁵⁾ za dopravu z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť.

Podrobnejšie je hmotné zabezpečenie žiaka ako aj daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľa a žiaka, spojené s poskytovaním hmotného zabezpečenia, uvedené v kapitole 18.1. tohto manuálu. Jej súčasťou sú aj modelové výpočty hmotného zabezpečenia žiaka.

12.3. Finančné zabezpečenie žiaka

Žiakovi, ktorý na praktickom vyučovaní vykonáva produktívnu prácu, poskytuje zamestnávateľ odmenu za produktívnu prácu. Odmenu za produktívnu prácu zamestnávateľ poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50 % až 100 % z hodinovej minimálnej mzdy;⁶⁾ pri určovaní jej výšky zamestnávateľ zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka podľa interných pravidiel pre poskytovanie odmeny za produktívnu prácu, vydaných zamestnávateľom.

Ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní v dielni na základe využitia možnosti zamestnávateľa dohodnúť so školou v zmluve o duálnom vzdelávaní výkon praktického vyučovania v dielni školy do 40 % celkového rozsahu praktického vyučovania, odmena za produktívnu prácu sa uhrádza z prostriedkov zamestnávateľa. Obdobne sa postupuje, ak žiak praktické vyučovanie

³⁾ § 152 ods. 3 a 8 Zákonníka práce.

⁴⁾ § 117 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 462/2008 Z. z.

⁵⁾ Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ § 2 ods. 2 zákona č. 663/2007 Z. z.

vykonáva u iného zamestnávateľa.

Žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie, skupinu povolaní alebo odborných činností v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, sa poskytuje motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu. Motivačné štipendium vypláca škola obdobným postupom ako sociálne štipendium. Škola vypláca žiakovi motivačné štipendium bez podávania žiadosti zo strany žiaka. Žiak je povinný škole poskytnúť údaje potrebné na vyplatenie štipendia na bankový účet žiaka alebo jeho zákonného zástupcu. Maloletý žiak poskytuje uvedené informácie prostredníctvom svojho zákonného zástupcu.

Motivačné štipendium sa žiakovi poskytuje mesačne v období školského vyučovania vo výške:

- a) 65 % sumy životného minima podľa osobitného predpisu⁷⁾ pri priemernom prospechu žiaka do 1,8 vrátane,
- b) 45 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,8 do 2,4 vrátane alebo
- c) 25 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,4 do 3,0 vrátane.

Priemerný prospech žiaka na účely poskytovania motivačného štipendia sa určí ako priemer stupňov prospechu z jednotlivých vyučovacích predmetov uvedených na vysvedčení žiaka za predchádzajúci polrok školského vyučovania; priemerný prospech žiaka nezahŕňa klasifikáciu z nepovinných vyučovacích predmetov. Priemerný prospech žiaka v prvom polroku prvého ročníka sa určí podľa vysvedčenia za druhý polrok zo školy, ktorú naposledy navštevoval.

Žiakovi, ktorý vykonáva praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania na pracovisku praktického vyučovania, môže zamestnávateľ zo svojich prostriedkov poskytovať podnikové štipendium.

Podnikové štipendium sa poskytuje mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

Finančné zabezpečenie žiaka v SDV môže zamestnávateľ upraviť podľa interných pravidiel pre vydaných zamestnávateľom.

Podrobnejšie je finančné zabezpečenie žiaka ako aj daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľa a žiaka, spojené s poskytovaním finančného zabezpečenia, uvedené v kapitole 18.1. tohto manuálu. Jej súčasťou sú aj modelové výpočty finančného zabezpečenia žiaka.

⁷⁾ § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Orgány riadenia duálneho vzdelávania

Duálne vzdelávanie uskutočňované na základe zmluvnej spolupráce zamestnávateľa a strednej odbornej školy vo forme zmluvy o duálnom vzdelávaní podlieha riadeniu zo strany subjektov koordinácie odborného vzdelávania a prípravy.

Proces riadenia zahŕňa:

- overovanie spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania,
- vydávanie osvedčení o spôsobilosti zamestnávateľov pre PV,
- evidencia učebných zmlúv,
- evidencia zmlúv o duálnom vzdelávaní,
- prerokovávanie školských vzdelávacích programov pre duálne vzdelávanie,
- príprava inštruktorov,
- výkon kontroly praktického vyučovania u zamestnávateľov,
- účasť zamestnávateľov na ukončovaní štúdia,
- kontrola praktického vyučovania zo strany ŠŠI,
- atď.

13.1. Koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce vrátane koordinácie systému duálneho vzdelávania

Koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce sa uskutočňuje na:

- a) celoštátnej úrovni a
- b) úrovni samosprávneho kraja.

Na koordinácii odborného vzdelávania a prípravy pre potreby trhu práce na celoštátnej úrovni sa zúčastňujú:

- a) ústredné orgány štátnej správy:
 1. Ministerstvo školstva,
 2. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
 3. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
 4. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky,
 5. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky,
 6. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
 7. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky,
 8. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,
 9. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky,
- b) samosprávne kraje,
- c) stavovské organizácie a profesijné organizácie,
- d) združenia odborových zväzov.

Na koordinácii odborného vzdelávania a prípravy pre potreby trhu práce sa na úrovni samosprávneho kraja zúčastňujú:

- a) samosprávny kraj,
- b) okresný úrad v sídle kraja,
- c) úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v sídle kraja,

- d) regionálne komory stavovských organizácií, profesijné organizácie a zamestnávateľa, ktorí prispievajú k rozvoju regionálnej zamestnanosti,
- e) zástupcovia zamestnancov,
- f) zriaďovatelia stredných škôl v samosprávnom kraji.

13.2. Ministerstvo školstva

Ministerstvo školstva v oblasti odborného vzdelávania a prípravy:

- a) určuje sústavu študijných odborov a učebných odborov odborného vzdelávania a prípravy a obsah odborného vzdelávania a prípravy v súčinnosti so samosprávnymi kraji, stavovskými organizáciami alebo profesijnými organizáciami,
- b) vypracúva a zverejňuje na svojom webovom sídle normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia,
- c) podieľa sa na vypracúvaní vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov pre systém duálneho vzdelávania,
- d) tvorí strategické, koncepčné a metodické dokumenty.

Ministerstvo školstva v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, samosprávnymi kraji, stavovskými organizáciami alebo profesijnými organizáciami a združeniami odborových zväzov každoročne vypracúva:

- a) zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce,
- b) zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce
- c) zoznam študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území Slovenskej republiky, ktorý ku každému v ňom určenému študijnému odboru a učebnému odboru obsahuje aj príslušnú strednú odbornú školu s uvedením počtu tried prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku,

Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce, ministerstvo školstva po prerokovaní v rade vlády vydáva a zverejňuje na svojom webovom sídle do 31. januára.

Zoznam študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území Slovenskej republiky ministerstvo školstva po prerokovaní v rade vlády vydáva a zverejňuje na svojom webovom sídle do 15. septembra.

Ministerstvo školstva môže na návrh zriaďovateľa strednej školy, príslušnej stavovskej organizácie, profesijnej organizácie alebo príslušného ministerstva môže rozhodnúť o zvýšení počtu tried prvého ročníka stredných škôl, ak ide o študijný odbor alebo učebný odbor:

- a) ktorý je uvedený v zozname študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce alebo
- b) na ktorý sa vzťahuje zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvorená medzi príslušnou strednou odbornou školou a zamestnávateľom.

13.3. Ostatné ústredné orgány štátnej správy

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v spolupráci s ministerstvom školstva raz ročne zverejňuje na svojom webovom sídle informáciu o uplatnení absolventov stredných škôl na trhu práce v rámci pravidelných prognóz vývoja na trhu práce podľa jednotlivých krajov, stredných škôl, študijných odborov a učebných odborov a vykonávaného zamestnania. Tieto informácie sú dôležitým podkladom pre zamestnávateľov a školy pri určovaní plánu výkonov škôl a pri určovaní počtu vzdelávacích miest u zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania. Informácie sú súčasne aj podkladom pre určovanie zoznamu tzv. preferovaných a nepreferovaných odborov štúdia.

Príslušné ministerstvo v oblasti odborného vzdelávania a prípravy najmenej raz za štyri roky vypracúva a predkladá rade vlády odvetvovú koncepciu odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností vo svojej pôsobnosti. Odvetvová koncepcia je rovnako ako informácie o uplatnení absolventov stredných škôl na trhu práce, dôležitým podkladom pre plánovanie miest pre systém duálneho vzdelávania. Informácie sú súčasne aj podkladom pre určovanie zoznamu tzv. preferovaných a nepreferovaných odborov štúdia.

13.4. Samosprávny kraj

Samosprávny kraj v spolupráci s inštitúciami koordinácie odborného vzdelávania každoročne aktualizuje regionálnu stratégiu výchovy a vzdelávania v stredných školách podľa analýz a prognóz o vývoji trhu práce vo svojej územnej pôsobnosti. Regionálnu stratégiu výchovy a vzdelávania v stredných školách samosprávny kraj po prerokovaní v rade vlády vydáva a zverejňuje na svojom webovom sídle do 30. septembra. Regionálna stratégia je rovnako ako informácie o uplatnení absolventov stredných škôl na trhu práce a odvetvová koncepcia, dôležitým podkladom pre plánovanie miest pre systém duálneho vzdelávania. Regionálna stratégia je súčasne aj podkladom pre určovanie zoznamu tzv. preferovaných a nepreferovaných odborov štúdia.

Samosprávny kraj po prerokovaní v krajskej rade určuje do 15. novembra všeobecne záväzným nariadením pre stredné školy vo svojej územnej pôsobnosti počet tried prvého ročníka v dennej forme štúdia v členení na jednotlivé študijné odbory alebo na jednotlivé učebné odbory a počet spoločných tried prvého ročníka v členení na jednotlivé príbuzné študijné odbory alebo na jednotlivé príbuzné učebné odbory, financovaných podľa osobitného predpisu⁸⁾ pre prijímacie konanie pre nasledujúci školský rok.

Samosprávny kraj určuje počet tried prvého ročníka stredných škôl podľa:

- a) regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách,
- b) analýz a prognóz o vývoji trhu práce vo svojej územnej pôsobnosti,
- c) násobku predpokladaného počtu žiakov posledného ročníka základných škôl určeného ministerstvom školstva každoročne do 30. júna pre každý samosprávny kraj,
- d) spolupráce strednej odbornej školy so zamestnávateľom na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní,

⁸⁾ Zákon č. 597/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- e) spolupráce strednej odbornej školy so zamestnávateľom na základe zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania,
- f) oprávnenia strednej odbornej školy používať označenie centrum odborného vzdelávania a prípravy,
- g) percentuálneho podielu evidovaných nezamestnaných absolventov na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny vo vzťahu k počtu absolventov strednej školy v danom študijnom odbore alebo v danom učebnom odbore,
- h) výsledkov monitorovania a hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania vykonaných Štátnou školskou inšpekciou,
- i) výsledkov hodnotenia externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky,
- j) výsledkov teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, absolventskej skúšky a záverečnej skúšky,
- k) výsledkov z celoslovenských kôl súťaží alebo predmetových olympiád a výsledkov medzinárodných kôl súťaží alebo predmetových olympiád,
- l) účasti strednej školy v medzinárodných projektoch alebo medzinárodných programoch,
- m) ďalších kritérií určených samosprávnym krajom.

Samosprávny kraj v oblasti odborného vzdelávania a prípravy zabezpečuje informovanosť žiakov a ich zákonných zástupcov o potrebách trhu práce a o možnostiach odborného vzdelávania a prípravy v stredných školách vo svojej územnej pôsobnosti. Súčasťou týchto informácií sú aj informácie o systéme duálneho vzdelávania, informácie o zmluvnej spolupráci škôl a zamestnávateľov ich pôsobnosti. Súčasťou týchto informácií môžu byť aj štatistické údaje o systéme duálneho vzdelávania, výsledky prieskumov v oblasti duálneho vzdelávania ako aj ponuky vzdelávacích miest u zamestnávateľov zapojených do systému duálneho vzdelávania.

13.5. Stavovská organizácia a profesijná organizácia

Stavovská organizácia a profesijná organizácia poskytuje podklady a súčinnosť Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny pri tvorbe analýz a prognóz vývoja na trhu práce. Prognózy vývoja na trhu práce sú základným podkladom pre plánovanie systému duálneho vzdelávania.

Stavovská organizácia a profesijná organizácia v systéme duálneho vzdelávania:

- a) podieľa sa na tvorbe normatívo materiálo-technického a priestorového zabezpečenia,
- b) podieľa sa na tvorbe profilov absolventov jednotlivých študijných odborov a učebných odborov,
- c) zabezpečuje prípravu inštruktorov a vydáva potvrdenia o absolvovaní prípravy inštruktora,
- d) podieľa sa na posudzovaní obsahu učebníc a učebných textov,
- e) vyjadruje sa k obsahu záverečnej skúšky, odbornej zložky maturitnej skúšky a absolventskej skúšky,

- f) rozhoduje o oprávnení strednej odbornej školy používať označenie centrum odborného vzdelávania a prípravy,
- g) vedie a archivuje rozhodnutia k centráam odborného vzdelávania,
- h) zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam stredných odborných škôl podľa písmena s označením centrum odborného vzdelávania a
- i) predkladá ministerstvu školstva návrhy na určenie vecnej pôsobnosti príslušnej stavovskej organizácie alebo príslušnej profesijnej organizácie k jednotlivým študijným odborom a jednotlivým učebným odborom.

Stavovská organizácia a profesijná organizácia v systéme duálneho vzdelávania:

- a) vykonáva overenie spôsobilosti zamestnávateľa k študijnému odboru alebo k učebnému odboru podľa svojej vecnej pôsobnosti,
- b) vedie a zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam odborne spôsobilých osôb na overenie spôsobilosti zamestnávateľa,
- c) vedie evidenciu vydaných osvedčení,
- d) zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam pracovísk praktického vyučovania,
- e) podieľa sa na tvorbe vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor, vzorového učebného plánu pre príslušný učebný odbor, vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného študijného odboru a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného učebného odboru,
- f) poskytuje súčinnosť Štátnej školskej inšpekcii pri výkone kontrolnej činnosti na pracovisku praktického vyučovania.

Postup pri výkone pôsobnosti stavovských organizácií a profesijných organizácií v systéme duálneho vzdelávania koordinuje Rada zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania.

Rada zamestnávateľov je dobrovoľné odborné združenie zástupcov každej stavovskej organizácie a profesijnej organizácie.

Spôsob vymenúvania členov, dôvody zániku členstva, spôsob rokovania a podrobnosti o činnosti upraví štatút rady zamestnávateľov, ktorý vydá rada zamestnávateľov po prerokovaní v rade vlády.

13.6. Združenia odborových zväzov

Združenia odborových zväzov sa v oblasti odborného vzdelávania a prípravy podieľajú na vypracovaní:

- a) zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce,
- b) zoznamu študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a
- c) zoznamu študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území Slovenskej republiky.

Zástupcovia zamestnancov sa v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v systéme duálneho vzdelávania vyjadrujú k:

- d) hmotnému zabezpečeniu žiakov,
- e) finančnému zabezpečeniu žiakov,
- f) organizácii praktického vyučovania na pracovisku zamestnávateľa a pracovisku praktického vyučovania a
- g) opatreniam na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri praktickom vyučovaní na pracovisku praktického vyučovania.

Zástupcovia zamestnancov u zamestnávateľa sú príslušný odborový orgán, zamestnanecká rada alebo zamestnanecký dôverník. Pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je zástupcom zamestnancov aj zástupca zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

V družstve, kde je súčasťou členstva aj pracovnoprávny vzťah člena k družstvu, je zástupcom zamestnancov osobitný orgán družstva volený členskou schôdzou.

Zamestnávateľ poskytujúci praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania predkladá zástupcom zamestnávateľom pôsobiacim na jeho pracovisku:

- postupy hmotného a finančného zabezpečenia žiakov ako napr. pravidiel hmotného a finančného zabezpečenia žiakov, ktoré upravujú poskytovanie príslušných položiek hmotného zabezpečenia, poskytovanie podnikového štipendia a odmeny za produktívnu prácu žiakov,
- systém organizácie praktického vyučovania na pracovisku, ktorý môže byť súčasťou prevádzkového poriadku pracoviska praktického vyučovania alebo prevádzkového poriadku zamestnávateľa, ktorého súčasťou je aj prevádzkový poriadok pracoviska praktického vyučovania,
- opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany pri praktickom vyučovaní na pracoviskách zamestnávateľa, ktoré môžu byť spracované samostatne alebo môžu byť súčasťou opatrení na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre zamestnancov zamestnávateľa.

Ak u zamestnávateľa nepôsobia zástupcovia zamestnancov zamestnávateľ môže v uvedených veciach konať samostatne obdobne ako postupuje zamestnávateľ v súlade s § 12 Zákonníka práce vo veciach, pri ktorých sa vyžaduje súhlas zástupcov zamestnávateľov alebo dohoda s nimi.

13.7. Rada vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu

Radu vlády zriaďuje vláda Slovenskej republiky ako svoj poradný orgán pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy a schvaľuje jej štatút.

Členovia rady vlády sú vymenovaní zástupcovia inštitúcií koordinácie odborného vzdelávania a prípravy.

Pre systém duálneho vzdelávania je rada vlády orgán, na ktorý sa môže tak zamestnávateľ ako aj škola obrátiť so svojimi návrhmi pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy systémom duálneho vzdelávania. Informácie o rade vlády, harmonogram jej rokovaní, materiály a závery z rokovania rady

vlády sú zverejňované na jej webovom sídle.

13.8. Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu

Krajskú radu zriaďuje predseda samosprávneho kraja ako svoj poradný orgán a schvaľuje jej štatút. Členovia krajskej rady sú vymenovaní zástupcovia inštitúcií koordinácie odborného vzdelávania a prípravy.

Krajská rada pre odborné vzdelávanie je orgán, ktorý prerokováva veci týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy na povolanie v rozsahu pôsobnosti samosprávneho kraja.

Úlohy krajskej rady sú:

- a) prerokúva regionálnu stratégiu odborného vzdelávania a prípravy v nadväznosti na hospodárske a sociálne potreby rozvoja regiónu,
- b) prerokúva plán potrieb trhu práce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy na úrovni samosprávneho kraja,
- c) vyjadruje sa k návrhu žiadosti na zaradenie strednej odbornej školy do siete škôl, školských zariadení,
- d) vyjadruje sa k návrhu žiadosti na vyradenie strednej odbornej školy zo siete škôl,
- e) vyjadruje sa k návrhu žiadosti na zmenu v sieti škôl,
- f) prerokúva a odporúča samosprávnemu kraju predložiť návrh na zaradenie nového študijného odboru alebo učebného odboru a ich zameraní do sústavy odborov vzdelávania,
- g) prerokúva a odporúča samosprávnemu kraju predložiť návrh na vyradenie existujúceho študijného odboru alebo učebného odboru a ich zameraní zo sústavy odborov vzdelávania,
- h) vyjadruje sa k počtu tried prvého ročníka všetkých stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja pre nasledujúce prijímacie konanie, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce samosprávneho kraja,
- i) vyjadruje sa k návrhom na označenie školy ako Centrum odborného vzdelávania a prípravy,
- j) vyjadruje sa k systému informovania žiakov a ich zákonných zástupcov o potrebách trhu práce a o kvalite odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja.

Informácie o krajskej rade sú zverejňované na webovom sídle samosprávneho kraja.

13.9. Opatrenia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy

Obmedzenie výkonu pôsobnosti stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie

Ak je niektoré opatrenie stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v rozpore s týmto zákonom alebo inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi odborné vzdelávanie a prípravu, ministerstvo školstva vyzve

stavovskú organizáciu alebo profesijnú organizáciu, aby zabezpečila nápravu a určí jej na to primeranú lehotu.

Po márnom uplynutí lehoty, ministerstvo školstva môže po prerokovaní v rade vlády obmedziť pôsobnosť príslušnej stavovskej organizácie alebo príslušnej profesijnej organizácie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ktorej sa opatrenie podľa odseku 1 týka, a dočasne poveriť jej výkonom inú stavovskú organizáciu alebo inú profesijnú organizáciu.

Ak pominú dôvody, pre ktoré bola obmedzená pôsobnosť stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie, ministerstvo školstva prijaté obmedzenie bezodkladne zruší.

14. Akvizícia zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania

Akvizícia zamestnávateľom pre duálne vzdelávania je proces získavania zamestnávateľom pre ich zapojenie sa do systému duálneho vzdelávania. Akvizíciu zamestnávateľov vykonáva jednak škola ale súčasne ju môže vykonávať aj zriaďovateľ školy, stavovská alebo profesijná organizácia alebo samotné orgány štátu.

Pre akvizíciu nových zamestnávateľov sa využívajú najmä marketingové nástroje využívajúce informácie o systéme duálneho vzdelávania a informácie o benefitoch z účasti zamestnávateľov v duálnom vzdelávaní. Formou akvizície nových zamestnávateľom môže byť aj súťaž o najaktívnejšie zamestnávateľa v duálnom vzdelávaní, ktorá môže byť vyhodnocovaná podľa sektorov alebo aj v celoštátnom rozsahu.

15. Nábor žiakov pre systém duálneho vzdelávania

Nábor žiakov pre duálne vzdelávanie je proces získavania najmä žiakov základných škôl pre uzatváranie učebných zmlúv. Nábor žiakov vykonáva zamestnávateľ zapojený do duálneho vzdelávania v spolupráci so školou, s ktorou má zamestnávateľ uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Formy náboru žiakov môžu byť:

- deň otvorených dverí v strednej odbornej škole,
- deň otvorených dverí u zamestnávateľa,
- exkurzia pre žiakov u zamestnávateľa,
- súťaž pre žiakov organizovaná zamestnávateľom alebo zmluvnou školou,
- ukážka výkonu povolania,
- technické krúžky pre žiakov,
- predstavenie zamestnávateľa v rámci rodičovského združenia,
- mimoškolská činnosť pre žiakov ZŠ organizovaná alebo sponzorovaná zamestnávateľom,
- prijímanie žiakov ZŠ na brigádnickú pracovnú činnosť u zamestnávateľa,
- organizovanie krátkodobých odborných stáží pre žiakov ZŠ u zamestnávateľa,
- atď.

16. Prijímanie žiaka na štúdium v systéme duálneho vzdelávania

Proces prijímania žiakov na štúdium v strednej odbornej škole v systéme duálneho vzdelávania má dve fázy:

- a) Výber uchádzačov o vzdelávacie miesta u zamestnávateľa na uzatvorenie učebnej zmluvy.
- b) Prijímanie žiakov na štúdium v strednej odbornej škole.

16.1. Výber uchádzačov o vzdelávacie miesta u zamestnávateľa na uzatvorenie učebnej zmluvy

V systéme duálneho vzdelávania je zamestnávateľ aktívnym článkom pri nábore žiakov do systému duálneho vzdelávania. Zamestnávateľ zverejňuje voľné vzdelávacie miesta pre uzatvorenie učebnej zmluvy a zamestnávateľ súčasne robí výber z uchádzačov o uzatvorenie učebnej zmluvy. Škola je pre zamestnávateľa zmluvným partnerom, ktorý zamestnávateľovi poskytuje spoluprácu v tejto oblasti. Získanie dostatočného počtu žiakov do duálneho vzdelávania je záujmom tak zamestnávateľa ako aj školy.

Výber správneho uchádzača o učebnú zmluvu nie je vždy ľahký proces pre manažérov ľudských zdrojov. Vhodnými prostriedkami, pomocou ktorých môžu získať vhodných kandidátov, sú najmä propagačno-informačný materiál o duálnom vzdelávaní, informácia na webe zamestnávateľa, webe školy, aktívna spolupráca so školou. Proces výberu môže zahŕňať prihlášku, rozhovor, overenie zručnosti a iné prostriedky výberu uchádzačov.

Výberu nových žiakov musí zamestnávateľ venovať osobitnú starostlivosť. Vhodné je absolvovať školenia v tejto oblasti alebo využiť podporu kariérnych poradcov.

Výber uchádzačov - podkladom pre vykonanie užšieho výberu z uchádzačov je zvyčajne motivačný list, životopis, referencie a fotografie. Na základe týchto dokumentov, môže byť výber zameraný aj na záujmy, koníčky a motiváciu uchádzača k určitému povolaniu. Výber uchádzača o učebnú zmluvu zo strany zamestnávateľa by nemal byť založený iba na hodnotení školských výsledkov uchádzačov.

Rozhovor - uchádzač môže presvedčiť aj rozhovorom s pracovníkom zamestnávateľa.

Pozorovanie – odporúča sa zadať v rámci výberového konania uchádzačom tímovú úlohu a sledovať jej plnenie. Zamestnávateľ tak získa veľmi dôležité informácie, ktoré majú vplyv na kvalitu absolventa odborného vzdelávania najmä v oblasti kľúčových kompetencií absolventa školy.

Po ukončení prijímacieho konania stredná odborná škola doručí zamestnávateľovi, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, zoznam prijatých a zapísaných žiakov, ktorí priložili k prihláške na vzdelávanie potvrdenie o uzatvorení učebnej zmluvy.

Zamestnávateľ písomne vyzve zákonného zástupcu žiaka alebo plnoletého žiaka na uzatvorenie učebnej zmluvy. Zamestnávateľ v písomnej výzve uvedie miesto a čas prerokovania náležitostí učebnej zmluvy a podmienok uskutočňovania praktického vyučovania.

16.2. Prijímanie žiakov na štúdium v systéme duálneho vzdelávania

Prijímanie žiakov na štúdium v strednej odbornej škole upravuje školský zákon a zákon o odbornom vzdelávaní.

Prijímanie žiakov na štúdium v systéme duálneho vzdelávania je dlhodobý proces, ktorý začína samotnou analýzou požiadaviek trhu práce, oboznámením sa s potrebami zamestnávateľov v oblasti pôsobenia školy, spracovaním návrhu na počet tried a počet žiakov 1. ročníka v členení podľa odborov štúdia, stupňov vzdelania a podľa formy štúdia a pokračuje rokovaniami so zamestnávateľmi, zriaďovateľom, základnými školami, pedagogickou radou školy a radou školy a následne pokračuje propagáciou systému duálneho vzdelávania, náborom žiakov základných škôl v spolupráci so zamestnávateľom, prípravou a realizáciou samotného prijímacieho konania a končí uvedením žiakov na štúdium u zamestnávateľa, ktorý so žiakom uzatvoril učebnú zmluvu.

Žiak je prijímaný na štúdium v strednej odbornej škole v rámci prijímacieho konania. Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole. Určí jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania. Podmienky prijímacieho konania žiakov, ktorí sa budú pripravovať v SDV dohodne riaditeľ školy so zamestnávateľom.

Prijímacie konanie sa uskutočňuje samostatne vo vzťahu k uchádzačom, ktorým bude poskytovať praktické vyučovanie zamestnávateľ systémom duálneho vzdelávania a ktorí predložili v škole potvrdenie od zamestnávateľa a samostatne vo vzťahu k uchádzačom, ktorí sa nebudú pripravovať na povolanie na základe učebnej zmluvy so zamestnávateľom.

Prijímacie konanie na strednú školu sa koná v dvoch kolách. Prvé kolo prijímacieho konania sa koná v dvoch termínoch mesiaca máj a druhé kolo prijímacieho konania sa koná v jednom termíne mesiaca jún (v roku 2015 je 1. kolo prijímacieho konania v dňoch 11. a 14. mája a 2. kolo prijímacieho konania dňa 16. júna).

Zamestnávateľ môže uzatvoriť učebnú zmluvu iba so žiakom, ktorému vydal potvrdenie o tom, že mu zabezpečí prípravu na povolanie v systéme duálneho vzdelávania a ktorý bol prijatý na štúdium na základe výsledkov prijímacieho konania a ktorý sa zapísal na štúdium prostredníctvom zápisného lístka na štúdium.

V praxi môže nastať situácia, že žiak, ktorému vydal zamestnávateľ potvrdenie o príprave v SDV, nebol prijatý na štúdium pretože nevyhovoval na prijímacej skúške alebo preto, že sa nezapísal na štúdium. Zamestnávateľ môže s riaditeľom školy dohodnúť podmienky 1. kola prijímacieho konania tak, že miesto pre žiaka, ktorý sa bude pripravovať v SDV, ostane v rámci prijímacieho konania v prvom kole neobsadené a bude posunuté do druhého kola prijímacieho konania v mesiaci jún. Žiak s potvrdením od zamestnávateľa, ktorý neuspel v prvom kole prijímacieho konania, môže posunúť prihlášku do druhého kola a zúčastniť sa prijímacej skúšky v tomto druhom kole. Ak bude prijatý na štúdium v druhom kole prijímacieho konania, môže s ním zamestnávateľ uzatvoriť učebnú zmluvu.

Zamestnávateľ má aj druhú možnosť a to po prvom kole prijímacieho konania vydať potvrdenie inému záujemcovi o štúdium v SDV, ktorý sa zúčastní druhého kola prijímacieho konania. Po prijatí tohto uchádzača na štúdium, môže s ním zamestnávateľ uzatvoriť učebnú zmluvu.

16.2.1. Dôležité termíny pre prijímacie konanie v roku 2015 spojené s termínmi procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania

Nový zákon o odbornom vzdelávaní nadobúda účinnosť od 1. apríla 2015.

Zamestnávateľ, ktorý sa rozhodol poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania už od 1.9.2015, musí niektoré procesy vstupu do systému vzdelávania začať realizovať už v mesiacoch február a marec 2015. Pre zrýchlený vstup zamestnávateľa do systému vzdelávania zákon o odbornom vzdelávaní v § 55 určil samostatný zrýchlený proces overovania spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania duálnym vzdelávaním.

Ako bolo už uvedené v kapitole o vstupe školy a vstupe zamestnávateľa do systému duálneho vzdelávania, súčasťou procesov je aj nábor žiakov na uzatvorenie učebnej zmluvy, aktualizácia školského vzdelávacieho odboru štúdia, v ktorom bude zamestnávateľ poskytovať duálne vzdelávanie a celý rad ďalších procesov. Procesy náboru žiakov a výberu žiakov zo strany zamestnávateľa musia byť ukončené najneskôr do dňa prijímacieho konania na škole, ktoré sa bude konať v 1. kole prijímacieho konania v dňoch 11. a 14. mája 2015 a v 2. kole prijímacieho konania, ak o ňom rozhodne riaditeľ školy, dňa 16.6.2015..

Prehľad procesov v zrýchlenom vstupe zamestnávateľa a školy do systému duálneho vzdelávania ako aj dôležité termíny týkajúce sa prijímacieho konania žiakov na škole znázorňuje nasledujúca tabuľka (v tabuľke sú uvedené termíny prijímacieho konania pre prijímanie absolventov základnej školy do 1. ročníka denného štúdia, termíny sa netýkajú prijímacieho konania do nadstavbového štúdia, pomaturitného štúdia, skráteného štúdia a pod.):

ihneď po zverejnení nového zákona o OVP	Oboznámenie sa so znením zákona. Prerokovanie ustanovení nového zákona vo vedení školy. Rozhodnutie vedenia školy a vstupe školy do systému duálneho vzdelávania zo začiatkom duálneho vzdelávania od 1.9.2015.
Ihneď po rozhodnutí vedenia školy o vstupe do duálneho vzdelávania	Spracovanie a schválenie procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania. Určenie zodpovedných osôb za procesy.
do 16. marca 2015 a priebežne aj neskôr	Výber a oslovenie zamestnávateľov na vstup do systému duálneho vzdelávania alebo rozhodnutie školy o vstupe do systému duálneho vzdelávania na základe oslovenia školy zamestnávateľom, ktorý sa rozhodol o vstupe do systému duálneho vzdelávania.
do 31. marca 2015	<p>Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy, po vyjadrení rady školy a so súhlasom zriaďovateľa určí počet žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka a termíny konania prijímacích skúšok.</p> <p><i>Ak ide o strednú odbornú školu, v ktorej sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, v rámci počtu žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka, riaditeľ strednej odbornej školy určí samostatne aj počet žiakov, ktorých možno prijať do študijného odboru alebo do učebného odboru, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania.</i></p> <p>Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole. Určí jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania.</p> <p><i>Ak ide o prijímanie do študijného odboru alebo do učebného odboru, v ktorom sa</i></p>

	<p><i>odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, formu prijímacej skúšky, obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole, jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania, určí riaditeľ strednej odbornej školy spolu so zamestnávateľom, u ktorého sa žiak bude pripravovať, po prerokovaní v pedagogickej rade školy.</i></p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy môže po prerokovaní v pedagogickej rade školy určiť kritériá na prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky alebo jej časti. Riaditeľ strednej školy je povinný tieto podmienky zverejniť najneskôr v termíne do 31. marca.</p>
do 10. apríla 2015	<p>Uchádzač alebo zákonný zástupca maloletého uchádzača podáva prihlášku riaditeľovi základnej školy, ktorú žiak navštevuje, do 10. apríla na odbory vzdelávania, v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania. Na prihláške uvedie termín prijímacej skúšky.</p> <p><i>Ak uchádzač podáva prihlášku na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, pripojí k prihláške aj potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania vydané zamestnávateľom. Potvrdenie predloží v škole najneskôr v deň konania prijímacej skúšky – v prvom kole prijímacieho konania 11.5.2015 alebo 14.5.2015 alebo v druhom kole prijímacieho konania (ak o ňom rozhodne riaditeľ školy) 16.6.2015.</i></p>
do 20. apríla 2015	<p>Riaditeľ základnej školy odošle prihlášku na strednú školu do 20. apríla na odbory vzdelávania, v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania.</p> <p>Na zabezpečenie prípravy, priebehu a spracovania výsledkov prijímacích skúšok a na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov riaditeľ zriaďuje prijímaciu komisiu ako svoj poradný orgán.</p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy rozhodne o prijatí uchádzačov bez prijímacej skúšky alebo jej časti.</p> <p>Riaditeľ strednej školy odošle rozhodnutie o prijatí žiaka bez prijímacej skúšky podľa určených podmienok najneskôr 10 dní pred termínom konania prijímacích skúšok.</p>
do 1. mája 2015	Riaditeľ strednej školy pozve uchádzačov na prijímacie skúšky najneskôr päť dní pred termínom ich konania.
do 7. mája 2015	<p>Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom.</p> <p><i>Žiadosť o overenie spôsobilosti zamestnávateľa pre školský rok 2015/2016 doručí zamestnávateľ príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii do 10. apríla 2015.</i></p> <p><i>Príslušná stavovská organizácia alebo príslušná profesijná organizácia vykoná overenie spôsobilosti zamestnávateľa a po splnení podmienok vydá zamestnávateľovi</i></p>

	<p><i>osvedčenie do 30. apríla 2015.</i></p> <p>Škola a zamestnávateľ zverejnia na svojich webových sídlach oznámenie o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania. Súčasťou oznámenia sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné informácie o organizácii štúdia v systéme duálneho vzdelávania, - možnosti pracovného uplatnenia, - hmotné zabezpečenie žiaka a finančné zabezpečenie žiaka, - kritériá pre výber úspešných uchádzačov určené zamestnávateľom, - ďalšie informácie určené zamestnávateľom. <p>Zamestnávateľ vykoná výber z uchádzačov, ktorí sa prihlásili na uzatvorenie učebnej zmluvy a vydá vybraným žiakom potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania (najneskôr deň pred konaním prijímacej skúšky na škole).</p>
<p>do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní</p>	<p>Stredná odborná škola poskytne rovnopis zmluvy o duálnom vzdelávaní svojmu zriaďovateľovi. Ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní, stredná odborná škola písomne oznámi túto skutočnosť svojmu zriaďovateľovi.</p> <p>Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii. Rovnako postupuje zamestnávateľ aj vtedy, ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní.</p>
<p>Pondelok 11. mája 2015 a štvrtok 14. mája 2015</p>	<p>Účasť žiakov na prijímacej skúške v škole.</p> <p>Uchádzač, ktorý nepripojil k prihláške na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania vydané zamestnávateľom, predloží toto potvrdenie najneskôr v deň konania prijímacej skúšky.</p> <p>Prijímacie skúšky do stredných škôl sa konajú v dvoch termínoch v druhom úplnom májovom týždni v pondelok a z organizačných dôvodov sa môžu skončiť v utorok a v druhom úplnom májovom týždni vo štvrtok a z organizačných dôvodov sa môžu skončiť v piatok. Ak termín konania prijímacích skúšok pripadne na deň pracovného pokoja, termín konania prijímacej skúšky sa posúva na nasledujúci pracovný deň.</p>
<p>do 19. mája 2015</p>	<p>O prijatí uchádzača na strednú školu rozhodne riaditeľ strednej školy na základe výsledkov prijímacieho konania.</p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy prijíma samostatne uchádzačov, ktorí boli prijatí na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania a ostatných uchádzačov.</p>

	<p>Riaditeľ strednej školy zverejní zoznam uchádzačov na výveske školy podľa výsledkov prijímacieho konania do troch pracovných dní odo dňa konania druhého termínu prijímacej skúšky.</p> <p>Zoznam obsahuje poradie uchádzačov s vopred prideleným číselným kódom zoradených podľa celkového počtu bodov získaných pri prijímacom konaní a informáciu, či uchádzač vykonal prijímaciu skúšku úspešne alebo neúspešne. Zoznam prijatých uchádzačov je zverejnený samostatne za žiakov v systéme duálneho vzdelávania a samostatne ostatných žiakov.</p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy zverejní samostatne zoznam uchádzačov o štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania a zoznam ostatných uchádzačov.</p> <p>Riaditeľ strednej školy odošle uchádzačovi rozhodnutie o prijatí alebo neprijatí najneskôr v lehote do troch pracovných dní odo dňa konania druhého termínu prijímacej skúšky.</p> <p>Uchádzačovi, ktorý bol prijatý na štúdium, oznámi stredná škola termín, miesto a spôsob zápisu na štúdium spolu s doručením rozhodnutia o prijatí.</p>
do 31. mája 2015	<p>Stredná škola vykoná zápis prijatých uchádzačov, ktorým bolo doručené rozhodnutie o prijatí na štúdium na strednú školu, na základe zápisného lístka, ktorý vydá príslušná základná škola; základná škola vydá uchádzačovi o štúdium iba jeden zápisný lístok, ktorý je prenosný. Zápisný lístok si ponechá stredná škola, na ktorú sa uchádzač zapíše. Ak je uchádzač úspešný aj na ďalšej strednej škole a uprednostní štúdium na tej strednej škole, zruší zápis, vyzdvihne si zápisný lístok a odovzdá ho tej strednej škole, na ktorú sa zapíše. Ak sa uchádzač nezapíše, rozhodnutie, ktorým bol uchádzač prijatý na štúdium v strednej škole, je neplatné.</p> <p>Riaditeľ strednej školy zašle zamestnávateľom, ktorí vydali žiakom potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania, zoznam prijatých žiakov, ktorí predložili k prihláške na štúdium aj potvrdenie od zamestnávateľa.</p>
Priebežne máj a jún 2015	Riaditeľ strednej školy rozhodne o odvolaniach v prijímacom konaní. Riaditeľ strednej školy rozhodne o prijatí uchádzača na uvoľnené miesto pre neúčast prijatého uchádzača na zápise na štúdium a pod.
do 6. júna 2015	Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy rozhodne o tom, či sa na škole vykonajú prijímacie skúšky v ďalšom termíne na nenaplnený počet miest pre žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka. Toto rozhodnutie zverejní najneskôr do 6. júna.
Utorok 16. júna 2015	Druhé kolo prijímacieho konania. Prijímacia skúška sa koná v treťom úplnom júnovom týždni v utorok a z organizačných dôvodov sa môže skončiť v stredu.
Priebežne podľa termínov	Rozhodnutie o prijatí, zverejnenie zoznamu uchádzačov, odoslanie rozhodnutia o prijatí alebo neprijatí, pozvanie na zápis, rozhodovanie

určených školou na mesiac jún 2015	v odvolacom konaní a pod. Zoznam prijatých uchádzačov je zverejnený samostatne za žiakov v systéme duálneho vzdelávania a samostatne ostatných žiakov.
do 31. augusta 2015	Podpis učebnej zmluvy medzi žiakom a zamestnávateľom.
do 15. septembra 2015	Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia učebnej zmluvy zašle jeden rovnopis strednej odbornej škole a písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii.

16.2.2. Dôležité termíny pre prijímacie konanie v roku 2016 a pre nasledujúce roky spojené s termínmi procesov vstupu školy do systému duálneho vzdelávania

Prehľad procesov vstupu zamestnávateľa a školy do systému duálneho vzdelávania v bežnom režime zákona o duálnom vzdelávaní ako aj dôležité termíny týkajúce sa prijímacieho konania žiakov na škole znázorňuje nasledujúca tabuľka (v tabuľke sú uvedené termíny prijímacieho konania pre prijímanie absolventov základnej školy do 1. ročníka denného štúdia, termíny sa netýkajú prijímacieho konania do nadstavbového štúdia, pomaturitného štúdia, skráteného a pod.):

do 15. júna predchádzajúceho kalendárneho roka	Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy predloží zriaďovateľovi školy najneskôr do 15. júna návrh na počet tried prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory a návrh na počet spoločných tried prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku v členení na jednotlivé príbuzné študijné odbory alebo jednotlivé príbuzné učebné odbory.
do 30. júna predchádzajúceho kalendárneho roka	Zriaďovateľ strednej školy predloží návrhy na počet tried prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory a návrh na počet spoločných tried prvého ročníka pre prijímacie konanie do 30. júna samosprávnemu kraju, do ktorého územnej pôsobnosti stredná škola patrí.
do 15. novembra predchádzajúceho kalendárneho roka	Samosprávny kraj po prerokovaní v krajskej rade určuje do 15. novembra všeobecne záväzným nariadením pre stredné školy vo svojej územnej pôsobnosti počet tried prvého ročníka v dennej forme štúdia v členení na jednotlivé študijné odbory alebo na jednotlivé učebné odbory a počet spoločných tried prvého ročníka v členení na jednotlivé príbuzné študijné odbory alebo na jednotlivé príbuzné učebné odbory, financovaných podľa osobitného predpisu pre prijímacie konanie pre nasledujúci školský rok.
do konca decembra predchádzajúceho kalendárneho roka	Uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom. <i>Zamestnávateľ podáva žiadosť o overenie spôsobilosti na poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania najneskôr do konca septembra pre začiatok poskytovania praktického vyučovania od septembra</i>

	<p><i>nasledujúceho roka. Overenie spôsobilosti musí byť ukončené najneskôr do konca novembra.</i></p> <p>Škola a zamestnávateľ zverejnia na svojich webových sídlach oznámenie o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania.</p> <p>Súčasťou oznámenia sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné informácie o organizácii štúdia v systéme duálneho vzdelávania, - možnosti pracovného uplatnenia, - hmotné zabezpečenie žiaka a finančné zabezpečenie žiaka, - kritériá pre výber úspešných uchádzačov určené zamestnávateľom, - ďalšie informácie určené zamestnávateľom.
<p>do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní</p>	<p>Stredná odborná škola poskytne rovnopis zmluvy o duálnom vzdelávaní svojmu zriaďovateľovi. Ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní, stredná odborná škola písomne oznámi túto skutočnosť svojmu zriaďovateľovi.</p> <p>Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii. Rovnako postupuje zamestnávateľ aj vtedy, ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní.</p>
<p>do 31. marca aktuálneho kalendárneho roka</p>	<p>Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy, po vyjadrení rady školy a so súhlasom zriaďovateľa určí počet žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka a termíny konania prijímacích skúšok.</p> <p><i>Ak ide o strednú odbornú školu, v ktorej sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, v rámci počtu žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka, riaditeľ strednej odbornej školy určí samostatne aj počet žiakov, ktorých možno prijať do študijného odboru alebo do učebného odboru, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania.</i></p> <p>Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole. Určí jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania.</p> <p><i>Ak ide o prijímanie do študijného odboru alebo do učebného odboru, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, formu prijímacej skúšky, obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole, jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania, určí riaditeľ strednej odbornej školy spolu so zamestnávateľom, u ktorého sa žiak bude pripravovať, po prerokovaní v pedagogickej rade školy.</i></p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy môže po prerokovaní v pedagogickej rade školy určiť kritériá na prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky alebo jej časti.</p>

	<p>Riaditeľ strednej školy je povinný tieto podmienky zverejniť najneskôr v termíne do 31. marca.</p> <p>Zamestnávateľ vykonáva nábor žiakov v spolupráci so školou.</p> <p>Zamestnávateľ vykoná výber z uchádzačov, ktorí sa prihlásili na uzatvorenie učebnej zmluvy a vydá vybraným žiakom potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania (najneskôr deň pred konaním prijímacej skúšky na škole).</p>
do 10. apríla aktuálneho kalendárneho roka	<p>Uchádzač alebo zákonný zástupca maloletého uchádzača podáva prihlášku riaditeľovi základnej školy, ktorú žiak navštevuje, do 10. apríla na odbory vzdelávania, v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania. Na prihláške uvedie termín prijímacej skúšky.</p> <p><i>Ak uchádzač podáva prihlášku na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, pripojí k prihláške aj potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania vydané zamestnávateľom.</i></p>
do 20. apríla aktuálneho kalendárneho roka	<p>Riaditeľ základnej školy odošle prihlášku na strednú školu do 20. apríla na odbory vzdelávania, v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania.</p> <p>Na zabezpečenie prípravy, priebehu a spracovania výsledkov prijímacích skúšok a na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov riaditeľ zriaďuje prijímaciu komisiu ako svoj poradný orgán.</p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy rozhodne o prijatí uchádzačov bez prijímacej skúšky alebo jej časti.</p> <p>Riaditeľ strednej školy odošle rozhodnutie o prijatí žiaka bez prijímacej skúšky podľa určených podmienok najneskôr 10 dní pred termínom konania prijímacích skúšok.</p>
do 1. mája aktuálneho kalendárneho roka	<p>Riaditeľ strednej školy pozve uchádzačov na prijímacie skúšky najneskôr päť dní pred termínom ich konania.</p>
Pondelok a štvrtok druhý úplný májový týždeň aktuálneho kalendárneho	<p>Účasť žiakov na prijímacej skúške v škole.</p> <p>Prijímacie skúšky do stredných škôl sa konajú v dvoch termínoch v druhom úplnom májovom týždni v pondelok a z organizačných dôvodov sa môžu skončiť v utorok a v druhom úplnom májovom týždni vo štvrtok a z organizačných dôvodov sa môžu skončiť v piatok. Ak termín konania prijímacích skúšok pripadne na deň pracovného pokoja, termín konania prijímacej skúšky sa posúva na nasledujúci pracovný deň.</p>
do 3 pracovných dní odo dňa druhého termínu	<p>O prijatí uchádzača na strednú školu rozhodne riaditeľ strednej školy na základe výsledkov prijímacieho konania.</p>

<p>prijímacej skúšky aktuálneho kalendárneho roka</p>	<p>Riaditeľ strednej odbornej školy prijíma samostatne uchádzačov, ktorí boli prijatí na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania a ostatných uchádzačov.</p> <p>Riaditeľ strednej školy zverejní zoznam uchádzačov na výveske školy podľa výsledkov prijímacieho konania do troch pracovných dní odo dňa druhého termínu prijímacej skúšky. Zoznam obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradie uchádzačov s vopred prideleným číselným kódom zoradených podľa celkového počtu bodov získaných pri prijímacom konaní, - informáciu, či uchádzač vykonal prijímaciu skúšku úspešne alebo neúspešne. <p>Zoznam prijatých uchádzačov je zverejnený samostatne za žiakov v systéme duálneho vzdelávania a samostatne ostatných žiakov.</p> <p>Riaditeľ strednej odbornej školy zverejní samostatne zoznam uchádzačov o štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania a zoznam ostatných uchádzačov.</p> <p>Riaditeľ strednej školy rozhodne a odošle uchádzačovi rozhodnutie o prijatí alebo neprijatí najneskôr v lehote do troch pracovných dní odo dňa konania druhého termínu prijímacej skúšky.</p> <p>Uchádzačovi, ktorý bol prijatý na štúdium, oznámi stredná škola termín, miesto a spôsob zápisu na štúdium spolu s doručením rozhodnutia o prijatí.</p>
<p>do 31. mája aktuálneho kalendárneho roka podľa rozhodnutia školy</p>	<p>Stredná škola vykoná zápis prijatých uchádzačov, ktorým bolo doručené rozhodnutie o prijatí na štúdium na strednú školu, na základe zápisného lístka, ktorý vydá príslušná základná škola; základná škola vydá uchádzačovi o štúdium iba jeden zápisný lístok, ktorý je prenosný. Zápisný lístok si ponechá stredná škola, na ktorú sa uchádzač zapíše. Ak je uchádzač úspešný aj na ďalšej strednej škole a uprednostní štúdium na tej strednej škole, zruší zápis, vyzdvihne si zápisný lístok a odovzdá ho tej strednej škole, na ktorú sa zapíše.</p> <p>Ak sa uchádzač nezapíše, rozhodnutie, ktorým bol uchádzač prijatý na štúdium v strednej škole, je neplatné.</p> <p>Riaditeľ strednej školy zašle zamestnávateľom, ktorí vydali žiakom potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania, zoznam prijatých žiakov, ktorí predložili k prihláške na štúdium aj potvrdenie od zamestnávateľa.</p>
<p>Priebežne máj, jún aktuálneho kalendárneho roka</p>	<p>Riaditeľ strednej školy rozhodne o odvolaniach v prijímacom konaní. Riaditeľ strednej školy rozhodne o prijatí uchádzača na uvoľnené miesto pre neúčast prijatého uchádzača na zápise na štúdium a pod.</p>
<p>do 6. júna aktuálneho</p>	<p>Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy rozhodne o tom, či sa na škole vykonajú prijímacie skúšky v ďalšom termíne na</p>

kalendárneho roka	nenaplnený počet miest pre žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka. Toto rozhodnutie zverejní najneskôr do 6. júna.
Utorok tretí úplný júnový týždeň aktuálneho kalendárneho roka	Druhé kolo prijímacieho konania. Prijímacia skúška sa koná v treťom úplnom júnovom týždni v utorok a z organizačných dôvodov sa môže skončiť v stredu.
Priebežne podľa termínov aktuálneho kalendárneho roka určených školou	Rozhodnutie o prijatí, zverejnenie zoznamu uchádzačov, odoslanie rozhodnutia o prijatí alebo neprijatí, pozvanie na zápis, rozhodovanie v odvolacom konaní a pod. Zoznam prijatých uchádzačov je zverejnený samostatne za žiakov v systéme duálneho vzdelávania a samostatne ostatných žiakov.
do 31. augusta	Podpis učebnej zmluvy medzi žiakom a zamestnávateľom.
do 15. septembra	Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia učebnej zmluvy zašle jeden rovnopis strednej odbornej školy a písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii.

17. Zmluvné vzťahy v duálnom vzdelávaní

Duálne vzdelávanie je uskutočňované na základe učebnej zmluvy uzatvorenej medzi zamestnávateľom a žiakom a na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní uzatvorenej medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou.

17.1 Zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvorená medzi zamestnávateľom a školou

Zamestnávateľ, ktorý je držiteľom osvedčenia, prerokuje so strednou odbornou školou spôsob a podmienky uskutočňovania odborného vzdelávania a prípravy žiaka v systéme duálneho vzdelávania. Ak sa zamestnávateľ a stredná odborná škola dohodnú, uzatvoria zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Zmluva o duálnom vzdelávaní obsahuje:

- identifikačné údaje zamestnávateľa,
- identifikačné údaje strednej odbornej školy,
- záväzok zamestnávateľa poskytovať žiakom praktické vyučovanie na svoje náklady a zodpovednosť,
- záväzok strednej odbornej školy organizovať odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania,
- študijný odbor alebo učebný odbor, v ktorom zamestnávateľ bude poskytovať praktické vyučovanie,
- počet žiakov, ktorým bude zamestnávateľ poskytovať praktické vyučovanie,

- g) formu praktického vyučovania,
 - h) miesto výkonu praktického vyučovania,
 - i) počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami zamestnávateľa a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie,
 - j) počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie, ak zamestnávateľ nezamestnáva
1. majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe alebo
 2. potrebný počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe,
- k) počet inštruktorov, ak žiak vykonáva praktické vyučovanie pod vedením inštruktora,
 - l) časový harmonogram praktického vyučovania v súlade s ustanovenou organizáciou výchovy a vzdelávania v stredných školách,
 - m) spôsob účasti inštruktora na hodnotení a klasifikácii žiaka,
 - n) spôsob finančného zabezpečenia praktického vyučovania, ak sa časť praktického vyučovania vykonáva v dielni,
 - o) spôsob finančného zabezpečenia majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie,
 - p) spôsob finančného zabezpečenia praktického cvičenia, ak sa praktické cvičenie vykonáva na pracovisku praktického vyučovania,
 - q) hmotné zabezpečenie žiaka,
 - r) finančné zabezpečenie žiaka,
 - s) spôsob účasti zamestnávateľa na záverečnej skúške, odbornej zložke maturitnej skúšky alebo absolventskej skúške,
 - t) spôsob zabezpečovania vzájomných práv a povinností zmluvných strán,
 - u) doba, na ktorú sa zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvára,
 - v) spôsob ukončenia zmluvného vzťahu,
 - w) dátum a podpis štatutárnych zástupcov zmluvných strán.

Súčasťou zmluvy o duálnom vzdelávaní je:

- a) zoznam majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami zamestnávateľa, v rozsahu meno, priezvisko a dátum narodenia,
- b) zoznam majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy, v rozsahu meno, priezvisko a dátum narodenia,
- c) zoznam inštruktorov v rozsahu meno, priezvisko a dátum narodenia.

Zmluva o duálnom vzdelávaní musí mať písomnú formu a uzatvára sa najmenej na dobu, ktorá zodpovedá dĺžke štúdia príslušného študijného odboru alebo príslušného učebného odboru. Pred uplynutím doby, na ktorú bola zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvorená, ju možno ukončiť písomnou výpoveďou z dôvodov podľa § 16 ods. 5 alebo ods. 6 zákona o odbornom vzdelávaní s výpovednou lehotou najmenej tri mesiace.

Zamestnávateľ môže vypovedať zmluvu o duálnom vzdelávaní, len ak:

- a) samosprávny kraj neurčí pre študijný odbor alebo pre učebný odbor, v ktorom Zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie, triedu prvého ročníka.⁹
- b) stredná odborná škola prestala spĺňať podmienky určené normatívom materiálo-technického a priestorového zabezpečenia alebo štátnym vzdelávacím programom pre študijný odbor alebo pre učebný odbor, v ktorom Zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie,
- c) stredná odborná škola zabezpečuje teoretické vyučovanie odborného vyučovacieho predmetu študijného odboru alebo učebného odboru, v ktorom Zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie, pedagogickým zamestnancom, ktorý nespĺňa kvalifikačné predpoklady podľa zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch,¹⁰
- d) stredná odborná škola bola vyradená zo siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky alebo
- e) stredná odborná škola opakovane porušuje svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Stredná odborná škola môže vypovedať zmluvu o duálnom vzdelávaní, len ak:

- a) zriaďovateľ rozhodol o zmene typu príslušnej strednej odbornej školy na iný typ strednej odbornej školy,
- b) zanikla spôsobilosť Zamestnávateľa podľa zákona o odbornom vzdelávaní uplynutím obdobia platnosti osvedčenia a Zamestnávateľ nepožiadala o opakované overenie spôsobilosti zamestnávateľa podľa zákona o odbornom vzdelávaní¹¹,
- c) zanikla spôsobilosť Zamestnávateľa:
 - pretože Zamestnávateľ prestal spĺňať podmienky pre spôsobilosť poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania¹²,
 - pretože Zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie osobou, ktorá nespĺňa predpísanú spôsobilosť¹³,
 - na základe návrhu Štátnej školskej inšpekcie alebo,
- d) Zamestnávateľ opakovane porušuje svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní výpoveďou zo strany Zamestnávateľa, teoretické vyučovanie žiakov zabezpečí iná stredná odborná škola:

- s ktorou má Zamestnávateľ uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní alebo
- stredná odborná škola, ktorú určí príslušný samosprávny kraj po dohode so Zamestnávateľom.

Ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní výpoveďou zo strany Školy, praktické vyučovanie žiakov zabezpečí Škola u iného zamestnávateľa, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní alebo v dielni. Ak Škola nemá dielňu spĺňajúcu podmienky zákona o odbornom vzdelávaní¹⁴, praktické vyučovanie žiakov zabezpečí stredná odborná škola, ktorú určí samosprávny kraj.

⁹ § 31 ods. 2 zákona č. xx/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave

¹⁰ § 7 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 390/2011 Z. z.

¹¹ § 14 zákona č. xx/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave

¹² § 12 zákona č. xx/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave

¹³ § 22 zákona č. xx/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave

¹⁴ § 7 ods. 1 zákona č. xx/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave

Práva a povinnosti zo zmluvy o duálnom vzdelávaní prechádzajú na právneho nástupcu zmluvnej strany.

Zamestnávateľ môže uzatvoriť zmluvu o duálnom vzdelávaní s viacerými strednými odbornými školami. Stredná odborná škola môže uzatvoriť zmluvu o duálnom vzdelávaní s viacerými zamestnávateľmi.

Stredná odborná škola poskytne rovnopis zmluvy o duálnom vzdelávaní svojmu zriaďovateľovi. Ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní, stredná odborná škola písomne oznámi túto skutočnosť svojmu zriaďovateľovi.

Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy o duálnom vzdelávaní písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii. Rovnako postupuje zamestnávateľ aj vtedy, ak došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní zamestnávateľ a stredná odborná škola zverejnia na svojich webových sídlach oznámenie o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania. Súčasťou oznámenia sú:

- a) základné informácie o organizácii štúdia v systéme duálneho vzdelávania,
- b) možnosti pracovného uplatnenia,
- c) hmotné zabezpečenie žiaka a finančné zabezpečenie žiaka,
- d) kritériá pre výber úspešných uchádzačov určené zamestnávateľom,
- e) ďalšie informácie určené zamestnávateľom.

17.2. Učebná zmluva uzatvorená medzi zamestnávateľom a žiakom

Zamestnávateľ a zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak prerokujú náležitosti učebnej zmluvy a podmienky výkonu praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania. Ak sa zamestnávateľ a zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak dohodnú, uzatvoria učebnú zmluvu. Učebná zmluva musí mať písomnú formu.

Učebnú zmluvu možno uzatvoriť najneskôr do 31. augusta príslušného kalendárneho roka pred nástupom žiaka do prvého ročníka; to neplatí, ak ide o uzatvorenie učebnej zmluvy po ukončení zmluvného vzťahu založeného učebnou zmluvou pre ukončenie zmluvy o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a školou podľa § 19 ods. 9 zákona o odbornom vzdelávaní.

(9) Ak došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu založeného učebnou zmluvou podľa odseku 5 písm. d) z dôvodov podľa § 16 ods. 6, stredná odborná škola môže zabezpečiť praktické vyučovanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania v tom istom študijnom odbore alebo v tom istom učebnom odbore u iného zamestnávateľa, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, ak tento zamestnávateľ uzatvorí so žiakmi novú učebnú zmluvu.

Učebná zmluva obsahuje:

- a) identifikačné údaje zamestnávateľa,
- b) meno, priezvisko a dátum narodenia zákonného zástupcu žiaka, ak ide o neploletého žiaka,
- c) meno, priezvisko a dátum narodenia žiaka,
- d) identifikačné údaje strednej odbornej školy žiaka,
- e) záväzok zamestnávateľa pripraviť žiaka na výkon povolania, skupiny povolaní alebo

- odborných činností v systéme duálneho vzdelávania,
- f) záväzok žiaka zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní priamo u zamestnávateľa podľa jeho konkrétnych potrieb a požiadaviek,
 - g) študijný odbor alebo učebný odbor, v ktorom sa bude žiak pripravovať,
 - h) formu praktického vyučovania,
 - i) miesto výkonu praktického vyučovania,
 - j) organizáciu štúdia vrátane časového harmonogramu praktického vyučovania v súlade s ustanovenou organizáciou výchovy a vzdelávania v stredných školách,
 - k) hmotné zabezpečenie žiaka,
 - l) finančné zabezpečenie žiaka,
 - m) spôsob zabezpečovania vzájomných práv a povinností zmluvných strán,
 - n) spôsob ukončenia zmluvného vzťahu,
 - o) dátum a podpis zmluvných strán.

Zmluvný vzťah založený učebnou zmluvou sa môže skončiť v prípadoch uvedených v § 19 ods. 5 až 9 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

§ 19 zákona o odbornom vzdelávaní

- 5. Zmluvný vzťah založený učebnou zmluvou sa končí dňom, keď
 - a) žiak prestáva byť žiakom školy,¹⁵⁾
 - b) žiak so súhlasom zamestnávateľa prestúpi na inú strednú školu, s ktorou zamestnávateľ nemá uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní,
 - c) žiak so súhlasom zamestnávateľa zmení študijný odbor alebo učebný odbor, v ktorom sa praktické vyučovanie nevykonáva v systéme duálneho vzdelávania alebo
 - d) došlo k ukončeniu zmluvy o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou; to neplatí, ak sa uplatní postup podľa § 16 ods. 7 písm. a).
- 6. Učebnú zmluvu možno ukončiť aj písomnou výpoveďou z dôvodov podľa odseku 7 alebo odseku 8 s výpovednou lehotou najmenej tri mesiace.
- 7. Zamestnávateľ môže vypovedať učebnú zmluvu, len ak žiak
 - a) stratil zdravotnú spôsobilosť na výkon povolania, skupiny povolani alebo odborných činností, na ktoré sa pripravuje,
 - b) nastúpil na výkon trestu odňatia slobody,
 - c) opakovane porušuje vnútorné predpisy zamestnávateľa alebo
 - d) sa najmenej tri vyučovacie dni v priebehu školského roka ospravedlnenia nezúčastnil na odbornom vzdelávaní a príprave.
- 8. Žiak môže vypovedať učebnú zmluvu, len ak
 - a) stratil zdravotnú spôsobilosť na výkon povolania, skupiny povolani alebo odborných činností, na ktoré sa pripravuje alebo
 - b) zamestnávateľ opakovane porušuje svoje povinnosti vyplývajúce z učebnej zmluvy.
- 9. Ak došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu založeného učebnou zmluvou podľa odseku 5 písm. d) z dôvodov podľa § 16 ods. 6, stredná odborná škola môže zabezpečiť praktické vyučovanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania v tom istom študijnom odbore alebo v tom istom učebnom odbore u iného zamestnávateľa, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, ak tento zamestnávateľ uzatvorí so žiakmi novú učebnú zmluvu.

Zamestnávateľ najneskôr do 15 dní odo dňa uzatvorenia učebnej zmluvy alebo novej učebnej zmluvy zašle jeden rovnopis strednej odbornej škole a písomne oznámi jej uzatvorenie príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii. Ak došlo k ukončeniu učebnej zmluvy, zamestnávateľ do 15 dní odo dňa jej ukončenia písomne oznámi túto skutočnosť strednej odbornej škole a príslušnej stavovskej organizácii alebo príslušnej profesijnej organizácii.

Vybranému uchádzačovi zamestnávateľ vydá potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave

¹⁵⁾ § 91 a 92 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. .../2015 Z. z.

žiaka v systéme duálneho vzdelávania.

Potvrdenie obsahuje:

- a) identifikačné údaje zamestnávateľa,
- b) meno, priezvisko a dátum narodenia uchádzača,
- c) identifikačné údaje strednej odbornej školy, s ktorou má zamestnávateľ uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní,
- d) záväzok zamestnávateľa pripraviť uchádzača na výkon povolania, skupiny povolání alebo odborných činností v systéme duálneho vzdelávania po jeho prijatí na strednú odbornú školu, s ktorou má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Potvrdenie uchádzač priloží k prihláške na vzdelávanie podľa osobitného predpisu.¹⁶⁾

18. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa a teoretické vyučovanie v škole

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách. Odborným vzdelávaním a prípravou je výchovno-vzdelávací proces, v ktorom sa získavajú vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné na výkon povolania, skupiny povolání alebo odborných činností a člení sa na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie.

Praktickým vyučovaním je organizovaný proces poskytujúci žiakom praktické zručnosti, schopnosti a návyky nevyhnutné na výkon povolania, skupiny povolání alebo odborných činností, ktorý sa vykonáva v školskej dielni alebo priamo v reálnych podmienkach u zamestnávateľa.

Odborné vzdelávanie a príprava sa môže uskutočňovať systémom školského vzdelávania alebo systémom duálneho vzdelávania.

V systéme školského vzdelávania stredná odborná škola zabezpečuje žiakom teoretické vyučovanie a súčasne aj praktické vyučovanie. Ak stredná odborná škola zabezpečuje žiakom len teoretické vyučovanie, žiaci môžu absolvovať praktické vyučovanie u zamestnávateľa na základe zmluvnej spolupráce školy s vybraným zamestnávateľom. Žiak, ktorý absolvuje v systéme školského vzdelávania praktické vyučovanie u zamestnávateľa, nemá zmluvný vzťah so zamestnávateľom, ktorý mu zabezpečuje praktické vyučovanie. Za praktické vyučovanie v systéme školského vzdelávania zodpovedá škola. O umiestnení žiaka na praktické vyučovanie žiaka u zamestnávateľa v systéme školského vzdelávania rozhoduje škola.

Systémom duálneho vzdelávania je odborné vzdelávanie a príprava žiaka založené na zmluvnom vzťahu medzi zamestnávateľom a žiakom a medzi zamestnávateľom a školou, na výkone praktického vyučovania žiaka priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania a na financovaní praktického vyučovania zamestnávateľom.

V systéme duálneho vzdelávania sa odborné vzdelávanie žiaka uskutočňuje na dvoch miestach. Teoretické vyučovanie v škole a praktické vyučovanie u zamestnávateľa. Žiak má so zamestnávateľom zmluvný vzťah vo forme učebnej zmluvy, ktorá upravuje práva a povinnosti zmluvných strán vo vzťahu k praktickému vyučovaniu žiaka. Medzi zamestnávateľom a školou je uzatvorený zmluvný vzťah vo forme zmluvy o duálnom vzdelávaní, ktorá upravuje najmä rozsah, podmienky a koordináciu odborného vzdelávania žiaka s učebnou zmluvou, teda koordináciu teoretického a praktického vyučovania žiaka. Za praktické vyučovanie zodpovedá zamestnávateľ, ktorý súčasne aj financuje celé

¹⁶⁾ § 63 ods. 7 a 69 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. .../2015 Z. z.

praktické vyučovanie. Žiaka na praktické vyučovanie u zamestnávateľa si vyberá zamestnávateľ na základe ponuky na vzdelávacie miesta u zamestnávateľa zverejnenej zamestnávateľom a školou.

18.1. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania

Praktické vyučovanie u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania sa uskutočňuje na pracovisku praktického vyučovania. Pracoviskom praktického vyučovania je organizačná súčasť zamestnávateľa alebo iný priestor, ku ktorému má zamestnávateľ vlastnícke právo alebo užívacie právo, ak zamestnávateľovi bolo vydané osvedčenie o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania. Osvedčenie vydáva na základe žiadosti zamestnávateľa príslušná stavovská alebo profesijná organizácia s vecnou pôsobnosťou k odboru štúdia, v ktorom uskutočňuje zamestnávateľ praktické vyučovanie. Ak to vyžaduje charakter povolania alebo odborných činností, na ktoré sa žiak v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore pripravuje, môže sa odborný výcvik, odborná prax alebo umelecká prax dočasne vykonávať aj na inom mieste výkonu produktívnej práce určenom zamestnávateľom (servis alebo montáž u odberateľa, poskytovanie služieb u odberateľa a pod.), pričom zamestnávateľ dodržiava podmienky výkonu praktického vyučovania v súlade s platnou legislatívou.

Praktické vyučovanie žiaka u zamestnávateľa sa vykonáva formou odborného výcviku alebo odbornej praxe. Odborný výcvik a odborná prax sa organizujú ako odborný vyučovací predmet podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov pre systém duálneho vzdelávania. Odborný výcvik sa vykonáva pod vedením majstra odbornej výchovy alebo inštruktora. Odborná prax sa organizuje ako odborný vyučovací predmet študijného odboru. Odborná prax sa vykonáva pod vedením učiteľa odbornej praxe alebo inštruktora. Praktické vyučovanie žiakov formou odborného výcviku sa vykonáva v odboroch štúdia, v ktorých žiak získa výučný list. Odborná prax sa vykonáva v odboroch, v ktorých žiak získa iba maturitné vysvedčenie.

Žiak na odbornom výcviku, odbornej praxi alebo na umeleckej praxi vykonáva cvičnú prácu alebo produktívnu prácu.

Cvičná práca sa vykonáva nácvikom zhotovovania výrobkov, poskytovania služieb alebo vykonávania pracovných činností zodpovedajúcich povolaniu, skupine povolání alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore pripravuje.

Produktívna práca sa vykonáva zhotovovaním výrobkov alebo ich častí, poskytovaním služieb alebo vykonávaním pracovných činností, z ktorých môže zamestnávateľ dosiahnuť príjem, zodpovedajúcich povolaniu, skupine povolání alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore pripravuje.

Zamestnávateľovi, u ktorého sa uskutočňuje praktické vyučovanie, vznikajú práva a povinnosti spojené s praktickým vyučovaním.

Výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa sa riadi školskou legislatívou, legislatívou, ktorá upravuje daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľa a ďalšou legislatívou, ktorá upravuje výkon práce podľa príkazov zamestnávateľa alebo samostatný výkon živnosti.

Vstup zamestnávateľa do procesu odborného vzdelávania praktickým vyučovaním v systéme duálneho vzdelávania je spojený s rozhodovaním na strane zamestnávateľa:

- o výbere odboru štúdia, v ktorom bude poskytovať praktické vyučovanie,
- o výbere spolupracujúcej strednej odbornej školy,

- o výbere žiakov pre praktické vyučovanie u zamestnávateľa na základe učebnej zmluvy medzi zamestnávateľom a žiakom,
- o obsahu a organizácii praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o využití možnosti umiestniť žiaka do 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania na praktické vyučovanie v dielni v spolupracujúcej škole,
- o využití možnosti umiestniť žiaka do 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania na praktické vyučovanie u iného zamestnávateľa, ktorý má osvedčenie pre poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, v spolupracujúci s týmto zamestnávateľom,
- o príprave priestorov a pracovných miest pre výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o podmienkach finančného a hmotného zabezpečenia žiakov s učebnou zmluvou,
- o príprave svojich zamestnancov na výkon činnosti inštruktora praktického vyučovania alebo majstra odbornej výchovy,
- o využití možnosti umiestniť majstrov odbornej výchovy zamestnancov spolupracujúcej školy na výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa,
- o účasti zamestnávateľa na ukončení štúdia,
- o efektívnosti nákladov vynaložených na praktické vyučovanie žiakov,
- o daňových a odvodových povinnostiach zamestnávateľa spojených s praktickým vyučovaním u zamestnávateľa,
- o možnosti uzatvorenia zmluvy o budúcej pracovnej zmluve alebo pracovnej zmluvy so žiakom, ktorý sa zúčastňuje praktické vyučovanie u zamestnávateľa a má so zamestnávateľom uzatvorenú učebnú zmluvu.

Zamestnávateľa, ktorí vstúpia do systému duálneho vzdelávania, môžu využiť pri zabezpečení praktického vyučovania u zamestnávateľa výstupy z národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania, ktorého realizátorom je Štátny inštitút odborného vzdelávania, a to:

- Vzor zmluvy o duálnom vzdelávaní, ktorú uzatvára zamestnávateľ so strednou odbornou školou a predmetom ktorej je úprava práv a povinností zmluvných strán v oblasti odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania vrátane jej vzorových príloh.
- Vzor učebnej zmluvy, ktorú uzatvára zamestnávateľ a žiak a predmetom ktorej je úprava a práv a povinností zmluvných strán pri odbornom vzdelávaní žiaka u zamestnávateľa formou praktického vyučovania vrátane jej vzorových príloh.
- Manuál pre zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania.
- Manuál pre školu v systéme duálneho vzdelávania.
- Ďalšie informačné a metodické materiály k systému duálneho vzdelávania.

18.1.1. Legislatíva upravujúca praktické vyučovanie u zamestnávateľa

Praktické vyučovanie u zamestnávateľa upravuje najmä nasledovná legislatíva:

- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon),
- zákon o odbornom vzdelávaní a príprave,
- zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve,
- zákon č. 311/2001 Z. z. zákonník práce,

- zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch,
- zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime,
- zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde,
- zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi
- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov,
- zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení,
- nariadenie vlády č. 286/2004 Z. z. Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov,
- vyhláška č. 282/2009 Z. z. o stredných školách,
- vyhláška č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách,
- vyhláška č. 231/2009 Z. z. o podrobnostiach o organizácii školského roka na základných školách, na stredných školách, na základných umeleckých školách, na praktických školách, na odborných učilištiach a na jazykových školách.

18.1.2. Výnosy (príjmy) v rámci praktického vyučovania u zamestnávateľa

Praktické vyučovanie žiakov u zamestnávateľa okrem benefitov na strane zamestnávateľa akými sú napríklad zníženie nákladov na nábor a zaškolenie nových zamestnancov, príprava budúcich zamestnancov priamo na technológie používané zamestnávateľom, zvýšenie spoločenského statusu zamestnávateľa, ktorý aktívne vplyva na stav spoločnosti a pod., prináša zamestnávateľovi aj výnosy spojené s praktickým vyučovaním žiakov u zamestnávateľa. Žiak sa postupným získavaním odborných vedomostí, zručností a návykov zúčastňuje aj priamo produktívnej pracovnej činnosti u zamestnávateľa. Táto produktívna práca žiaka prináša zamestnávateľovi výnosy, nakoľko sa uskutočňuje formou zhotovenia výrobkov, poskytovaním služieb alebo vykonávaním odborných činností zodpovedajúcich povolaniu a pracovným činnostiam, pre ktoré odbor vzdelávania žiakov pripravuje a ktoré sú v súlade s predmetom činnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, pre ktorú žiak túto prácu vykonáva.

Skúsenosti zo zahraničných systémov duálneho vzdelávania potvrdzujú, že produktívna práca žiakov a výnosy z nej, významne pokrývajú náklady zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania žiakov v systéme duálneho vzdelávania. Miera pokrytia nákladov na praktické vyučovanie výnosmi z produktívnej práce žiaka je ale závislá od vedomostí, zručností a schopností žiakov, ktorí do systému duálneho vzdelávania vstupujú. Práve systémy duálneho vzdelávania v zahraničí využívajú prepracovaný systém kariérneho poradenstva na základných školách a systémy postupnej prípravy žiakov na úrovni základnej školy na stredoškolské vzdelávanie orientované na odborné vzdelávanie a prípravu na povolania. Tieto systémy sú zárukou, že k zamestnávateľovi prichádzajú žiaci zorientovaní vo výbere povolania, žiaci so základnými zručnosťami na výkon technických povolání a tak výkon produktívnej práce a tvorba výnosov z nej majú rýchlejší nárast v porovnaní so stavom, aký sa očakáva v najbližších rokoch v podmienkach slovenského systému duálneho vzdelávania.

18.1.3. Náklady (výdavky) na praktické vyučovanie u zamestnávateľa

Náklady na praktické vyučovanie u zamestnávateľa možno členiť na:

- osobné náklady na inštruktora praktického vyučovania alebo majstra odbornej výchovy,
- prevádzkové náklady na praktické vyučovanie formou cvičných prác,
- prevádzkové náklady na praktické vyučovanie formou produktívnych prác,
- náklady na finančné zabezpečenie žiaka vo forme podnikového štipendia,
- náklady na finančné zabezpečenie žiaka vo forme odmeny za produktívnu prácu,
- náklady na hmotné zabezpečenie žiaka spojené so stravovaním žiaka,
- náklady na hmotné zabezpečenie žiaka spojené s poskytovaním cestovných náhrad žiakovi za preukázané cestovné verejnými dopravnými prostriedkami z miesta trvalého bydliska do školského internátu, strednej odbornej školy a miesta konania praktického vyučovania a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta konania praktického vyučovania a späť,
- náklady na hmotné zabezpečenie žiaka spojené s poskytnutím osobných ochranných pracovných prostriedkov pre žiaka,
- náklady na hmotné zabezpečenie žiaka spojené s posúdením zdravotnej, zmyslovej a psychologickú spôsobilosti žiaka,
- náklady na finančné zabezpečenie praktického vyučovania v dielni školy, ak o tom rozhodne zamestnávateľ,
- osobné náklady na majstra odbornej výchovy, ktorý je zamestnancom spolupracujúcej školy a ktorý na základe rozhodnutia zamestnávateľa vykonáva praktické vyučovania žiakov u zamestnávateľa.

Náklady (výdavky) zamestnávateľa na poskytovanie praktického vyučovania u zamestnávateľa spojené so samotným výkonom praktického vyučovania sú všetky prevádzkové náklady (výdavky) vynakladané v rámci praktického vyučovania žiakov ako energie, odpisy, služby, materiál a pod.

Okrem uvedených výdavkov spojených s výkonom praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania má zamestnávateľ aj výdavky na finančné a hmotné zabezpečenia žiakov v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní.

Výdavky (náklady) na praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania definuje zákon o dani z príjmov ako daňové výdavky zamestnávateľa daňovníka pre daň z príjmov právnických osôb na výchovu a vzdelávanie žiakov v stredných odborných školách a žiakov v odborných učilištiach, ktorí vykonávajú praktické vyučovanie u zamestnávateľa, na finančné zabezpečenie žiakov a hmotné zabezpečenie žiakov a výdavky na poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania.

V systéme školského vzdelávania výdavky na poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku zamestnávateľa sa nemôžu uplatniť ako daňové výdavky. V systéme školskom vzdelávaní si môže zamestnávateľ uplatniť ako daňové výdavky iba výdavky na finančné a hmotné zabezpečenia žiakov v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní.

§ 19 Daňové výdavky, Zákon o dani z príjmov

2) Daňové výdavky, ktoré možno uplatniť len v rozsahu a za podmienok ustanovených v tomto zákone, sú
c) výdavky (náklady) na pracovné a sociálne podmienky a starostlivosť o zdravie vynaložené na

4. hmotné zabezpečenie žiaka, finančné zabezpečenie žiaka a na poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania.

Zamestnávateľ teda môže uplatniť všetky výdavky spojené s výkonom praktického vyučovania žiakov u zamestnávateľa iba v prípade, že praktické vyučovanie poskytuje žiakom, s ktorými má tento zamestnávateľ uzatvorenú učebnú zmluvu.

Zamestnávateľ, ktorý nemá uzatvorenú učebnú zmluvu so žiakom a zabezpečuje žiakovi praktické vyučovanie na svojom pracovisku, môže ako daňové výdavky uplatniť iba výdavky na finančné a hmotné zabezpečenie žiaka.

18.2. Hmotné a finančné zabezpečenie žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa

Hmotné a finančné zabezpečenie žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa upravuje § 26 a § 27 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

18.2.1. Hmotné zabezpečenie žiaka

Hmotné zabezpečenie žiaka v systéme duálneho vzdelávania poskytnuté zamestnávateľom je určené na zabezpečenie žiaka pre výkon praktického vyučovania a na úhradu nákladov spojených s jeho praktickým vyučovaním u zamestnávateľa. Hmotným zabezpečením žiaka podľa zákona o odbornom vzdelávaní je:

- poskytnutie osobných ochranných pracovných prostriedkov v rovnakom rozsahu, v ktorom poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi, ktorý vykonáva povolanie, na ktoré sa žiak pripravuje (povinné plnenie zamestnávateľa),
- zabezpečenie posúdenia zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje,
- poskytnutie stravovania u zamestnávateľa v režime stravovania zamestnancov zamestnávateľa (povinné plnenie zamestnávateľa),
- úhrada nákladov na ubytovanie žiaka v školskom internáte na základe rozhodnutia zamestnávateľa (dobrovoľné plnenie zamestnávateľa),
- poskytnutie cestovných náhrad v súlade so zákonom o cestovných náhradách za cestovné za dopravu žiaka z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť (dobrovoľné plnenie zamestnávateľa).

§ 26 Hmotné zabezpečenie, Zákon o odbornom vzdelávaní

- (1) Ak žiak vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, zamestnávateľ zabezpečí na svoje náklady
 - a) osobné ochranné pracovné prostriedky pre žiaka a
 - b) posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje.
- (2) Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, uhrádza žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na stravovanie žiaka počas praktického vyučovania vo výške ustanovenej osobitným predpisom (§ 152 ods. 3 a 8 Zákonníka práce).
- (3) Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, môže uhradiť žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na
 - a) ubytovanie žiaka v školskom internáte a

- b) cestovné náhrady¹⁷⁾ za dopravu z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť.
- (4) Zamestnávateľ, na pracovisku ktorého sa vykonáva praktické vyučovanie podľa § 8, môže uhradiť žiakovi zo svojich prostriedkov náklady podľa odsekov 2 a 3.

18.2.1.1. Príspevok na stravu

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania **poskytuje žiakovi stravovanie** v súlade s § 152 Zákonníka práce a podľa interných predpisov zamestnávateľa upravujúcich stravovanie zamestnancov. Zamestnávateľ poskytuje žiakovi jedno teplé jedlo vrátane vhodného nápoja v priebehu vyučovacieho dňa praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Modelové príklady nákladov zamestnávateľa na poskytovania stravovania žiakovi študijného odboru na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa (50 % praktického vyučovania z celkového rozsahu odborného vzdelávania – týždeň PV u zamestnávateľa a týždeň TV v škole):

A. Stravovanie formou stravovacieho kupónu

- minimálna hodnota stravovacieho kupónu 3,15 €/deň,
- úhrada žiaka za stravovací kupón 1,15 €/deň
- max. 10 dní/mesiac,
- náklady zamestnávateľa max. 20,- €/mesiac,
- max. 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania,
- náklady zamestnávateľa **za rok max. 200,- €.**

B. Stravovanie vo vlastnom stravovacom zariadení

- príklad hodnoty obeda 3,- €/deň,
- príspevok zamestnávateľa 1,50 €/obed
- príspevok zo sociálneho fondu 0,- € (žiak nie je zamestnanec a netvorí sociálny fond)
- úhrada žiaka za obed 1,50 €/deň
- max. 10 dní/mesiac,
- náklady zamestnávateľa max. 15,- €/mesiac,
- max. 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania,
- náklady zamestnávateľa **za rok max. 150,- €.**

§ 152 Stravovanie zamestnancov, ZP – zákonník práce

(3) Zamestnávateľ prispieva na stravovanie podľa odseku 2 v sume najmenej 55 % ceny jedla, najviac však na každé jedlo do sumy 55 % stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín podľa osobitného predpisu. Okrem toho zamestnávateľ poskytuje príspevok podľa osobitného predpisu.

18.2.1.2 Príspevok na ubytovanie

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania, **môže uhradiť žiakovi** zo svojich prostriedkov náklady spojené s ubytovaním žiaka v školskom internáte (§ 117 ods. 5 a 8 školského zákona č. 245/2008 Z. z., školský zákon). Zamestnávateľ môže spôsob poskytovania príspevku na ubytovanie v školskom internáte upraviť interným predpisom.

¹⁷⁾ Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

Modelová výška príspevku na ubytovanie:

- max. vo výške úhrady žiaka zodpovedajúcej 45 % zo sumy životného minima pre zaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa (k 1.7.2014 je to 90,42 €), t.j. max. vo výške 40,69 €/mesiac za ubytovanie v školskom internáte,
- max. 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania,
- príspevok zamestnávateľa **max. 406,90 €/rok**,
- skutočná výška príspevku zamestnávateľa na ubytovanie závisí od výšky príspevku žiaka na ubytovanie v školskom internáte, ktorý určuje VÚC formou VZN a riaditeľ školy, ktorej je školský internát súčasťou, alebo riaditeľ školského internátu.

§ 117 Školský internát, Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon)

(5) Výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s ubytovaním v školskom internáte, ktorého zriaďovateľom je orgán miestnej štátnej správy v školstve, určí riaditeľ školského internátu alebo riaditeľ školy, ak je školský internát jej súčasťou, na jedného žiaka najviac 45 % zo sumy životného minima pre zaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu. Tento príspevok sa uhrádza vopred do 20. dňa kalendárneho mesiaca, ktorý predchádza kalendárnemu mesiacu, za ktorý sa príspevok uhrádza. Výška mesačného príspevku sa zaokrúhľuje na celé eurocenty nahor.

(7) Výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s ubytovaním v školskom internáte, ktorého zriaďovateľom je obec alebo samosprávny kraj, určí zriaďovateľ všeobecne záväzným nariadením.

(8) Zriaďovateľ školského internátu môže rozhodnúť o znížení alebo odpustení príspevku podľa odseku 7, ak zákonný zástupca alebo iná osoba písomne o to požiadava a predloží doklad o tom, že je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu.

18.2.1.3. Cestovné náhrady

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania, **môže poskytnúť** žiakovi cestovné náhrady za dopravu žiaka z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť

Cestovné náhrady poskytuje zamestnávateľ podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách na základe preukázaných cestovných výdavkov a podľa interných predpisov zamestnávateľa. Príspevok poskytuje zamestnávateľ najviac 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania.

§ 4 Zákon o cestovných náhradách

(1) Zamestnanecovi vyslanému na pracovnú cestu patrí

a) **náhrada preukázaných cestovných výdavkov**,

b) náhrada preukázaných výdavkov za ubytovanie,

c) stravné,

d) náhrada preukázaných potrebných vedľajších výdavkov,

e) náhrada preukázaných cestovných výdavkov za cesty na návštevu jeho rodiny do miesta pobytu³⁾ alebo medzi zamestnávateľom a zamestnancom vopred dohodnutého miesta pobytu rodiny na území Slovenskej republiky, ak podľa určených podmienok pracovná cesta trvá viac ako sedem po sebe nasledujúcich kalendárnych dní, a to každý týždeň, ak nie je v kolektívnej zmluve, prípadne v pracovnej zmluve alebo v inej písomnej dohode so zamestnancom dohodnutá táto náhrada za dlhší čas, najdlhšie však za jeden mesiac.

(2) Preukazovanie výdavkov podľa odseku 1 sa nevzťahuje na prípady, ak zamestnávateľ uzná výdavky zamestnanecovi iným spôsobom ustanoveným týmto zákonom.

18.2.1.4. Osobné ochranné pracovné prostriedky

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania, **poskytuje žiakovi** osobné ochranné pracovné prostriedky v rovnakom rozsahu ako poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi, ktorý vykonáva povolanie, na ktoré sa žiak pripravuje. Výška príspevku zodpovedá preukázateľne vynaloženým nákladom na obstaranie týchto prostriedkov. Zamestnávateľ môže poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov žiakom upraviť rovnakým spôsobom, ako je upravené poskytovanie týchto prostriedkov pre jeho zamestnancov v internom predpise.

18.2.1.5. Posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickkej spôsobilosti žiaka

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania, **zabezpečí posúdenie** zdravotnej, zmyslovej a psychologickkej spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje. Posúdenie zabezpečí postupom, ktorý zodpovedá posúdeniu zdravotnej, zmyslovej a psychologickkej spôsobilosti jeho zamestnancov.

Za posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickkej spôsobilosti žiaka sa nepovažuje posúdenie vhodnosti prípravy žiaka v odbore štúdia podľa jeho zdravotného stavu, ktoré je súčasťou prijímacieho konania žiaka na štúdium v strednej odbornej škole a ktorého výsledok sa uvádza na prihláške na štúdium. Príkladom pre posúdenie odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti je posudzovanie tejto spôsobilosti u zamestnancov pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe a pod.. Výška príspevku zodpovedá preukázateľne vynaloženým nákladom na posúdenie spôsobilosti.

Vzor prílohy k učebnej zmluve, ktorá upravuje poskytovanie hmotného a finančného zabezpečenia žiaka zamestnávateľom je prílohou tohto materiálu.

Zamestnávateľ v učebnej zmluve so žiakom upraví postup poskytovania hmotného zabezpečenia. Zamestnávateľ môže v prílohe učebnej zmluvy postup poskytovania hmotného zabezpečenia komplexne upraviť alebo v učebnej zmluve uvedie iba rozsah hmotného zabezpečenia a postup poskytovania hmotného zabezpečenia upraví v zmluve odkazom na interný predpis upravujúci pravidlá poskytovania hmotného zabezpečenia. Zamestnávateľ je povinný žiaka preukázateľne oboznámiť pri uzatvorení učebnej zmluvy s pravidlami poskytovania hmotného zabezpečenia a rovnako postupuje aj pri zmene týchto pravidiel pre poskytovanie hmotného zabezpečenia.

Zamestnávateľ je v súlade s § 33 ods. 2 zákona o odbornom vzdelávaní povinný predložiť zástupcom zamestnancov k vyjadreniu spôsob hmotného a finančného zabezpečenia žiakov zo strany zamestnávateľa.

18.2.1.6. Daňové a odvodové povinnosti z hmotného zabezpečenia žiaka

Daňové povinnosti z hmotného zabezpečenia žiaka:

Hmotné zabezpečenie žiaka poskytované v súlade s § 26 zákona o odbornom vzdelávaní je pre žiaka ako daňovníka pre daň z príjmov fyzickej osoby považované za príjem oslobodený od dane v zmysle § 9 ods. 2 písm. u) zákona o dani z príjmov.

§ 9 Príjmy oslobodené od dane, Zákon o dani z príjmov

(2) Od dane sú oslobodené aj

u) **hmotné zabezpečenie žiakov stredných odborných škôl a žiakov odborných učilíšť poskytované podľa osobitného predpisu** (odkaz na zákon o odbornom vzdelávaní),

Pre zamestnávateľa, ako daňovníka dane z príjmov, je poskytnuté hmotné zabezpečenie žiaka, s ktorým má uzatvorenú učebnú zmluvu, daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 2. písm. c) bod 4. zákona o dani z príjmov.

§ 19 Daňové výdavky Zákon o dani z príjmov

(1) Ak výšku výdavku (nákladu) limituje osobitný predpis, preukázaný výdavok (náklad) možno zahrnúť do daňových výdavkov najviac do výšky tohto limitu. Ak výšku výdavku (nákladu) limituje tento zákon alebo jeho zahrnutie v zdaňovacom období upravuje tento zákon v inej výške ako osobitný predpis, preukázaný výdavok (náklad) možno zahrnúť do daňových výdavkov len v rozsahu a za podmienok ustanovených v tomto zákone. Ak výšku výdavku (nákladu) limituje tento zákon výškou dosiahnutého príjmu alebo výškou príjmu z prijatej úhrady, uplatní sa výdavok (náklad) alebo jeho časť do daňových výdavkov v tom zdaňovacom období, v ktorom bol dosiahnutý príjem alebo prijatá úhrada.

2) **Daňové výdavky, ktoré možno uplatniť len v rozsahu a za podmienok ustanovených v tomto zákone, sú**

c) výdavky (náklady) na pracovné a sociálne podmienky a starostlivosť o zdravie vynaložené na

4. hmotné zabezpečenie žiaka, finančné zabezpečenie žiaka a na poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania,

Hmotné zabezpečenie žiaka, ktoré zamestnávateľ poskytuje žiakovi nad rozsah uvedený zákonom o odbornom vzdelávaní, nie je pre zamestnávateľa daňovým výdavkom a pre žiaka je príjmom podliehajúcim dani z príjmov fyzických osôb.

Odvodové povinnosti z hmotného zabezpečenia žiaka:

Pre zamestnávateľa a žiaka nevzniká z hmotného zabezpečenia poskytovaného v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní odvodová povinnosť.

18.2.2. Finančné zabezpečenie žiaka

Finančné zabezpečenie žiaka s učebnou zmluvou je súčasťou finančnej motivácie žiaka pre jeho účasť na odbornom vzdelávaní a príprave na povolanie v systéme duálneho vzdelávania. Finančné zabezpečenie žiaka poskytuje zamestnávateľ v primeranej výške, ktorá umožňuje všestranný rozvoj osobnosti žiaka a ktorá podporuje jeho finančnú gramotnosť. Finančné zabezpečenie žiaka je súčasne významným nástrojom pre prípravu žiaka na výkon povolania u zamestnávateľov z pohľadu vnímania firemnej kultúry, systémov personálneho riadenia, systémov odmeňovania a pod..

Finančné zabezpečenie žiaka, ktoré poskytuje zamestnávateľ, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, je poskytované vo forme:

- **odmeny za produktívnu prácu,**
- **podnikového štipendia.**

Finančné zabezpečenie žiaka, ktoré poskytuje štát prostredníctvom strednej odbornej školy, je motivačné štipendium.

Finančné zabezpečenie je poskytované za mesiace vyučovania, teda za 10 mesiacov kalendárneho roka s výnimkou mesiacov júl a august. Výnimkou môže byť výkon praktického vyučovania v priebehu letných školských prázdnin. V takomto prípade sa v súlade so školskou legislatívou skončí vyučovanie v bežných mesiacoch vyučovania skôr. Z uvedeného vyplýva, že vyučovanie v priebehu kalendárneho roka sa uskutočňuje celkom v rozsahu 10 kalendárnych mesiacov, čomu zodpovedá aj počet mesiacov, za ktoré môže zamestnávateľ vyplatiť finančné zabezpečenie žiaka.

§ 27 Finančné zabezpečenie, Zákon o odbornom vzdelávaní

1. Žiakovi, ktorý na praktickom vyučovaní vykonáva produktívnu prácu, sa poskytuje odmena za produktívnu prácu. Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50% až 100% z hodinovej minimálnej mzdy; pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka.
2. Ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní v dielni, odmena za produktívnu prácu sa uhrádza z prostriedkov strednej odbornej školy; to neplatí, ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, odmena za produktívnu prácu sa uhrádza z prostriedkov zamestnávateľa.
3. Žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie, skupinu povolaní alebo odborných činností v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, sa poskytuje motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu.
4. Motivačné štipendium sa žiakovi poskytuje mesačne v období školského vyučovania vo výške
 - a) 65 % sumy životného minima podľa osobitného predpisu pri priemernom prospechu žiaka do 1,8 vrátane,
 - b) 45 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,8 do 2,4 vrátane alebo
 - c) 25 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,4 do 3,0 vrátane.
5. Priemerný prospech žiaka na účely poskytovania motivačného štipendia sa určí ako priemer stupňov prospechu z jednotlivých vyučovacích predmetov uvedených na vysvedčení žiaka za predchádzajúci polrok školského vyučovania; priemerný prospech žiaka nezahŕňa klasifikáciu z nepovinných vyučovacích predmetov. Priemerný prospech žiaka v prvom polroku prvého ročníka sa určí podľa vysvedčenia za druhý polrok zo školy, ktorú naposledy navštevoval.
6. Žiakovi, ktorý vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, môže zamestnávateľ zo svojich prostriedkov poskytovať podnikové štipendium.
7. Podnikové štipendium sa poskytuje mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

18.2.2.1. Motivačné štipendium (poskytuje štát prostredníctvom školy)

Žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie, skupinu povolaní alebo odborných činností v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, sa poskytuje motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu. Zoznam týchto odborov zverejňuje na svojom webovom sídle ministerstvo školstva. Zoznam je spracovaný podľa Smernice ministerstva školstva a je aktualizovaný raz za rok a ministerstvo školstva ho zverejňuje do 31. januára.

Motivačné štipendium sa žiakovi poskytuje mesačne v období školského vyučovania vo výške:

- a) 65 % sumy životného minima podľa osobitného predpisu pri priemernom prospechu žiaka do 1,8 vrátane - **58,77 €**,
- b) 45 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,8 do 2,4 vrátane - **40,69 €** alebo
- c) 25 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,4 do 3,0 vrátane - **22,61 €**.

Motivačné štipendium vypláca žiakovi stredná odborná škola, ktorá zabezpečuje žiakovi

s učebnou zmluvou teoretické vyučovanie. Priemerný prospech žiaka na účely poskytovania motivačného štipendia sa určí ako priemer stupňov prospechu z jednotlivých vyučovacích predmetov uvedených na vysvedčení žiaka za predchádzajúci polrok školského vyučovania; priemerný prospech žiaka nezahŕňa klasifikáciu z nepovinných vyučovacích predmetov. Priemerný prospech žiaka v prvom polroku prvého ročníka sa určí podľa vysvedčenia za druhý polrok zo školy, ktorú naposledy navštevoval.

Motivačné štipendiá pre žiakov stredných odborných škôl sú podporou štátu pre zvýšenie záujmu absolventov základných škôl o štúdium na stredných odborných školách a najmä pre ich zapojenie do odborného vzdelávania v odboroch štúdia, o ktoré je zvýšený záujem zo strany zamestnávateľov.

18.2.2.2. Podnikové štipendium (poskytuje zamestnávateľ)

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania, u ktorého sa žiak zúčastňuje praktického vyučovania, **môže zo svojich prostriedkov žiakovi poskytovať** podnikové štipendium. Podnikové štipendium sa poskytuje mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima určeného pre zaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa (*k 1.7.2014 je to 90,42 €*), t.j. **do výšky 361, 68 €**. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

Zamestnávateľ môže interným predpisom určiť pravidlá pre vyplácanie podnikového štipendia.

Vzor pravidiel pre poskytovanie finančného zabezpečenia zo strany zamestnávateľa ako aj vzor prílohy k učebnej zmluve, ktorá upravuje poskytovanie hmotného a finančného zabezpečenia žiaka zamestnávateľom sú prílohou tohto materiálu.

Odporúča sa, aby zamestnávateľ určil v pravidlách pre poskytovanie podnikových štipendií aj minimálnu výšku podnikového štipendia žiaka v systéme duálneho vzdelávania.

Modelová výška minimálneho podnikového štipendia pre jednotlivé ročníky denného štúdia je napr.:

1. ročník	40 €
2. ročník	60 €
3. ročník	80 €
4. ročník	100 €

Ak určil zamestnávateľ pravidlá pre poskytovanie podnikového štipendia, nárok na podnikové štipendium vzniká žiakovi po splnení kritérií pre priznanie podnikového štipendia určených zamestnávateľom vo forme týchto pravidiel. Pravidlá pre poskytovanie podnikového štipendia majú zohľadňovať spoločenskú významnosť odborného vzdelávania a prípravy na povolanie danú potrebami trhu práce pre daný odbor štúdia, študijné výsledky žiaka, dochádzku žiaka, aktivitu žiaka na praktickom vyučovaní, záujem žiaka o prípravu na povolanie a výsledky činnosti žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa.

Kritériom pre vznik nároku na podnikové štipendium môže byť napr. hodnota prípustnej neospravedlnenej absencie, klasifikácia žiaka známku nedostatočnú, opakovanie ročníka, opravná skúška a pod. Zamestnávateľ môže takto v pravidlách určiť, kedy žiakovi nevznikne nárok na priznanie podnikového štipendia.

Modelové príklady, kedy nevznikne žiakovi nárok na podnikové štipendium:

- A. Nárok na podnikové štipendium nevznikne žiakovi napr. za klasifikačné obdobie, v ktorom bol žiak klasifikovaný z vyučovacieho predmetu známku nedostatočný.
- B. Nárok na podnikové štipendium nevznikne žiakovi napr. za 1. polrok školského roka, v ktorom žiak opakuje ročník alebo 1. polrok školského roka, ktorý nasleduje po školskom roku, v ktorom žiak vykonal opravnú skúšku z vyučovacieho predmetu.
- C. Nárok na podnikové štipendium nevznikne žiakovi napr. za kalendárny mesiac, v ktorom bola žiakovi vykázaná neospravedlnená absencia na vyučovaní v rozsahu viac ako 3 vyučovacích hodín.
- D. Podnikové štipendium je napr. žiakovi, ktorý má predĺženú učebnú zmluvu z dôvodu, že nebol pripustený v riadnom období k záverečnej alebo maturitnej skúške alebo ak koná záverečnú alebo maturitnú skúšku v náhradnom termíne, znížené o 50 %.

Podnikové štipendium sa odporúča poskytovať prevodom na bankový účet žiaka, najneskôr v posledný pracovný deň mesiaca alebo v termínoch určených na výplatu pre zamestnancov zamestnávateľa. Podnikové štipendium sa poskytuje za predchádzajúci kalendárny mesiac.

V zahraničných systémoch duálneho vzdelávania je využívané aj vyplácanie percentuálnej čiastky podnikového štipendia, vopred určenej zamestnávateľom v učebnej zmluve, na účet žiaka a zostávajúca časť je žiakovi vyplácaná napr. na termínovaný účet s výpovednou lehotou zodpovedajúcou dĺžke štúdia žiaka.

Zamestnávateľ môže v pravidlách napr. určiť aj rôznu výšku podnikového štipendia pre jednotlivé študijné odbory a učebné odbory. Zamestnávateľ môže napr. poskytnúť podnikové štipendium aj za obdobie školských prázdnin a to tak, že podnikové štipendia prislúchajúce za 10 mesiacov vyučovania, rozloží na viacej výplatných dávok v priebehu kalendárneho roka. Zamestnávateľ napr. poskytne ročne najviac 14 podnikových štipendií, z ktorých 12 poskytne za kalendárny mesiac a 2 poskytne v mesiaci jún a december ako mimoriadne podnikové štipendium na letné prázdniny a na Vianoce. Postup vyplácania podnikového štipendia je tak plne na rozhodnutí zamestnávateľa.

Zamestnávateľ po vzore zo zahraničným systémom duálneho vzdelávania, môže v pravidlách pre poskytovanie podnikového štipendia napr. určiť, že ak žiakovi vznikne nárok na podnikové štipendium, poskytne zamestnávateľ podnikové štipendium žiakovi za každý deň, v ktorom sa žiak zúčastnil vyučovania v rozsahu minimálne 3 vyučovacích hodín, vo výške 1/30 mesačného podnikového štipendia. Týmto spôsobom získava žiak návyky zodpovedajúce systémom odmeňovania v reálnych podmienkach zamestnávateľa.

Dokumentácia k podnikovým štipendiam

Postup poskytovania podnikových štipendií pre žiakov stredných odborných škôl zo strany zamestnávateľov nie je legislatívne daný. Každý zamestnávateľ si určuje svoju stratégiu poskytovania podnikových štipendií, ktorá je súčasťou systému riadenia ľudských zdrojov.

Dokumentácia k poskytovaniu podnikových štipendií nie je legislatívou určená a nie je povinná. Ak sa zamestnávateľ rozhodne viesť dokumentáciu k podnikovým štipendiam, vo všeobecnosti možno dokumenty upravujúce poskytovanie podnikových štipendií zamestnávateľom rozdeliť na:

1. Štipendijný program
2. Štipendijný poriadok
3. Prihláška/žiadost' o podnikové štipendium
4. Hodnotenie školy
5. Štipendijná zmluva
6. Učebná zmluva so žiakom v zmysle zákona o odbornom vzdelávaní
7. Zmluva o budúcej pracovnej zmluve alebo pracovná zmluva so žiakom školy
8. Dohoda o zotrvaní v pracovnom pomere
9. Iné

O použití dokumentov pre poskytovanie motivačného štipendia rozhoduje zamestnávateľ.

Zamestnávateľ v učebnej zmluve so žiakom upraví postup poskytovania finančného zabezpečenia. Zamestnávateľ môže v prílohe učebnej zmluvy postup poskytovania finančného zabezpečenia komplexne upraviť alebo v učebnej zmluve uvedie iba rozsah finančného zabezpečenia a postup poskytovania finančného zabezpečenia upraví v zmluve odkazom na interný predpis upravujúci pravidlá poskytovania finančného zabezpečenia. Zamestnávateľ je povinný žiaka preukázateľne oboznámiť pri uzatvorení učebnej zmluvy s pravidlami poskytovania finančného zabezpečenia a rovnako postupuje aj pri zmene týchto pravidiel pre poskytovanie finančného zabezpečenia.

18.2.2.3. Odmena za produktívnu prácu žiaka (poskytuje zamestnávateľ)

Žiakovi v systéme duálneho vzdelávania, ktorý na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa vykonáva produktívnu prácu, **poskytuje zamestnávateľ** odmenu za produktívnu prácu. Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej. Pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka, t.j. prístup žiaka k plneniu pracovných úloh a pokynov zamestnávateľa, ktoré súvisia s produktívnou prácou obdobne ako je tomu pri odmeňovaní zamestnancov zamestnávateľa.

Odmena za produktívnu prácu je odplatom zamestnávateľa žiakovi za produktívnu prácu, ktorú žiak v rámci praktického vyučovania vykonal pre zamestnávateľa a ktorou vznikol zamestnávateľovi zdaniteľný príjem.

Ak zamestnávateľ rozhodol, že žiak s učebnou zmluvou bude vykonávať praktické vyučovanie aj v školskej dielni do rozsahu 40 % z celkového rozsahu praktického vyučovania za celé štúdium a žiak vykonával produktívnu prácu na praktickom vyučovaní v dielni, odmena za produktívnu prácu sa uhradza z prostriedkov tohto zamestnávateľa. Ak žiak s učebnou zmluvou vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní na pracovisku praktického vyučovania u zamestnávateľa, odmena za produktívnu prácu sa uhradza z prostriedkov tohto zamestnávateľa.

Odmenu za produktívnu prácu vypláca zamestnávateľ v rozsahu min. 50 % a max. 100 % z hodinovej minimálnej mzdy. K 1. aprílu 2015 vypláca zamestnávateľ **odmenu za produktívnu prácu vo výške min. 1,092 €/hod. a max. 2,184 €/hod.**

Maximálny počet hodín produktívnej práce žiaka, ktorú môže žiak vykonať v rámci praktického vyučovania u zamestnávateľa, je daný školským vzdelávacím programom, ktorý je v systéme duálneho vzdelávania spracovaný podľa vzorového učebného plánu a vzorovej učebnej osnovy

Systém duálneho vzdelávania - manuál pre strednú odbornú školu, zriaďovateľa školy
a zamestnávateľa.

predmetu praktického vyučovania, podľa ktorých sa u zamestnávateľa vykonáva praktické vyučovanie.

Modelový výpočet max. počtu hodín produktívnej práce v 4-ročnom študijnom odbore:

- žiak 1. ročníka max. 5,5 h denne (6 h vyučovacie deň – 0,5 h prestávka na obed),
- žiak 2. až 4. ročníka max. 6,5 h denne (7 h vyučovacie deň – 0,5 h prestávka na obed),
- počet odpracovaných dní na PV za mesiac určuje rozsah PV určený učebným plánom, napr. v odbore štúdia, ktorý poskytuje úplné stredné odborné vzdelanie s výučným listom, je podiel praktického vyučovania 50 % z celkového rozsahu vyučovania, praktické vyučovanie v celkovom rozsahu 2 týždňov v kalendárnom mesiaci sa vykonáva spolu v celkovom rozsahu 10 dní praktického vyučovania za mesiac.

Modelový výpočet celkového počtu hodín praktického vyučovania – 4-ročný študijný odbor - PV v ročníkoch a za celé štúdium za predpokladu, že žiak absolvuje celý rozsah praktického vyučovania (33 vyučovacích týždňov v 1., 2. a 3. ročníku a 30 vyučovacích týždňov vo 4. ročníku):

Ročník	PV denne bez prestávky na obed	PV za týždeň	PV za mesiac vyučovania	PV za školský rok
1. ročník	5,5 h denne	5 dní/každý druhý týždeň	ø 45 h za mesiac	453,75 h
2. ročník	6,5 h denne	5 dní/každý druhý týždeň	ø 54 h za mesiac	536,25 h
3. ročník	6,5 h denne	5 dní/každý druhý týždeň	ø 54 h za mesiac	536,25 h
4. ročník	6,5 h denne	5 dní/každý druhý týždeň	ø 49 h za mesiac	487,50 h
Celkom za štúdium				2 013,75 h

Modelový výpočet odmeny za produktívnu prácu pri využití min. a max. výšky odmeny za produktívnu prácu:

Ročník	PV za mesiac vyučovania	PV za školský rok	ø Mesiac		Školský rok	
			Min. odmena za 1 h produktívnej práce 1,092 €/1 h	Max. odmena za 1 h produktívnej práce 2,184 €/1 h	Min. odmena za 1 h produktívnej práce 1,092 €/1 h	Max. odmena za 1 h produktívnej práce 2,184 €/1 h
1.	ø 45 h	453,75 h	49,14 €	98,28 €	495,50 €	990,99 €
2.	ø 54 h	536,25 h	58,97 €	117,94 €	585,59 €	1 171,17 €
3.	ø 54 h	536,25 h	58,97 €	117,94 €	585,59 €	1 171,17 €
4.	ø 49 h	487,50 h	53,51 €	107,02 €	532,35 €	1 064,70 €
Celkom za štúdium			2 013,75 h		2 199,03 €	4 398,03 €

Modelový výpočet celkového počtu hodín praktického vyučovania – 3-ročný učebný odbor - PV v ročníkoch a za celé štúdium za predpokladu, že žiak absolvuje celý rozsah praktického vyučovania (33 vyučovacích týždňov v 1. a 2. ročníku a 30 vyučovacích týždňov v 3. ročníku):

Ročník	PV denne bez prestávky na obed	PV za týždeň	PV za mesiac vyučovania	PV za školský rok
1. ročník	5,5 h denne	3 dni/každý týždeň	ø 55 h za mesiac	544,5 h
2. ročník	6,5 h denne	3 dni/každý týždeň	ø 64 h za mesiac	643,5 h
3. ročník	6,5 h denne	3 dni/každý týždeň	ø 59 h za mesiac	585 h
Celkom za štúdium				1 773 h

Modelový výpočet odmeny za produktívnu prácu pri využití min. a max. výšky odmeny za produktívnu prácu:

Ročník	PV za mesiac vyučovania	PV za školský rok	ø Mesiac		Školský rok	
			Min. odmena za 1 h produktívnej práce 1,092 €/1 h	Max. odmena za 1 h produktívnej práce 2,184 €/1 h	Min. odmena za 1 h produktívnej práce 1,092 €/1 h	Max. odmena za 1 h produktívnej práce 2,184 €/1 h
1.	ø 55 h	544,5 h	60,06 €	120,12 €	594,59 €	1 189,19 €
2.	ø 64 h	643,5 h	69,89 €	139,78 €	702,70 €	1 405,40 €
3.	ø 59 h	585 h	64,43 €	128,86 €	638,82 €	1 277,64 €
Celkom za štúdium			1 773 h		1 936,11 €	3 872,23 €

Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje iba v čase vyučovania, vypláca ju zamestnávateľ v termíne určenom ako deň výplaty pre zamestnancov a môže sa vyplatiť max. 10 krát za kalendárny rok, t.j. iba za mesiace školského vyučovania.

Zamestnávateľ môže interným predpisom určiť pravidlá priznania odmeny za produktívnu prácu v rozsahu 50 % až 100 % hodinovej minimálnej mzdy, ktoré budú zohľadňovať kvalitu práce a správanie žiaka.

Vzor prílohy ku učebnej zmluve, ktorá upravuje poskytovanie hmotného a finančného zabezpečenia žiaka zamestnávateľom je prílohou tohto materiálu.

Odporúčania pre zamestnávateľov prevzaté zo zahraničným systémom duálneho vzdelávania uvádzajú, že zamestnávateľ má žiakovi v systéme duálneho vzdelávania poskytovať tzv. „férovú odmenu“, ktorá vychádza z porovnania výkonu žiaka na praktickom vyučovaní s výkonom a odmeňovaním zamestnanca zamestnávateľa, ktorý vykonáva povolanie zodpovedajúce povolaniu, na ktoré sa žiak praktickým vyučovaním u zamestnávateľa pripravuje v danom odbore štúdia.

„Férová“ odmena by mala podľa zahraničných sprievodcov duálnym vzdelávaním pre zamestnávateľov zohľadňovať podiel účasti žiaka na praktickom vyučovaní v porovnaní so zamestnancom na plný pracovný úväzok, postupný nárast produktivity práce žiaka v závislosti od postupne získavaných vedomostí, zručností a schopností v porovnaní so zodpovedajúcim zamestnancom a súčasne aj ročník štúdia žiaka. Pravidlom v zahraničných systémoch duálneho vzdelávania je, že odmena žiaka vo vyššom ročníku je vyššia o min. 20 % v porovnaní s odmenou žiaka v predchádzajúcom ročníku.

Modelový výpočet „férovej“ odmeny žiaka 3-ročného učebného odboru v systéme duálneho vzdelávania:

Ako je uvedené vyššie vychádza modelový výpočet z pomeru jeho účasti na praktickom vyučovaní v porovnaní so zodpovedajúcim zamestnancom na plný úväzok. Ak je žiak na PV u zamestnávateľa 50 % rozsahu pracovných dní za mesiac je férová odmena žiaka $\frac{1}{2}$ odmeny zamestnanca. Ak zoberieme do úvahy podiel produktívnej práce žiaka z času PV, opäť sa zníži férová odmena v porovnaní s odmenou zamestnanca. A keď ďalej zoberieme do úvahy výkonnosť žiaka v jednotlivých ročníkoch, opäť sa prepočtom zníži podiel férovej odmeny žiaka v porovnaní s odmenou zamestnanca.

Ak je žiak na PV 60 % času v porovnaní so zamestnancom, je jeho férová odmena 60 % z odmeny zamestnanca.

Ak je podiel produktívnej práce žiaka z jeho času na PV napr. 50 %, je už férová odmena žiaka po prepočte vo výške 30 % z odmeny zamestnanca.

Ak je výkonnosť žiaka 60 % z výkonnosti zamestnanca, je už férová odmena žiaka po prepočte vo výške 18 % z odmeny zamestnanca.

Ak je priemerná hrubá odmena zamestnanca 800 € za mesiac, je vyššie uvedeným prepočtom férová odmena žiaka 144 € za mesiac.

Ak predpokladáme, že sme modelovo určili férovú odmenu žiaka 2. ročníka 3-ročného učebného odboru, malo by byť finančné zabezpečenie žiaka v skladbe podnikové štipendium a odmena za produktívnu prácu vo výške cca 144 € mesačne.

Modelovo to možno rozložiť na podnikové štipendium vo výške 60 € a odmenu za produktívnu prácu vo výške 84 €. Uvedený model zodpovedá vyššie uvedenému modelu výpočtu odmeny za produktívnu prácu a súčasným zámerom zamestnávateľov v určení výšky poskytovaného podnikového štipendia.

Uvedený modelový výpočet férovej odmeny potvrdzuje odporúčania smerom na zamestnávateľov, aby zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania rozhodoval o výške finančného zabezpečia žiaka, s ktorým má uzatvorenú učebnú zmluvu, ako o súbehu podnikového štipendia a odmeny za produktívnu prácu. Tento postup umožní zamestnávateľovi pri rozhodovaní o výške finančného zabezpečenia žiaka vychádzať aj zo zahraničných odporúčaní zamestnávateľom v štátoch s dlhoročnou tradíciou duálneho vzdelávania. Dôvodom je, že v zahraničí sa žiakom poskytuje príspevok na vzdelávanie alebo kompenzácia za prípravu na povolanie alebo v jednoduchosti odmena za duálne vzdelávanie u zamestnávateľa v jednej čiastke. Táto je najčastejšie určená pre každý odbor štúdia samostatne celoštátne na základe dohody zamestnávateľov, štátu a zástupcov zamestnancov a je pre zamestnávateľov v systéme duálneho vzdelávania záväzná.

Možno predpokladať, že vývojom slovenského systému duálneho vzdelávania bude určená napr. minimálna výška podnikového štipendia pre žiaka a pre daný odbor štúdia alebo dôjde k spojeniu podnikového štipendia s odmenou za produktívnu prácu do jednej odmeny za účasť v duálnom vzdelávaní.

18.2.2.4. Daňové a odvodové povinnosti z finančného zabezpečenia žiaka

Daňové povinnosti z motivačného štipendia a podnikového štipendia:

Finančné zabezpečenie žiaka poskytované vo forme motivačného a podnikového štipendia v súlade s § 27 zákona o odbornom vzdelávaní je pre žiaka ako daňovníka pre daň z príjmov fyzickej osoby považované za príjem oslobodený od dane v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov.

§ 9 Príjmy oslobodené od dane, Zákon o dani z príjmov

(2) Od dane sú oslobodené aj

j) štipendia⁵¹⁾ poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu alebo poskytované vysokými školami a obdobné plnenia poskytované zo zahraničia, **štipendia poskytované žiakom podľa osobitného predpisu**,^{51a)} podpory a príspevky z prostriedkov nadácií a občianskych združení,⁵²⁾ neziskových organizácií a neinvestičných fondov⁵³⁾ vrátane nepeňažného plnenia, podpory a príspevky⁵⁴⁾ poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu, rozpočtov obcí, vyšších územných celkov a štátnych fondov vrátane nepeňažného plnenia okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu príjmu alebo v súvislosti s výkonom činnosti, z ktorých plynú príjmy podľa § 5 a 6,

Odkaz 51a): § 27 ods. 3 a 6 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Daňové povinnosti z odmeny za produktívnu prácu žiaka:

Odmena za produktívnu prácu pre žiaka na praktickom vyučovaní v systéme duálneho vzdelávania u zamestnávateľa sa považuje za príjem žiaka zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 1 písm. l) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. **Odmena za produktívnu prácu žiaka je preto predmetom dane z príjmov.**

Základom dane z príjmov žiaka, ktorý poberal v priebehu kalendárneho roka iba odmenu za produktívnu prácu žiaka a ostatné hmotné a finančné zabezpečenie žiaka do limitov určených zákonom o odbornom vzdelávaní, je súčet odmien za produktívnu prácu, ktoré mu vyplatil zamestnávateľ v priebehu kalendárneho roka, znížený o nezdaniteľné časti základu dane.

Zamestnávateľ ako platiteľ dane má z odmeny za produktívnu prácu žiaka, ktorú mesačne vypláca žiakovi, a ktorá podlieha dani z príjmov ako príjem zo závislej činnosti, **povinnosť vybrať z príjmu žiaka preddavok na daň z príjmov v čase vyplatenia odmeny za produktívnu prácu žiaka** (§ 35 zákona o dani z príjmov). Zamestnávateľ odvedie tento preddavok na daň najneskôr do piatich dní po dni výplaty odmeny za produktívnu prácu žiaka na účet daňového úradu.

§ 5 Príjmy zo závislej činnosti, Zákon o dani z príjmov

(1) Príjmami zo závislej činnosti sú

l) **odmena za produktívnu prácu žiaka strednej odbornej školy a príjem študenta vysokej školy v čase odbornej praxe.**

§ 4 Základ dane, Zákon o dani z príjmov

(1) Základ dane

(1) Základ dane sa zistí ako súčet

a) čiastkových základov dane z príjmov podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2, ktoré sa znižujú o nezdaniteľné časti základu dane (§ 11),

Nezdaniteľná časť základu dane pre žiaka strednej školy v súlade s § 11 ods. 2 zákona o dani z príjmov pre rok 2015 je 3 803,33 €. Žiak ako daňovník má nárok si ju uplatniť, ak jeho základ dane, teda súčet odmien za produktívnu prácu za kalendárny rok nepresiahne sumu 19 809 €. **Mesačná výška nezdaniteľnej časti základu dane na žiaka ako daňovníka sa uplatní v sume 316,94 €.** Žiak si môže znížiť základ dane o nezdaniteľnú časť základu dane podpísaním vyhlásenia na zdanenie príjmov (§ 11 ods. 2 zákona o dani z príjmov), ktoré odovzdá zamestnávateľovi, u ktorého sa

zúčastňuje praktického vyučovania. Svojím podpisom si tak žiak mesačne môže uplatniť nárok na nezdaniteľnú časť základu dane a mesačne si tak prilepšiť k výplate pár € navyše.

Ak žiak dostane odmenu za produktívnu prácu mesačne menej ako je nezdaniteľná časť základu dane a vyplní vyhlásenie, bude jeho príjem zdanený preddavkom na daň vo výške 0 €. V opačnom prípade, ak vyhlásenie nepodpíše, príjem sa zdaní preddavkom na daň vo výške 19 % bez uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane.

Ak bol príjem žiaka vo forme odmeny za produktívnu prácu zdanený preddavkom, môže žiak do konca marca nasledujúceho kalendárneho roka podať daňové priznanie k dani z príjmov a ak jeho príjem za rok nepresiahol sumu nezdaniteľnej časti základu dane, získa financie vo výške preddavkov na daň od daňového úradu späť.

Pre zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania, ako daňovníka dane z príjmov právnických osôb, je **odmena za produktívnu prácu poskytovaná žiakovi na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa daňovým výdavkom** do výšky odmeny určenej § 27 zákona o odbornom vzdelávaní, t.j. do výšky 100 % hodinovej minimálnej mzdy.

Odmena poskytovaná žiakovi nad túto výšku nie je pre zamestnávateľa daňovým výdavkom.

Ak žiak v systéme duálneho vzdelávania má aj iné príjmy podliehajúci dani z príjmov fyzických osôb, základ dane sa vypočíta ako súčet čiastkových základov dane, t.j. ako súčet jednotlivých príjmov žiaka. Jedným z čiastkových základov dane je aj odmena za produktívnu prácu poskytovaná zamestnávateľom, s ktorým má žiak podpísanú učebnú zmluvu. Nezdaniteľná časť základu dane sa odpočítava zo súčtu čiastkových základov dane.

Ak má žiak viacero príjmov od viacerých platiteľov dane, odporúča sa zamestnávateľovi, ktorý vypláca odmenu za produktívnu prácu žiaka, zdaniť túto odmenu preddavkom na daň a na konci kalendárneho roka vystaviť pre žiaka Prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti. Žiak je povinný následne podať daňové priznanie k dani z príjmov podľa zákona o dani z príjmov.

Odvodové povinnosti z motivačného a podnikového štipendia a z odmeny za produktívnu prácu:

Motivačné štipendium, podnikové štipendium a odmena žiaka za produktívnu prácu žiaka nepodlieha odvodom na sociálne poistenie (§ 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení), nakoľko sa žiak nepovažuje pre sociálne poistenie za zamestnanca.

§ 4 Zamestnanec, Zákon o sociálnom poistení

(1) Zamestnanec na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti je, ak tento zákon neustanovuje inak, fyzická osoba v právnom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na pravidelný mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3, okrem

a) fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohody o brigádnickej práci študentov,

b) fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti, ak je poberateľom

1. starobného dôchodku,

2. invalidného dôchodku,

3. výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu²⁾ a dovŕšila dôchodkový vek,

4. invalidného výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu²⁾,

c) žiaka strednej školy v čase praktického vyučovania a študenta vysokej školy v čase odbornej praxe

V zmysle zákona o zdravotnom poistení je vymeriavacím základom na platenie preddavkov na zdravotné poistenie (§ 10b ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení) zárobková činnosť, ktorá zakladá právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 5 ods. 1 písm. a) až h), j) a k) a ods. 2 a 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov).

Do 1.9.2015 je finančné zabezpečenie žiaka vo forme odmeny za produktívnu prácu žiaka v zákone o dani z príjmov uvádzané ako príjem zo závislej činnosti v § 5 ods. 1 písm. a), preto bola odmena za produktívnu prácu vymeriavacím základom na platenie preddavkov na zdravotné poistenie (§ 10b ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení).

Nový zákon o odbornom vzdelávaní novelizoval aj zákon o dani z príjmov s účinnosťou od 1.9.2015. Novela zákona o dani z príjmov už uvádza odmenu za produktívnu prácu žiaka ako príjem zo závislej činnosti nie v § 5 ods. 1 písm. a) ale v § 5 ods. 1 písm. l). Touto novelizáciou zákona o dani z príjmov už nie je odmena za produktívnu prácu žiaka príjmom, ktorý je uvedený v § 5 ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmov, na ktorý odkazuje § 10b ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a tým nie je s účinnosťou od 1.9.2015 odmena za produktívnu prácu ako príjem zo závislej činnosti základom na platenie preddavkov na zdravotné poistenie.

§ 5 Príjmy zo závislej činnosti, Zákon o dani z príjmov

(1) Príjmami zo závislej činnosti sú

l) odmena za produktívnu prácu žiaka strednej odbornej školy a príjem študenta vysokej školy v čase odbornej praxe.

Odmena žiaka za produktívnu prácu žiaka nepodlieha teda od 1.9.2015 ani odvodom na zdravotné poistenie v zmysle zákona o zdravotnom poistení.

Z finančného zabezpečenia žiaka, vyplácaného vo forme motivačného štipendia, podnikového štipendia a odmeny za produktívnu prácu žiaka, podľa § 27 zákona o odbornom vzdelávaní sa od 1.9.2015 neplatia odvody do sociálnej poisťovne a ani preddavky na zdravotné poistenie.

18.3. Koordinácia hmotného a finančného zabezpečenia žiaka v systéme duálneho vzdelávania

Koordináciou odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce je proces plnenia úloh orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov, zamestnávateľov a zamestnancov pri podpore, plánovaní, inovácii, zabezpečovaní a uskutočňovaní odborného vzdelávania a prípravy.

Zamestnávateľ je v súlade s § 33 od. 2 zákona o odbornom vzdelávaní povinný v rámci koordinácie hmotného a finančného zabezpečenia žiaka v systéme duálneho vzdelávania medzi zamestnávateľmi a zástupcami zamestnancov predložiť zástupcom zamestnancov u zamestnávateľa k vyjadreniu spôsob hmotného a finančného zabezpečenia žiakov zo strany zamestnávateľa.

Táto forma koordinácie je obdobou kolektívneho vyjednávania o podmienkach duálneho vzdelávania žiakov u zamestnávateľov a kolektívneho vyjednávania o podmienkach hmotného a finančného zabezpečenia žiakov v duálnom vzdelávaní poskytovanom v zahraničí zamestnávateľmi, s ktorými majú žiaci uzatvorenú učebnú zmluvu.

19. Vzorové učebné plány a vzorové učebné osnovy

Obsah a rozsah odborného vzdelávania a prípravy v systéme duálneho vzdelávania určujú vzorový učebný plán a vzorové učebné osnovy, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Vzorový učebný plán pre príslušný študijný odbor alebo učebný odbor a vzorové učebné osnovy pre jednotlivé odborné predmety príslušného študijného odboru alebo učebného odboru vypracúva vecne príslušná stavovská organizácia alebo profesijná organizácia, ktorá má vecnú pôsobnosť k študijnému odboru alebo učebnému odboru v spolupráci s ministerstvom školstva.

Vzorový učebný plán určuje celkový týždenný počet vyučovacích hodín študijného odboru alebo učebného odboru rozpracovaný podľa jednotlivých ročníkov.

Vzorový učebný plán:

- a) učebného odboru, ktorého absolvovaním žiak získa nižšie stredné odborné vzdelanie, obsahuje najmenej 80 % vyučovacích hodín praktického vyučovania z celkového počtu vyučovacích hodín,
- b) učebného odboru, ktorého absolvovaním žiak získa stredné odborné vzdelanie, obsahuje najmenej 60 % vyučovacích hodín praktického vyučovania z celkového počtu vyučovacích hodín,
- c) študijného odboru, ktorého absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie, obsahuje najmenej 50 % vyučovacích hodín praktického vyučovania z celkového počtu vyučovacích hodín,
- d) študijného odboru, ktorého absolvovaním žiak získa vyššie odborné vzdelanie, obsahuje najmenej 50 % vyučovacích hodín praktického vyučovania z celkového počtu vyučovacích hodín.

Vzorová učebná osnova vymedzuje ciele, obsah a rozsah odborného vzdelávania a prípravy pre jednotlivé odborné predmety podľa vzorového učebného plánu príslušného študijného odboru alebo učebného odboru.

20. Úlohy zamestnávateľa pri praktickom vyučovaní

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania organizuje a vykonáva praktické vyučovanie žiaka, s ktorým uzatvoril učebnú zmluvu. Zamestnávateľ postupuje pri praktickom vyučovaní žiaka v súlade s platnou legislatívou, riadi sa ustanoveniami, ktoré si dohodol so strednou odbornou školou v zmluve o duálnom vzdelávaní. Praktické vyučovania žiakov vykonáva prostredníctvom inštruktorov, majstrov odborného výcviku alebo majstrov odbornej praxe.

Výkon praktického vyučovania žiaka koordinuje zamestnávateľ s teoretickým vyučovaním žiaka v strednej odbornej škole. Koordináciu duálneho vzdelávania za školu vykonáva majster odbornej výchovy alebo učiteľ odbornej praxe, ktorý je pedagogickým zamestnancom školy. Za zamestnávateľa vykonáva koordináciu duálneho vzdelávania najčastejšie pracovník z oblasti rozvoja ľudských zdrojov.

20.1. Zamestnávateľ v procese praktického vyučovania

Zamestnávateľ, na pracovisku ktorého sa uskutočňuje praktické vyučovanie v školskom systéme odborného vzdelávania, sa vyjadruje k školskému vzdelávaciemu programu pre odborné vzdelávanie a prípravu. Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, sa podieľa na tvorbe školského vzdelávacieho programu pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, môže

predkladať príslušnej stavovskej organizácii alebo profesijnej organizácii návrhy na zmenu alebo doplnenie vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor alebo učebný odbor a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné predmety príslušného študijného odboru alebo učebného odboru.

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby sa praktické vyučovanie vykonávalo:

- a) v súlade s ustanovenou organizáciou výchovy a vzdelávania v stredných školách, ak sa praktické vyučovanie vykonáva na pracovisku zamestnávateľa,
- b) cvičnou prácou a produktívnou prácou, ktoré zodpovedajú povolaniu, skupine povolaní alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak pripravuje a
- c) pod vedením majstra odborného výcviku, majstra odbornej praxe, majstra umeleckej praxe alebo pod vedením inštruktora, ak sa praktické vyučovanie vykonáva na pracovisku praktického vyučovania
- d) pod vedením inštruktora ak sa praktické vyučovanie vykonáva na pracovisku zamestnávateľa.

Zamestnávateľ je povinný pri výkone praktického vyučovania zabezpečiť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci žiakov a plniť povinnosti ustanovené osobitnými predpismi.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie, doplní svoje predpisy upravujúce prevádzku pracovísk o organizáciu praktického vyučovania a ďalšie podrobnosti súvisiace s účasťou žiakov na praktickom vyučovaní.

Zamestnávateľ pravidelne informuje strednú odbornú školu žiaka, ktorý sa u neho zúčastňuje praktického vyučovania, o všetkých skutočnostiach súvisiacich s výkonom praktického vyučovania. Túto informačnú povinnosť plní prostredníctvom pedagogického zamestnanca strednej odbornej školy, ktorého určí riaditeľ strednej odbornej školy po dohode so zamestnávateľom.

Zamestnávateľ pedagogickému zamestnancovi, ktorého určil riaditeľ školy, umožní vstup na miesto výkonu praktického vyučovania za účelom koordinácie dodržiavania podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu žiaka. Pedagogický zamestnanec je povinný oboznámiť sa s predpismi zamestnávateľa, ktoré určí zamestnávateľ, a je povinný ich dodržiavať.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, uhradí strednej odbornej škole zodpovedajúcu časť nákladov na praktické vyučovanie ak:

- a) časť praktického vyučovania sa uskutočňuje v dielni alebo
- b) praktické vyučovanie sa vykonáva pod vedením majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, je povinný bezodkladne oznámiť príslušnej stavovskej organizácii alebo profesijnej organizácii, ktorá mu vydala osvedčenie, že prestal spĺňať podmienky pre spôsobilosť na výkon PV, že došlo k ukončeniu zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania alebo zmluvy o duálnom vzdelávaní.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, deleguje svojho zástupcu do skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku, predmetovej maturitnej komisie pre odbornú zložku maturitnej skúšky alebo do skúšobnej komisie pre absolventskú skúšku.

Počet žiakov na praktickom vyučovaní v jednej pracovnej zmene musí byť primeraný k počtu pracovníkov danej pracovnej zmeny. Ako primeraný počet žiakov v zahraničných systémoch duálneho vzdelávania sa považuje:

- 1 žiak na 1 až 2 pracovníkov zamestnávateľa,
- 2 žiaci na 3 až 5 pracovníkov zamestnávateľa,
- 3 žiaci na 6 až 8 pracovníkov zamestnávateľa,
- 1 ďalší žiak na každých ďalších 3 pracovníkov zamestnávateľa.

Do počtu pracovníkov zamestnávateľa sa počítajú pracovníci, ktorí vykonávajú rovnaké povolanie, ako povolanie, na ktoré sa žiak na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa pripravuje.

20.2. Vyučovacie deň a organizácia praktického vyučovania

Zamestnávateľ pri zaradení žiaka do výrobného procesu na pracovisku praktického vyučovania je povinný dodržiavať legislatívne predpisy upravujúce organizáciu vyučovania a súčasne aj legislatívne predpisy upravujúce prácu mladistvých zamestnancov.

Žiak má počas praktického vyučovania práva a povinnosti zamestnanca v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené podľa osobitného predpisu.¹⁸

Žiak sa posudzuje pre účely organizácie praktického vyučovania u zamestnávateľa ako žiak strednej odbornej školy.

Zamestnávateľ sa preto musí riadiť ustanoveniami školskej legislatívy, ktoré upravujú čas praktického vyučovania, prestávky, dĺžku vyučovacieho dňa na praktickom vyučovaní a ostatné organizačné podmienky praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.¹⁹

Veci dotýkajúce sa praktického vyučovania u zamestnávateľa neupravené školskou legislatívou sa primerane riadia ustanoveniami zákonníka práce a iných predpisov platné pre mladistvých zamestnancov²⁰.

Praktické vyučovanie na pracovisku praktického vyučovania je organizované formou vyučovacích dní praktického vyučovania.

Praktické vyučovanie u zamestnávateľa formou odborného výcviku alebo odbornej praxe žiaka prvého ročníka v jednom vyučovacom dni trvá najviac šesť vyučovacích hodín.

Praktické vyučovanie u zamestnávateľa formou odborného výcviku alebo odbornej praxe žiaka druhého ročníka až piateho ročníka v jednom vyučovacom dni trvá najviac sedem vyučovacích hodín.

Praktické vyučovanie u zamestnávateľa formou odborného výcviku alebo odbornej praxe žiaka prvého ročníka pomaturitného štúdia, vyššieho odborného štúdia, skráteného štúdia a pod. v jednom vyučovacom dni trvá najviac sedem vyučovacích hodín. Praktické vyučovanie u zamestnávateľa formou odborného výcviku alebo odbornej praxe žiaka druhého a vyššieho ročníka pomaturitného štúdia, vyššieho odborného štúdia, skráteného štúdia a pod. v jednom vyučovacom dni trvá najviac osem vyučovacích hodín.

Do dĺžky jedného vyučovacieho dňa vyučovania odbornej praxe na pracoviskách zamestnávateľov a pracoviskách praktického vyučovania a vyučovania odborného výcviku sa započítava aj dĺžka prestávok. Prestávky žiakov, ktorí vykonávajú odborný výcvik a odbornú prácu na

¹⁸) Zákon č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

¹⁹ § 3 vyhlášky č. xx/2015 Z.z. o stredných školách

²⁰ § 40 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce

pracoviskách praktického vyučovania u zamestnávateľa sú rovnaké ako prestávky zamestnancov na týchto pracoviskách.

Vyučovací deň praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania je teda obdobou pracovného času, ktorý upravuje zákonník práce.

Vyučovanie odborného výcviku neploletých žiakov a odbornej praxe ploletých žiakov sa môže začať o 7.00 hodine. Vyučovanie odborného výcviku ploletých žiakov a odbornej praxe ploletých žiakov sa môže skončiť najneskôr do 20.00 hodiny. Vyučovanie odborného výcviku ploletých žiakov a odbornej praxe ploletých žiakov sa môže začať o 6.00 hodine. Vyučovanie odborného výcviku ploletých žiakov a odbornej praxe ploletých žiakov sa môže skončiť najneskôr do 22.00 hodiny.

Začiatok a koniec vyučovacieho dňa praktického vyučovania, rovnako ako začiatok a koniec pracovného času pre zamestnancov, určuje zamestnávateľ vo vnútornom poriadku pracoviska praktického vyučovania.

Vyučovanie neploletého žiaka v priebehu 24 hodín trvá najviac osem hodín. Vyučovanie ploletého žiaka v priebehu 24 hodín trvá najviac 12 hodín.

Vyučovací deň môže byť rovnako ako pracovný čas zamestnancov rozvrhnutý na dopoludňajší vyučovací deň a popoludňajší vyučovací deň. Začiatok a koniec dopoludňajšieho vyučovacieho dňa a popoludňajšieho vyučovacieho dňa určí zamestnávateľ podľa pravidiel pre začiatok a koniec vyučovacieho dňa uvedených vyššie.

Rozvrhnutím praktického vyučovania na dopoludňajší vyučovací deň a popoludňajší vyučovací deň si môže zamestnávateľ zabezpečiť dvojnásobné využitie vzdelávacej kapacity pracoviska praktického vyučovania, ktorá je uvedená v osvedčení pre poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

Praktické vyučovanie sa môže vykonávať aj v období školských prázdnin. Ak sa praktické vyučovanie vykonáva v období školských prázdnin, obdobie školského vyučovania sa skrúti o taký počet vyučovacích dní, ktorý zodpovedá počtu dní praktického vyučovania v období školských prázdnin. Praktické vyučovanie sa organizuje tak, aby súčet týždenného počtu vyučovacích dní teoretického vyučovania a týždenného počtu vyučovacích dní praktického vyučovania nepresiahol päť dní; v dňoch pracovného pokoja sa vyučovanie nevykonáva.²¹

Modelový príklad A:

Ak sa praktické vyučovanie bude uskutočňovať v mesiaci júl v dĺžke 15 pracovných dní, skončí sa vyučovanie žiaka v rozsahu teoretického a praktického vyučovania v mesiaci jún o 15 pracovných dní skôr. Škola musí opraviť organizáciu teoretického vyučovania v školskom roku tak, aby sa predmety teoretického vyučovania odučili do konca skráteného teoretického školského vyučovania v škole.

Modelový príklad B:

Praktické vyučovanie sa musí organizovať tak, aby súčet dní praktického alebo teoretického vyučovania nepresiahol 5 dní. Napr. v jednom týždni môže byť max. 5 dní praktického vyučovania, alebo 5 dní vyučovania, z toho 3 dni praktického vyučovania a 2 dni teoretického vyučovania a pod. kombinácie. V zmysle § 48 zákona o odbornom vzdelávaní sa môže žiak zúčastniť aj praktického vyučovania v sobotu. Aby nedošlo k prekročeniu max. 5 dní vyučovania v týždni, bude v tomto prípade praktické vyučovanie organizované v dňoch utorok až sobota.

V dňoch pracovného pokoja nie je možné organizovať praktické vyučovanie.

²¹ § 47 zákona č. xx/2015 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave

Dni pracovného pokoja sú štátne sviatky, nedeľa a dni pracovného pokoja podľa zákon č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch.

Zamestnávateľ nesmie organizovať praktické vyučovanie a výkon produktívnej práce žiaka, ktorá je súčasťou praktického vyučovania, tak aby časom jej výkonu zodpovedalo praktické vyučovanie práci nadčas a nočnej práci.

V súlade s § 174 ods. 1 Zákonníka práce môže byť praktické vyučovanie výnimočne u mladistvých žiakov starších ako 16 rokov organizované aj tak, že začiatok alebo koniec vyučovacieho dňa praktického vyučovania bude vykonávaný v čase nočnej práce a to nie viac ako jednu hodinu, ak je to potrebné na výchovu žiakov na povolanie. Nočná práca mladistvého zamestnanca musí bezprostredne nadväzovať na jeho praktické vyučovanie pripadajúcu podľa rozvrhu praktického vyučovania na denný čas. Vzhľadom na začiatok a koniec vyučovacieho dňa praktického vyučovania daný vyhláškou o stredných školách, možno toto ustanovenie zákonníka práce využiť iba v prípade plnoletých žiakov.

Ako modelový príklad môže byť uvedené praktické vyučovanie v učebnom odbore pekár, v ktorom výrobné činnosti, ktoré môže žiak vykonávať ako produktívnu prácu žiakov, vykonávané najmä v nočnej pracovnej zmene. Nočná práca žiaka môže byť ale maximálne 1 hodinu a to iba vo výnimočných prípadoch, ktoré vie zamestnávateľ odôvodniť.

§ 174 Zákonník práce

Zákaz práce nadčas, práce v noci a pracovnej pohotovosti

(1) Zamestnávateľ nesmie zamestnávať mladistvých zamestnancov prácou nadčas, nočnou prácou a nesmie im nariadiť alebo s nimi dohodnúť pracovnú pohotovosť. Výnimočne môžu mladiství zamestnanci starší ako 16 rokov vykonávať nočnú prácu nepresahujúcu jednu hodinu, ak je to potrebné na ich výchovu na povolanie. Nočná práca mladistvého zamestnanca musí bezprostredne nadväzovať na jeho prácu pripadajúcu podľa rozvrhu pracovných zmien na denný čas.

20.3. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri praktickom vyučovaní

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie na svojom pracovisku postupuje v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci rovnakým spôsobom ako postupuje pri výkone svojej činnosti. Vo všeobecne teda platí zásada, že postupy zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré platia vo vzťahu k zamestnancom zamestnávateľa rovnako platia aj vo vzťahu k žiakom, ktorým zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie na svojich pracoviskách.

Zamestnávateľ pri praktickom vyučovaní uplatňuje všeobecné zásady prevencie pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov.

Všeobecné zásady prevencie sú:

- vylúčenie nebezpečenstva a z neho vyplývajúceho rizika,
- posudzovanie rizika, ktoré nemožno vylúčiť, najmä pri výbere a počas používania pracovných prostriedkov, materiálov, látok a pracovných postupov,
- vykonávanie opatrení na odstránenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,
- uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,
- nahrádzanie prác, pri ktorých je riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,

- prispôsobovanie práce schopnostiam zamestnanca a technickému pokroku,
- zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného prostriedku, pracovných postupov a výrobných postupov s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivých faktorov práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,
- plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných pracovných prostriedkov, technológií a metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia a prostredníctvom sociálnych opatrení,
- vydávanie pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ pri výkone praktického vyučovania v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci plní všeobecné povinnosti zamestnávateľa:

- vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,
- zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami,
- zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy,
- zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
- odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie,
- nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdraviu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými pracovnými prostriedkami, pracovnými postupmi, výrobnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,
- v priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, a v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov:
 - a) prijať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať opatrenia na ich obmedzenie,
 - b) vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len nevyhnutne potrebným zamestnancom, ktorí sú riadne a preukázateľne oboznámení a majú výcvik a vybavenie podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- určovať bezpečné pracovné postupy,

- určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,
- písomne vypracovať, pravidelne vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať koncepciu politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a program realizácie tejto koncepcie, ktorý obsahuje najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania; to sa nevzťahuje na zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 11 zamestnancov a na zamestnávateľa, ktorého kód podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností nie je uvedený v prílohe č. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- vydávať vnútorné predpisy, pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk:
 - a) zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
 - b) spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
 - c) zakázaných mladistvým zamestnancom,
- viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, päť rokov odo dňa, keď bol v nich vykonaný posledný záznam, ak zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci alebo osobitný predpis neustanovuje inak,
- zaraďovať zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav a schopnosti a na ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu a schopnostiam a na ktoré nemajú vek, kvalifikačné predpoklady a doklad o odbornej spôsobilosti podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečiť posudzovanie individuálnych fyzických schopností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami,
- zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, a to v pravidelných intervaloch s prihliadnutím na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku, ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiada,
- dbať na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci u:
 - a) zamestnancov na odlúčených pracoviskách,
 - b) zamestnancov, ktorí pracujú na pracovisku sami,
 - c) osobitných skupín zamestnancov, predovšetkým vo vzťahu k špecifickým nebezpečenstvám, ktoré osobitne ovplyvňujú ich bezpečnosť a zdravie,
- poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mohol mať za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov.

Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov zamestnávateľ pri praktickom vyučovaní:

- vypracuje zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia,
- bezplatne poskytuje žiakom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky a viesť evidenciu o ich poskytnutí,
- udržiava osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

Zamestnávateľ bezplatne:

- poskytuje žiakom pracovný odev a pracovnú obuv, ak pracujú v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podlieha mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu,
- zabezpečuje žiakom podľa vnútorného predpisu pitný režim, ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, a poskytovať umývacie, čistiace a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny.

Zamestnávateľ poskytujúci praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania pri určovaní práce, ktorú žiaci budú vykonávať v rámci praktického vyučovania formou cvičnej práce alebo formou produktívnej práce, postupuje rovnako ako zamestnávateľ pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov, ktorý im môže pridelovať iba práce, ktoré sú primerané ich fyzickému a rozumovému rozvoju, neohrozujú ich mravnosť, a poskytuje im pri práci zvýšenú starostlivosť.

§ 173 Zákonník práce

Zamestnávateľ môže zamestnávať mladistvých zamestnancov len prácami, ktoré sú primerané ich fyzickému a rozumovému rozvoju, neohrozujú ich mravnosť, a poskytuje im pri práci zvýšenú starostlivosť. To isté platí aj pre školy a občianske združenia podľa osobitného predpisu, ak v rámci svojej účasti na výchove mládeže organizujú práce mladistvých.

Zamestnávateľ pri určovaní práce v rámci praktického vyučovania dodržiava aj ustanovenia Nariadenie vlády č. 286/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov a to najmä ustanovenia § 3:

§ 3 ods. 3

Zamestnávateľ nesmie pridelovať mladistvému zamestnancovi prácu, ak by:

- a)** *objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,*
- b)** *bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov, napríklad jedovatých, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,*
- c)** *bol vystavený škodlivému žiareniu,*
- d)** *existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,*
- e)** *bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,*
- f)** *bol vystavený nadmernému huku alebo vibráciám.*

§ 3 ods. 4

Mladistvý zamestnanec môže vykonávať práce podľa odseku 3 s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia:

- a)** *potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,*
- b)** *sústavným odborným dozorom pri práci,*
- c)** *vhodnou organizáciou režimu práce a*

d) inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov, obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

Pri pracovnom úraze žiaka na praktickom vyučovaní postupuje zamestnávateľ rovnako ako pri pracovnom úraze zamestnanca.

Zamestnávateľ po vykonaní základných opatrení spojených s úrazom žiaka bezodkladne informuje o pracovnom úraze aj školu a zákonných zástupcov žiaka.

Takýto úraz žiaka sa považuje za úraz pracovný a žiak má po predložení žiadostí a splnení podmienok nárok na úrazové dávky poskytované Sociálnou poisťovňou, napríklad na bolestné, ktoré mu jeho ošetrojúci lekár bodovo ohodnotí v zmysle zákona o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Zamestnávateľ ani škola nepostupujú postupmi, ktoré sú upravené pre školský úraz.

20.4. Inštruktor

Ako inštruktor môže pôsobiť fyzická osoba, ktorá:

- a) je v pracovnoprávnom vzťahu so zamestnávateľom alebo je samostatne zárobkovo činnou osobou,
- b) dosiahla najmenej:
 1. stredné odborné vzdelanie v príslušnom učebnom odbore alebo v príbuznom učebnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje,
 2. úplné stredné odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore alebo v príbuznom študijnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje, alebo
 3. vyššie odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore alebo v príbuznom študijnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje,
- c) vykonávala najmenej tri roky povolanie alebo odborné činnosti v rozsahu vzdelávacích štandardov pre príslušný študijný odbor alebo v rozsahu vzdelávacích štandardov pre príslušný učebný odbor, v ktorom sa žiak pripravuje,
- d) má preukaz, osvedčenie alebo iný doklad preukazujúci odbornú spôsobilosť, ak sa na výkon príslušného povolania takáto odborná spôsobilosť vyžaduje a
- e) má potvrdenie o absolvovaní prípravy inštruktora vydané príslušnou stavovskou organizáciou alebo príslušnou profesijnou organizáciou zameranej na
 1. zabezpečenie práv a povinností žiaka pri praktickom vyučovaní,
 2. organizáciu praktického vyučovania,
 3. opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri praktickom vyučovaní,
 4. vzdelávacie štandardy pre praktické vyučovanie pre príslušný študijný odbor alebo pre príslušný učebný odbor,
 5. vzorový učebný plán pre príslušný študijný odbor alebo vzorový učebný plán pre príslušný učebný odbor a vzorové učebné osnovy pre odborný výcvik, odbornú prax alebo umeleckú prax príslušného študijného odboru alebo vzorové učebné osnovy pre odborný výcvik, odbornú prax alebo umeleckú prax príslušného učebného odboru, ak bude vykonávať činnosť inštruktora na pracovisku praktického vyučovania a
 6. spôsob účasti inštruktora na hodnotení a klasifikácii žiaka.

Fyzická osoba, ktorá prvý krát začne vykonávať činnosť inštruktora a neabsolvovala prípravu inštruktora, splní ju najneskôr do jedného roka od začiatku výkonu činnosti inštruktora podľa rozhodnutia zamestnávateľa.

Zamestnávateľ môže prideliť inštruktorovi maximálne 3 žiakov v jednej pracovnej zmene. Ak inštruktor neabsolvoval prípravu inštruktora, zamestnávateľ zabezpečí preukázateľným spôsobom poučenie inštruktora týkajúce sa praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, povinností inštruktora pri výkone praktického vyučovania žiakov, vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania, pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri praktickom vyučovaní žiakov, spôsobu účasti inštruktora na hodnotení a klasifikácii žiaka, dokumentácie praktického vyučovania a pod..

20.5. Majster odbornej výchovy

Majster odbornej výchovy vykonávajúci praktické vyučovanie skupinovú formou v systéme duálneho vzdelávania je pedagogický zamestnanec v zmysle, zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch.

Maximálny počet žiakov v skupine na 1 majstra odbornej výchovy určuje príloha vyhlášky o sústave odborov vzdelávania a vecnej pôsobnosti stavovských organizácií a profesijných organizácií.

Majster odbornej výchovy vykonáva pedagogickú činnosť pri uskutočňovaní odborného výcviku a odbornej praxe v rámci školského vzdelávacieho programu vypracovaného v súlade so vzorovým učebným plánom a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania.

Zákon o pedagogických zamestnancoch určuje ako predpoklady pre výkon pedagogickej činnosti:

- a) kvalifikačné predpoklady,
- b) bezúhonnosť,
- c) zdravotná spôsobilosť,
- d) ovládanie štátneho jazyka.

Uvedené predpoklady musí pedagogický zamestnanec spĺňať po celý čas výkonu pedagogickej činnosti.

Požadovaným stupňom vzdelania pre majstra odbornej výchovy je aj vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa a vyučenie v príslušnom učebnom odbore alebo príbuznom učebnom odbore alebo úplné stredné vzdelanie a vyučenie v príslušnom učebnom odbore alebo príbuznom učebnom odbore; v tých odboroch, v ktorých sa vyučenie v odbore nevykonáva, je splnením požadovaného stupňa vzdelania aj úplné stredné odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore alebo príbuznom študijnom odbore a pedagogická spôsobilosť.

Majster odbornej výchovy je povinný začať vzdelávanie na získanie pedagogickej spôsobilosti najneskôr do dvoch rokov od vzniku prvého pracovného pomeru pedagogického zamestnanca a najneskôr do štyroch rokov pracovného pomeru je povinný ho ukončiť.

Zamestnávateľ poskytujúci praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania sa rozhoduje o výkone praktického vyučovania prostredníctvom majstra odbornej výchovy alebo prostredníctvom inštruktora. Zamestnávateľ s vyšším počtom zamestnancov, ktorí môžu vykonávať činnosť inštruktora praktického vyučovania, môže vyšší počet žiakov na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa pokryť zvýšeným počtom inštruktora a nemusí využiť majstra odbornej výchovy. Naopak zamestnávateľ s menším počtom zamestnancov, ktorí by mohli vykonávať činnosť inštruktora, musí pri vyššom počte žiakov s učebnou zmluvou využiť majstra odbornej výchovy, ktorému môže určiť skupinu žiakov v počte až 15 žiakov v závislosti od odboru štúdia.

Najčastejšie sa bude zamestnávateľ rozhodovať pre obsadenie miesta majstra odbornej výchovy pri poskytovaní praktického vyučovania aj žiakom 1. ročníka štúdia. Praktické vyučovanie

žiakov 1. ročníka tak môže zamestnávateľ vykonávať prostredníctvom majstra odbornej výchovy v uzavretých školiacich miestnostiach a tým môže žiakom popri nácviku základných pracovných zručností poskytovať súčasne aj odborné teoretické inštruktáže k jednotlivým odborným témam, po ktorých bude nasledovať výkon praktických činností.

Zamestnávateľ môže praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania poskytovať prostredníctvom majstrov odbornej výchovy, ktorí sú zamestnancami zamestnávateľa a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie alebo prostredníctvom majstrov odbornej výchovy, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie, ak zamestnávateľ nezamestnáva potrebný počet majstrov odbornej výchovy.

V praxi tak môže u zamestnávateľa vzniknúť stav, v ktorom zamestnávateľ vykonáva praktické vyučovanie žiakov aj prostredníctvom majstrov odbornej výchovy aj prostredníctvom inštruktorov. Môže nastať aj stav, v ktorom časť majstrov odbornej výchovy, je zamestnancami zamestnávateľa a časť zamestnancami školy.

Ak sa zamestnávateľ a škola dohodnú o využití majstrov odbornej výchovy, zamestnancov školy, na výkon praktického vyučovania u zamestnávateľa odporúča sa postupovať podľa § 58 Zákonníka práce, ktorý upravuje dočasné pridelenie zamestnanca na výkon práce kinému zamestnávateľovi. V zmluve o duálnom vzdelávaní dohodne zamestnávateľ so školou spôsob finančného zabezpečenia majstrov odbornej výchovy, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie u zamestnávateľa.

20.6. Úloha školy pri PV – hodnotenie a klasifikácia žiaka, koordinácia duálneho vzdelávania

Škola v duálnom vzdelávaní zabezpečuje v rámci výkonu PV u zamestnávateľa funkciu koordinácie duálneho vzdelávania žiaka ako jeho súčasť odborného vzdelávania a prípravy. Škola túto koordináciu vykonáva prostredníctvom určeného pedagogického zamestnanca, ktorým môže byť odborný učiteľ, učiteľ odbornej praxe, učiteľ umeleckej praxe alebo majster odbornej výchovy.

Škola súčasne v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, zodpovedá za vypracovanie školského vzdelávacieho programu, ktorého súčasťou je aj tematický vzdelávací plán predmetov praktického vyučovania. Odporúčame aby škola prevzala v záujme prehĺbenia zmluvných vzťahov so zamestnávateľom súčasne aj metodickú funkciu vo vzťahu k výkonu praktického vyučovania a vo vzťahu k riešeniu vzdelávacích a výchovných otázok spojených s odborným vzdelávaním a prípravou žiaka na povolanie.

Škola prostredníctvom svojho koordinátora duálneho vzdelávania sleduje účasť žiakov s učebnou zmluvou na praktickom vyučovaní, konzultuje s inštruktorom, majstrom odborného výcviku alebo pracovníkom rozvoja ľudských zdrojov u zamestnávateľa otázky spojené s výkonom praktického vyučovania žiakov. Koordinátor duálneho vzdelávania spolupracuje so zamestnávateľom pri spracovaní dokumentácie duálneho vzdelávania.

Koordinátor duálneho vzdelávania ako pedagogický zamestnanec školy preberá od inštruktorov a majstrov odborného výcviku podklady pre hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Tieto

informácie po spracovaní predkladá na rokovanie pedagogickej rady školy v rámci hodnotenia a klasifikácie žiakov za určené klasifikačné obdobie.

Koordinátor duálneho vzdelávania prenáša na vedenie školy aj ďalšie informácie o praktickom vyučovaní u zamestnávateľa ako aj požiadavky zamestnávateľa týkajúce sa spolupráce zamestnávateľa a školy v systéme duálneho vzdelávania.

20.7. Stredná odborná škola v procese praktického vyučovania

Stredná odborná škola vypracúva školský vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým ma uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní a v súlade so vzorovým učebným plánom a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania pre daný odbor štúdia, v ktorom zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie.

Stredná odborná škola môže predkladať zamestnávateľovi, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, návrhy na zmenu alebo doplnenie vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor alebo učebný odbor a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné predmety príslušného študijného odboru alebo učebného odboru.

Stredná odborná škola pravidelne informuje zamestnávateľa o všetkých skutočnostiach súvisiacich s výchovno-vzdelávacím procesom žiaka. Túto informačnú povinnosť plní prostredníctvom pedagogického zamestnanca.

Stredná odborná škola môže poskytnúť zamestnávateľovi zodpovedajúci počet majstrov odbornej výchovy, učiteľov odbornej praxe alebo učiteľov umeleckej praxe, ktorí sú zamestnancami strednej odbornej školy a pod vedením ktorých budú žiaci vykonávať praktické vyučovanie, ak:

- a) zamestnávateľ nezamestnáva majstrov odborného výcviku, majstrov odbornej praxe alebo majstrov umeleckej praxe alebo
- b) zamestnávateľ nezamestnáva potrebný počet majstrov odborného výcviku, majstrov odbornej praxe alebo majstrov umeleckej praxe.

20.8. Žiak v procese praktického vyučovania

Žiak v procese praktického vyučovania u zamestnávateľa má práva a povinnosti dané učebnou zmluvou, ktorú žiak uzavrel so zamestnávateľom a práva a povinnosti vyplývajúce žiakovi z postavenia žiaka strednej odbornej školy v rozsahu jeho odborného vzdelávania a prípravy na povolanie nad rozsah praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Žiak je povinný zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní:

- a) podľa časového harmonogramu praktického vyučovania,
- b) vykonávaním cvičnej práce a produktívnej práce, ktoré zodpovedajú povolaniu, skupine povolání alebo odborným činnostiam, na ktoré sa žiak pripravuje a
- c) pod vedením majstra odbornej výchovy, učiteľa odbornej praxe, učiteľa umeleckej praxe alebo pod vedením inštruktora.

Jedným z najväčších prínosov praktického vyučovania u zamestnávateľa je vplyv reálneho výrobného prostredia na žiaka, ktorý počas praktického vyučovania u zamestnávateľa získa nielen pracovné návyky a zručnosti potrebné k vykonávaniu svojho povolania, ale súčasne získava aj kompetencie k pracovnému uplatneniu sa a kompetencie k riešeniu úloh vo výrobnej činnosti. Rovnako sa žiak naučí komunikovať s kolegami, formulovať presne svoje požiadavky a riadiť sa pokynmi vedúcich pracovníkov a naučí sa spolupracovať s ostatnými pracovníkmi u zamestnávateľa.

20.9. Kontrola praktického vyučovania u zamestnávateľa

Kontrolu praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania vykonáva stavovská alebo profesijná organizácia prostredníctvom spôsobilej osoby, ktorá sa podieľa aj na overovaní spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

Kontrolou praktického vyučovania je dohľad nad dodržiavaním podmienok pre výkon praktického vyučovania v duálnom vzdelávaní, sledovanie dodržiavania vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov pre duálne vzdelávanie, sledovanie účasti žiakov na praktickom vyučovaní, sledovanie systému hodnotenia a klasifikácie žiakov na praktickom vyučovaní, sledovania finančného a hmotného zabezpečenia žiakov a sledovanie spolupráce školy a zamestnávateľa v rámci odborného vzdelávania a prípravy žiakov v systéme duálneho vzdelávania.

Informácie získané stavovskou alebo profesijnou organizáciou využíva organizácia pri plnení svojich úloh v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

Štát vykonáva kontrolu praktického vyučovania prostredníctvom Štátnej školskej inšpekcie.

21. Rozhodovanie riaditeľa školy vo vzťahu k žiakovi s učebnou zmluvou

Riaditeľ školy rozhoduje o veciach týkajúcich sa štúdia žiaka spoločne so zamestnávateľom, s ktorým má žiak uzatvorenú učebnú zmluvu a s ktorým škola uzatvorila zmluvu o duálnom vzdelávaní. Rozhodovanie riaditeľa školy sa môže týkať napríklad vykonania opravnej skúšky z vyučovacieho predmetu, vykonania komisionálnej skúšky z vyučovacieho predmetu, opakovania ročníka, prerušenia štúdia, zmeny odboru štúdia a pod.

Vzhľadom na skutočnosť, že zamestnávateľ má so žiakom školy uzatvorený zmluvný vzťah formou učebnej zmluvy je potrebné, aby riaditeľ školy každé rozhodnutie týkajúce sa uvedených vecí ako aj iné rozhodnutia voči žiakovi prijal so súhlasom zamestnávateľa.

Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon)

§ 24 ods. 2 „O povolení individuálneho vzdelávania žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, rozhoduje riaditeľ školy po súhlase zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

§ 26 ods. 1 „Vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, môže riaditeľ školy povoliť po súhlase zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

§ 33 ods. 5 „Riaditeľ strednej školy môže po posúdení učebných plánov a po prerokovaní v pedagogickej rade povoliť žiakovi absolvovať časť štúdia na obdobnej škole v zahraničí, ak sa žiak pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, po súhlase zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

§ 34 sa dopĺňa odsekom 3 „Prerušenie štúdia žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, alebo zmenu študijného odboru alebo učebného odboru žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, riaditeľ povoľuje po súhlase zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

§ 35 ods. 1 „Súčasťou žiadosti o prestup žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, je aj súhlas zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

§ 37 ods. 1 „O opakovaní ročníka žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, rozhoduje riaditeľ strednej školy po súhlase zamestnávateľa, u ktorého sa tento žiak pripravuje.“

22. Dokumentácia duálneho vzdelávania

Dokumentácia duálneho vzdelávania je súbor písomných dokumentov, ktorými sa riadi proces odborného vzdelávania a súbor písomností, podľa ktorých vydáva škola verejné listiny a rozhodnutia. Dokumentácia duálneho vzdelávania sa u zamestnávateľa a v škole vedie v slovenskom jazyku. Dokumentácia duálneho vzdelávania sa člení na:

1. Dokumentáciu duálneho vzdelávania vedenú v škole.
2. Dokumentáciu duálneho vzdelávania vedenú u zamestnávateľa.

Dokumentáciu duálneho vzdelávania vedenú v škole upravuje zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

Dokumentáciu duálneho vzdelávania vedenú u zamestnávateľa tvoria:

- učebná zmluva,
- zmluva o duálnom vzdelávaní,
- vzorový učebný plán učebného alebo študijného odboru,
- vzorové učebné osnovy pre vyučovací predmet učebného alebo študijného odboru,
- potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania,
- školský vzdelávací program,
- zoznam žiakov vykonávajúcich PV v organizácii k 1.9. kalendárneho roka aktualizovaný priebežne pri jeho zmenách,
- zoznam inštruktorov a majstrov odbornej výchovy k 1.9. kalendárneho roka,
- tematický vzdelávací plán predmetov praktického vyučovania,
- evidencia dochádzky žiaka na praktické vyučovanie,
- mesačný výkaz praktického vyučovania žiaka,
- preraďovacie plány praktického vyučovania,
- vnútorný poriadok pracoviska praktického vyučovania alebo príloha pracovného poriadku upravujúca praktické vyučovanie u zamestnávateľa,
- hodnotiaci list žiaka na praktickom vyučovaní,
- pravidlá finančného zabezpečenia žiakov,
- pravidlá hmotného zabezpečenia žiakov,
- iné podľa rozhodnutia zamestnávateľa.

23. Ukončovanie štúdia – organizácia, témy, účasť v skúšobnej komisii, hodnotenie

Ukončovanie štúdia žiakov s učebnou zmluvou sa uskutočňuje záverečnou skúškou, maturitnou skúškou alebo absolventskou skúškou.

23.1. Záverečná skúška

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi štátneho vzdelávacieho programu a overenie, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravujú.

Žiak môže konať záverečnú skúšku, ak úspešne ukončil posledný ročník vzdelávacieho programu príslušného učebného odboru.

Záverečná skúška sa člení na písomnú časť, praktickú časť a ústnu časť. Praktická časť záverečnej skúšky sa vykoná po písomnej časti skúšky a pred ústnou časťou skúšky; praktickú časť záverečnej skúšky možno vykonať aj v inom termíne najmä z dôvodu sezónnych prác.

Praktická časť záverečnej skúšky žiaka s učebnou zmluvou sa vykonáva na pracovisku praktického vyučovania u zamestnávateľa ak sa zamestnávateľ nedohodol so školou inak.

Organizáciu záverečnej skúšky zabezpečuje škola v spolupráci so zamestnávateľom.

Záverečná skúška sa koná v riadnom skúšobnom období alebo v mimoriadnom skúšobnom období.

Riadne skúšobné obdobie trvá od 16. júna do 30. júna príslušného školského roka. Ak si to vyžadujú odborné činnosti, ktoré sa overujú záverečnou skúškou, praktickú časť záverečnej skúšky možno vykonať aj pred 16. júnom, najskôr však vo februári príslušného školského roka.

Mimoriadne skúšobné obdobie je v septembri alebo vo februári nasledujúceho školského roka; termín konania záverečnej skúšky určuje riaditeľ školy. Mimoriadne skúšobné obdobie je určené na vykonanie opravnej záverečnej skúšky alebo náhradnej záverečnej skúšky. Náhradná záverečná skúška je určená pre žiaka, ktorý úspešne ukončil posledný ročník vzdelávacieho programu príslušného učebného odboru najneskôr k 15. septembru.

Pred začiatkom konania záverečnej skúšky sa žiak tri po sebe nasledujúce vyučovacie dni nezúčastňuje na vyučovaní. Tieto dni sú určené na prípravu žiaka na záverečnú skúšku.“

23.2. Skúšobná komisia pre záverečnú skúšku

Organizáciu a priebeh záverečnej skúšky zabezpečuje skúšobná komisia pre záverečnú skúšku.

Skúšobná komisia pre záverečnú skúšku má stálych členov a ďalších členov.

Stálymi členmi skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku sú:

- a) predseda,
- b) podpredseda,
- c) triedny učiteľ žiaka,
- d) skúšajúci zástupca zamestnávateľa, u ktorého sa žiak pripravuje na povolanie na základe učebnej zmluvy,

Ďalšími členmi skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku sú:

- a) skúšajúci zástupca stavovskej alebo profesijnej organizácie,
- b) skúšajúci učiteľ teoretických odborných predmetov alebo majster odbornej výchovy, zamestnanec školy.

Člen skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku musí spĺňať tieto predpoklady:

- a) najmenej stredné odborné vzdelanie v príslušnom učebnom odbore alebo príbuznom učebnom odbore a
- b) najmenej päť rokov vykonával povolanie alebo odborné činnosti v rozsahu učiva odborných vyučovacích predmetov určených vzdelávacími štandardmi príslušného učebného odboru,
- c) absolvoval prípravu pre členov skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku.

Predseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku vymenúva najneskôr dva mesiace pred začiatkom záverečnej skúšky príslušná stavovská alebo profesijná organizácia s vecnou pôsobnosťou k odboru štúdia, v ktorom žiak koná záverečnú skúšku. Podpredseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku vymenúva najneskôr dva mesiace pred začiatkom záverečnej skúšky riaditeľ školy.

Predseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku nemožno vymenovať z pedagogických zamestnancov školy, ktorej žiaci konajú záverečnú skúšku.

Členov skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku vymenúva stavovská alebo profesijná organizácia najneskôr dva mesiace pred začiatkom záverečnej skúšky.

O počte skúšobných komisií pre záverečnú skúšku, o mieste a dátume konania záverečnej skúšky informuje stavovská alebo profesijná organizácia písomne školu najneskôr dva mesiace pred začiatkom záverečnej skúšky.

Predseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku riadi prácu komisie, kontroluje pripravenosť skúšok a hodnotí úroveň a klasifikáciu skúšok. Po skončení skúšok zvolá záverečnú poradu, na ktorej zhodnotí priebeh a celkovú úroveň záverečnej skúšky.

Ak predseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku nemôže z vážnych dôvodov funkciu vykonávať, funkciu predsedu vykonáva podpredseda.

Podpredseda môže vykonávať funkciu predsedu skúšobnej komisie počas praktickej časti skúšky z odborných predmetov, najmä ak povaha príslušného odboru vzdelávania vyžaduje časovo oddeliť túto časť skúšky od ústnych skúšok.

23.3. Klasifikácia a hodnotenie ukončovania štúdia záverečnou skúškou

Klasifikácia žiaka na záverečnej skúške je vyjadrená stupňom prospechu.

Klasifikáciu žiaka na záverečnej skúške schvaľuje na návrh skúšajúceho skúšobná komisia hlasovaním. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu komisie.

Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vychádza z klasifikácie jej písomnej, praktickej a ústnej časti.

Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vrátane hodnotenia z predmetov a časti skúšky žiakovi oznámi predseda skúšobnej komisie v deň, v ktorom žiak skúšku ukončil. Toto hodnotenie je konečné.

23.4. Opravná záverečná skúška

Ak bol žiak na záverečnej skúške z jednej časti skúšky klasifikovaný stupňom 5 – nedostatočný, skúšobná komisia môže žiakovi povoliť konať opravnú skúšku z tejto časti skúšky.

Žiakovi, ktorý bol na záverečnej skúške klasifikovaný stupňom 5 - nedostatočný z viac ako jednej časti tejto skúšky alebo bol klasifikovaný stupňom 5 - nedostatočný na niektorej opravnej skúške, môže skúšobná komisia pre záverečnú skúšku povoliť opakovať celú záverečnú skúšku.

Záverečnú skúšku môže žiak na jeho žiadosť opakovať iba raz v riadnom skúšobnom období, najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy.

23.5. Všeobecne o ukončovaní štúdia záverečnou skúškou

Záverečnú skúšku môže žiak vykonať do troch rokov odo dňa, keď úspešne skončil posledný ročník strednej školy.

Žiak, ktorý pre vážne, najmä zdravotné dôvody, sa nezúčastní na záverečnej skúške, je povinný sa ospravedlniť riaditeľovi školy spravidla do troch dní od termínu konania skúšky. Ak ho riaditeľ školy ospravedlní, žiaka nemožno klasifikovať. Žiak súčasne predloží aj žiadosť o konanie skúšky v náhradnom termíne.

Ak žiak svoju neúčast na záverečnej skúške neospravedlní alebo ak jeho ospravedlnenie nebude uznané, posudzuje sa, akoby dňom nasledujúcim po termíne konania skúšky štúdium zanechal.

Ak sa žiak správa na záverečnej skúške nevhodným spôsobom, predseda skúšobnej komisie jeho skúšku preruší.

Ak skúšku preruší predseda skúšobnej komisie, žiak opakuje skúšku, prípadne jej časť v riadnom termíne nasledujúceho školského roka.

Ak skúšku preruší zamestnanec, ktorý vykonáva dozor, a predseda skúšobnej komisie nedovolí žiakovi v:

1. skúške pokračovať, žiak opakuje skúšku, prípadne jej časť v riadnom termíne nasledujúceho školského roka.
2. Žiakovi, ktorý úspešne vykonal záverečnú skúšku, vydá škola vysvedčenie o záverečnej skúške najneskôr do piatich dní od konania záverečnej porady skúšobnej komisie.
3. Žiakovi strednej odbornej školy vydá stavovská alebo profesijná organizácia po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky výučný list.

24. Záver

Spoločnosť čoraz viac apeluje na štát a zamestnávateľov, aby podporili zásadu partnerstva a spoluprácu všetkých zúčastnených strán na reformách vzdelávacích systémov a systémov odbornej prípravy. Štát čoraz viac uznáva úlohu sociálneho dialógu a doterajšie výsledky spolupráce zamestnávateľov a škôl na všetkých úrovniach.

Stavovské a profesijné organizácie odporúčajú zamestnávateľom, aby spoločne s ďalšími aktérmi činnými v oblasti zamestnanosti úzko spolupracovali so školami a aktívne sa podieľali na tvorbe vzdelávacích programov v odbornej príprave. Táto spolupráca by sa mala premietnuť aj do prípravy odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku v odbornom vzdelávaní a to najmä vo forme inovačného vzdelávania.

V záujme zabezpečenia rastu zapojenia zamestnávateľov do procesu odborného vzdelávania a prípravy mladých ľudí na výkon povolania prostredníctvom výkonu praktického vyučovania

u zamestnávateľov a uplatňovaním systému duálneho vzdelávania sa očakáva aj postupné zjednodušovanie administratívnej náročnosti vstupu zamestnávateľov do odborného vzdelávania systémom duálneho vzdelávania a najmä uplatnenie nových motivačných nástrojov pre zamestnávateľov či už vo forme daňovo uznateľných nákladov na praktické vyučovanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania, vo forme motivačných stimulov pre vstup zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania formou daňových stimulov, formou dotácií štátu na rozvoj systému duálneho vzdelávania, formou poskytovania príspevkov na vytvorenie vzdelávacieho miesta v systéme duálneho vzdelávania, formou príspevkov na vytvorenie miesta majstra odbornej výchovy u zamestnávateľa na výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, formou príspevkov pre žiakov v systéme duálneho vzdelávania za vstup do duálneho vzdelávania, za ukončenie duálneho vzdelávania alebo za odpracovanie určenej doby u zamestnávateľa a ďalšími stimulmi podporujúcimi rozvoj systému duálneho vzdelávania.

V záujme bezproblémového využitia tohto sprievodcu praktickým vyučovaním v systéme duálneho vzdelávania odporúčame prerokovať zvolené procesy zamestnávateľa spojené s výkonom praktického vyučovania u zamestnávateľa, s poskytovaním hmotného a finančného zabezpečenia žiakov a s daňovou a odvodovou povinnosťou zamestnávateľa a žiakov s odborníkmi z oblasti daňového a finančného poradenstva ako aj prípadne so správcom dane, so sociálnou poisťovňou a so zdravotnými poisťovňami. Naše odporúčanie vychádza aj z častých zmien legislatívy, ktorá upravuje odborné vzdelávanie, daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľov a žiakov v spojení s praktickým vyučovaním u zamestnávateľa.

Primárnou úlohou duálneho vzdelávania je získanie odborných kompetencií daného odboru štúdia, naučiť žiaka orientovať sa v praktickej problematike, získať pracovné návyky a primeranú manuálnu zručnosť nutnú pre vykonávanie svojej budúcej profesie.

A to všetko v súlade s požiadavkami zamestnávateľov. Iba tak sa podarí dosiahnuť cieľový stav vyjadrený citátom „...aby každý absolvent našiel uplatnenie.“

Počas realizácie praktického vyučovania u zamestnávateľa by žiaci mali byť vedení k získaniu zdravého vzťahu na výkon budúceho povolania, k zodpovednosti za vykonanú prácu, k pocitu spolupatričnosti s pracovným kolektívom, na rešpektovanie názoru ostatných, schopného reagovať na trh práce atď.

Pre ďalší rozvoj v praxi je potreba posilniť úlohu sociálnych partnerov (zástupcov zamestnávateľov, profesijných združení a pod.) nielen pri výkone praktického vyučovania ale aj pri samotnej tvorbe vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov, aktualizácii školských vzdelávacích programov, pri tvorbe profilov absolventa daného odboru štúdia, pri inovačnom vzdelávaní odborných učiteľov a majstrov odbornej výchovy priamo u zamestnávateľov a tiež aj pri záverečných a maturitných skúškach.

Jedine tak možno do budúcnosti zabrániť tomu, aby absolventi remeselných a technických odborov opúšťali svoju pôvodnú špecializáciu a odchádzali za prácou do iných, často neperspektívnych odborov.

Praktické vyučovanie v reálnych podmienkach zamestnávateľa je to hlavné, čo robí remeslo remeslom. Je dôležité zabezpečiť žiakom zodpovedajúce pracovisko pre realizáciu praktického

vyučovania, na druhej strane tiež zabezpečiť spoluprácu školy, zamestnávateľa a stavovskej alebo profesijnej organizácie v procese duálneho vzdelávania.

V záujme rozvoja systému duálneho vzdelávania by sa mala vrátiť česť a vážnosť povolania. Pravdou však je, že pre túto zmenu je nutné premeniť aj súčasné názory zamestnávateľov, ktorí sa na čerstvých absolventov škôl pozerajú ako na "hotových" odborníkov a neuvedomujú si, že získanie kvalifikácie cez výučný list je jednoduchým základom, na ktorom sa musí ďalej stavať.

Manuál pre systém duálneho vzdelávania prezentuje základné fakty spojené so spôsobom realizácie odborného vzdelávania a prípravy žiaka na výkon povolania a praktického vyučovania žiakov stredných odborných škôl priamo u zamestnávateľa na základe zmluvného vzťahu zamestnávateľa a žiaka prostredníctvom učebnej zmluvy a na základe zmluvného vzťahu zamestnávateľa a strednej odbornej školy prostredníctvom zmluvy o duálnom vzdelávaní. Jeho

Nie je to manuál, ktorý by taxatívne definoval všetky náležitosti, ktoré sú so systémom duálneho vzdelávania spojené. Pre pracovníkov stredných odborných škôl, má byť manuál základnou pomôckou pre presadzovanie a uplatňovanie systému duálneho vzdelávania žiakov.

Žiakom, rodičom a v neposlednom rade aj zamestnávateľom, s ktorými budú školy v systéme duálneho vzdelávania spolupracovať, má manuál zodpovedať rad otázok, ktoré vzniknú pri realizácii duálneho vzdelávania.

Predpokladáme, že sa manuál bude tak v rámci realizácie národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania, tak aj po jeho ukončení v záujme udržateľnosti aktivít projektu, naďalej vyvíjať. Vopred ďakujeme za podnety, ktoré nám postúpíte na základe štúdia tohto manuálu ale najmä na základe realizácie systému duálneho vzdelávania.

Manuál bude dlhodobo živým dokumentom, ktorý umožní reflektovať na zmeny, ktoré sa v najbližších rokoch v systéme duálneho vzdelávania budú objavovať.

Ďakujeme za záujem o informácie k výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania a želáme školám a zamestnávateľom, čo sa vydajú na cestu duálneho vzdelávania za ich aktívny prístup k riešeniu nezamestnanosti mladých ľudí.

25. Prílohy

- 23.1. Vzor učebnej zmluvy
- 23.2. Vzor zmluvy o duálnom vzdelávaní
- 23.3. Vzor harmonogramu a organizácie PV
- 23.4. Vzor pravidiel finančného a hmotného zabezpečenia žiaka
- 23.5. Vzor oznámenia o ponuke praktického vyučovania v SDV